

Besvarelse vedrørende træpolitik og træbestemmelser

Medlem af Borgerrepræsentationen Kristine Ammitzbøll-Bille (B) har den 30. marts 2026 stillet følgende spørgsmål til Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen.

Spørgsmål

Anmodning om, at KTF samler materiale på, hvad KTF har på træpolitik og bestemmelser om træer i kommunen og svar på, om andre forvaltninger har politikker på området?

Svar

Alle forvaltninger i Københavns Kommune arbejder ud fra gældende Træpolitik (bilag 1: Københavns Kommunes træpolitik). Dertil arbejder Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen efter en række administrationsgrundlag, administrative vejledninger og tjeklister (bilag 2: Oversigt over arbejdet med byens træer) (bilag 3: Kvalitetshåndbog 2020 uddrag om træer) (bilag 4: Administrationsgrundlag for Københavns træpolitik princip 1 og 2) (bilag 5: Administrationsgrundlag KTF).

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget orienteres årligt om status på antallet af plantede træer i kommunen. Seneste orienteringsnotat er fra 2025 (bilag 6: TMU-orientering vedr. opgørelse over træer pr. 1. januar 2025). Forvaltningen forventer at forelægge udvalget den nyeste opgørelse af træer før sommeren 2026.

Forvaltningen gør opmærksom op, at Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt skal godkende en ny bynaturstrategi i 2026, hvori træpolitik og håndtering af træer indgår.

Svaret er offentligt tilgængeligt på [Politikerspørgsmål til Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen 2026 | Københavns Kommune](#)

Rikke Skovbølling Brandt
Vicedirektør

16-04-2026

Sagsnummer i F2
2026 - 7976

Dokumentnummer i F2
253772

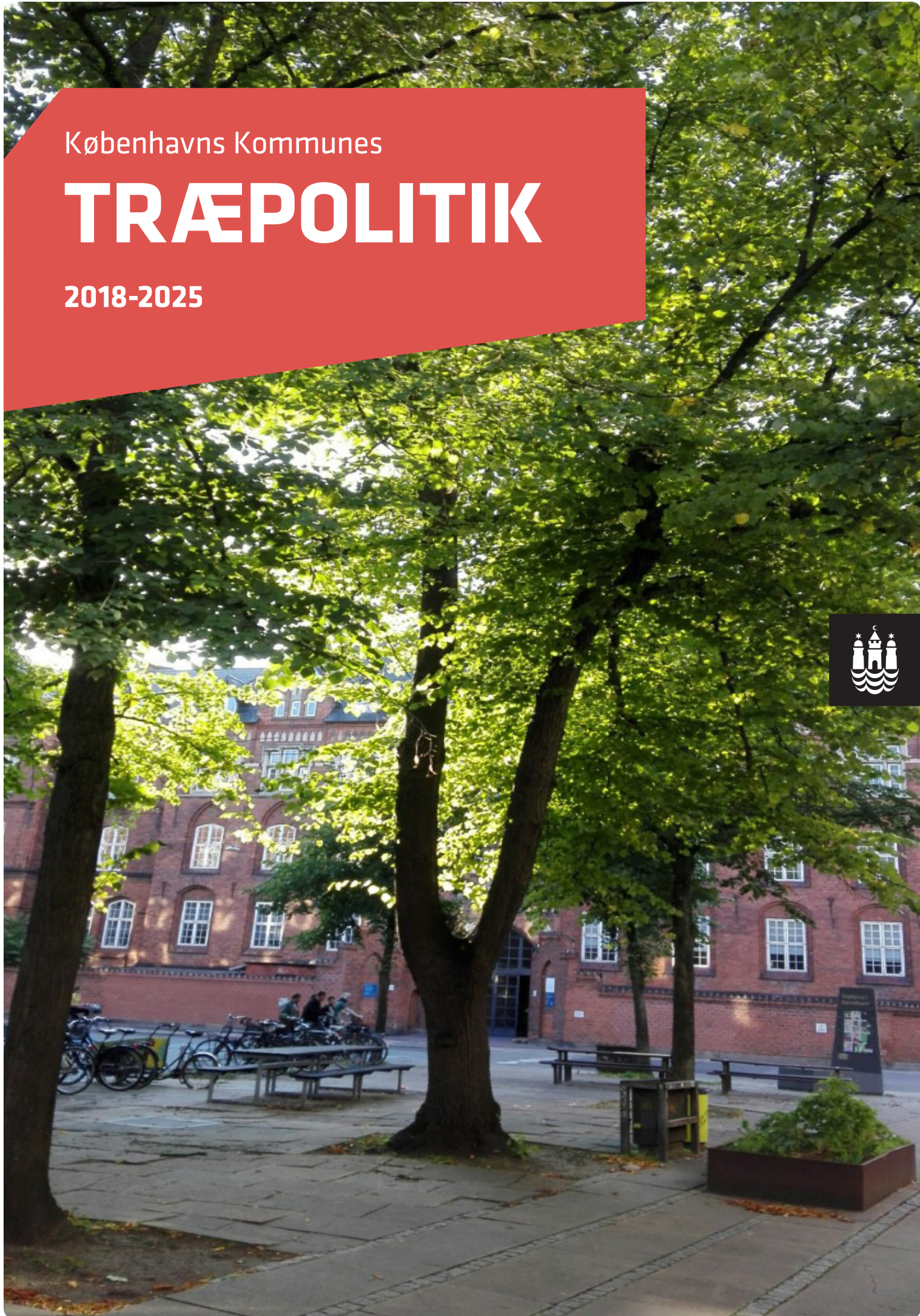
Sagsnummer i eDoc
2026-0135110

Bynatur og Renhold

Københavns Kommunes

TRÆPOLITIK

2018-2025

MÅL OG VISIONER

OVERORDNET MÅL FOR 2025:

75 % af københavnere oplever København som en grøn by.

Kilde: Fællesskab København

OVERORDNET MÅLSÆTNING FOR TRÆER I KØBENHAVN:

At det samlede antal af træer i København øges og at der sikres gode vækstvilkår for både eksisterende og nye træer i byen. Derudover skal der være en variation i artsvalget.

Kilde: Bynatur i København 2015-2025

INDIKATOR FOR TRÆER I KØBENHAVN:

20 % af Københavns samlede areal er dækket af trækrone.

Kilde: Bynatur i København 2015-2025

INTRODUKTION

København skal være en grøn by med en mangfoldighed af grønne byrum og naturoplevelser. I denne sammenhæng spiller byens træer en vigtig rolle. Træerne udgør en vigtig del af byens grønne struktur. De er med til at skabe smukke gadeforløb og give bydele, parker, pladser og gader identitet. Ikke mindst er træerne vigtige levesteder for en række af byens insekter og fugle. Træerne har desuden en afgørende betydning for, om københavnernes oplever København som en grøn by.

Københavns befolkningstal stiger fortsat, hvilket skaber et øget pres på byens arealer, bl.a. ved etablering af nye boliger, erhverv, institutioner og cykelstier. Dette har resulteret i, at byens træer ofte har været pladsen til fordel for andre funktioner.

Med denne træpolitik ønsker Københavns Kommune at sikre en prioritering af både nye og eksisterende sunde træer i København – dog uden at det hindrer en udvikling af byen. Politikken understøtter kommunens eksisterende målsætning for træer og skal være med til at sikre, at København fortsat opleves som en grøn by. Træpolitikken understreger vigtigheden af byens træer og sætter retning for Københavns Kommunes håndtering af byens træer både på kommunale og private arealer. Københavns Kommune har kun i begrænset omfang mulighed for at håndhæve politikens principper på private arealer, eksempelvis i forbindelse med lokalplaner som indeholder bestemmelser om træer.

Træpolitikken indeholder fem politiske principper for håndtering af træer i Københavns Kommune.

Hvordan træpolitikken skal udmøntes i praksis, fremgår af det tilhørende administrationsgrundlag og konkrete retningslinjer for forvaltning af træer i København. Træpolitikken sætter retningen men står ikke i vejen for, at der kan findes gode lokale løsninger i dialog mellem forvaltning og lokaludvalg eller andre interessenter.

TRÆPOLITIKKENS FEM PRINCIPPER

PRINCIP #1

Eksisterende træer i København skal som hovedregel bevares

PRINCIP #2

Eksisterende træer, der fældes, skal erstattes medmindre det ikke er fysisk muligt

PRINCIP #3

Der skal plantes flere træer i København

PRINCIP #4

Der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København

PRINCIP #5

Der skal sikres et varieret træartsvalg i København

Gadetræer langs Tøndergade på Vesterbro.

Gadetræ med underbeplantning.

På Gråbrødretovr står et gammelt Platantræ, der er identitets-skabende for torvet.

Træ der indgår i sammenhæng med de andre funktioner i byens rum.

Eksempel på udnyttelse af byens rum til plantning af et nyt træ i et boligkvarter.

TRÆER I KØBENHAVN

Københavns træer omfatter alt fra rækken af træer langs byens gader, enkeltstående træer i byrummet og træer i skolegården til de store gamle træer i byens parker og naturområder. Træerne er fordelt på både kommunale, private og statslige arealer.

Når man har med træer at gøre, er det vigtigt at huske på, at træerne er forskellige og varierer i art, funktion og vækstvilkår alt efter, hvor i byen, det befinder sig. Generelt er der langt større udfordringer forbundet med at plante et træ i en bymæssig kontekst, end der er ved at plante et træ i et naturområde, som er træets naturlige miljø. Jo længere fra sine naturlige omgivelser et træ skal plantes, jo større udfordringer ligger der i at få et træ til at trives. Udfordringerne ligger både før plantning, under plantning og efter plantning.

Træernes varierende funktioner og vækstvilkår kan illustreres med en træskala. Træskalaen illustrerer, hvordan træerne varierer i art, funktion og vækstvilkår, alt afhængig af om de er placeret i et byrum i den tætte by eller i et

naturområde i udkanten af byen. Skalaen skal bruges til at skabe en fælles forståelse for den variation af træer, der er i København. Træskalaen skal danne grundlag for politikens tilhørende administrationsgrundlag.

1 BY- OG GADETRÆER

I den ene ende af skalaen finder man by- og gadetræer, der er karakteriseret ved, at de lever i en bymæssig kontekst. Her er træerne under konstant pres fra byens øvrige funktioner og byens konstante foranderlighed, og deres vækstvilkår er generelt udfordret. Der arbejdes her med et varieret træartsvalg, hvor arten ofte vælges ud fra æstetiske og funktionelle hensyn. By- og gadetræer er ofte markante arkitektoniske og rumlige elementer, der har stor betydning for bymiljøet og borgerne. Træerne indgår ofte i en større sammenhæng mellem det groede (træerne) og det byggede miljø. I denne ende af skalaen indgår træerne som et naturligt element i københavnernes daglige færden i byrummet.

Amager Fælled Skole har fået landets første skovskolegård. Træerne er med til at danne ramme om spændende leg- og læringsmiljøer.

I mange af Københavns fælles gårdhaver gror der store træer, der giver gårdrummene en hel særlig karakter og identitet, som det ses her i en gårdhave på Christianshavn.

Træer er med til at skabe kulturhistorisk værdi og giver samtidig også naturoplevelser, som her på Assistens Kirkegård.

I byens parker er der plads til, at de store flotte solitære træer kan 'følde sig ud'. Parktræerne er med til at danne rammer for parkens rekreative funktioner, som det ses her i Enghaveparken.

Træer i naturområder er ofte hjemmehørende arter. De er derfor vigtige bidragsydere i forhold til at øge den biologiske mangfoldighed, da de hjemmehørende arter er hjemsted for mange insekter og svampe.

TRÆER I KØBENHAVN

2 TRÆER PÅ AREALER, DER GRÆNSER OP TIL EN BYMÆSSIG KONTEKST

I midten af skalaen findes træer på arealer, der grænser op til en bymæssig kontekst. Det er blandt mange andre træer i villahaver, byens mange grønne gårde, træer på fællesarealer ved etageboliger eller ved virksomheder samt træer placeret ved kommunale bygninger så som skoler, daginstitutioner og kultur- og fritidsinstitutioner. Her skal træerne ofte indgå i sammenhæng med andre funktioner i byens rum, f.eks. cykelstier, legepladser i skolegårde, fodboldbaner, opholdsarealer og cykelparkering. Vækstvilkårene kan derfor være udfordrede. Her arbejdes med et varieret artsvalg, der ofte vælges ud fra æstetiske, funktionelle eller biologiske hensyn eller for at understøtte leg og læring.

I denne del af skalaen indgår træerne som et naturligt element i københavnernes hverdag i forbindelse med deres bolig, skole, arbejde eller institution.

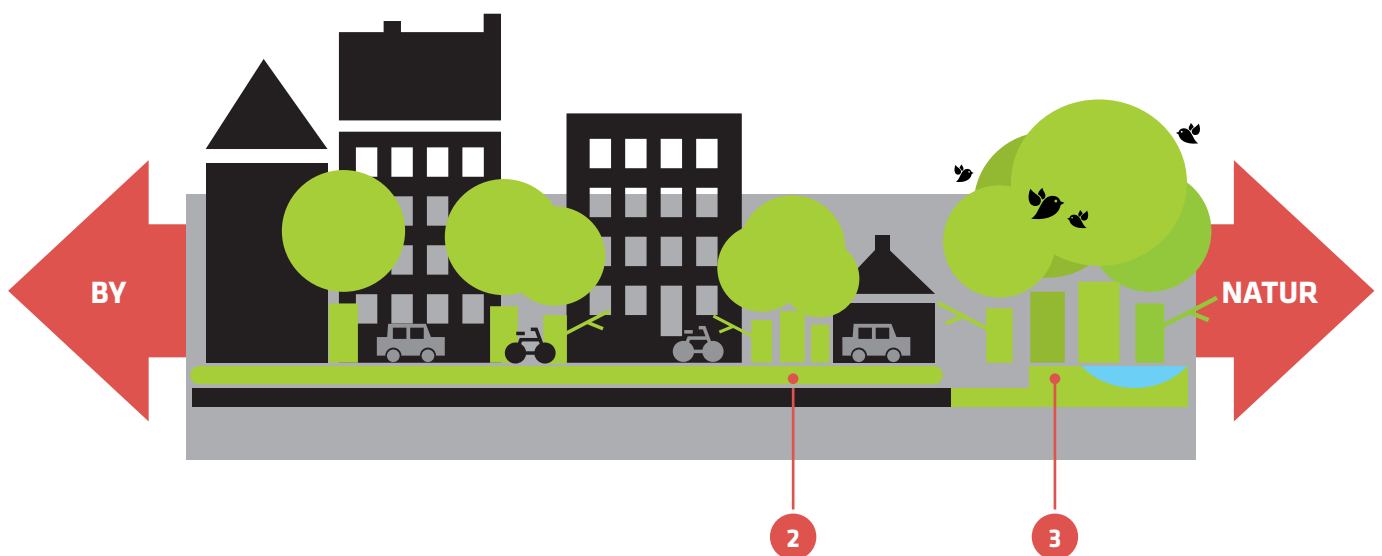
3 TRÆER I PARKER OG NATUROMRÅDER

I den anden ende af skalaen findes træer i parker, kirkegårde og naturområder, som udgør størstedelen af byens træbestand. Her er træerne karakteriseret ved, at de lever i deres naturlige miljø, i områder, der i højere grad er præget af kontinuitet og beskyttelse mod omdannelse.

I byens kirkegårde og parker skal træerne eksistere side om side med en lang række rekreative funktioner samtidig med, at de skal understøtte et landskabeligt udtryk. Her arbejdes der med et varieret træartsvalg, der både skal understøtte æstetiske, biologiske og funktionelle hensyn.

I byens naturområder arbejdes der kun med hjemmehørende arter, som skal understøtte biodiversiteten.

Træerne i byens parker, kirkegårde og naturområder spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre københavnernes adgang til naturoplevelser.

EKSEMPLER PÅ TRÆERS HERLIGHEDSVÆRDIER

Årstidernes skiften
Æstetik/Rumlighed
Læring/Leg
Tilhørsforhold
Naturoplevelser
Sanseoplevelser
Samlingssted
Menneskelig skala
Fred og ro
Identitet

EKSEMPLER PÅ TRÆERS NYTTEVÆRDIER

Skaber læ
Bidrager til øget biodiversitet
Opsuger regnvand
Sænker temperaturen
Øger trafiksikkerheden
Forbedre luftkvaliteten
Reducerer støjgener
Skaber skygge
Reducerer CO₂
Renser vand

**EKSEMPLER PÅ TRÆERS HERLIGHEDS-
OG NYTTEVÆRDIER I BYEN**

DERFOR TRÆER I KØBENHAVN

Byens træer har en stor værdi for København og københavnere. De har en afgørende betydning for byens mikroklima og har en stor indflydelse på københavnernes livskvalitet.

Byens træer er med andre ord med til at gøre København til en rar by at bo og leve i.

Træer i byen kan også være til gene, f.eks. når de skygger for lysindfald i lejlighederne, eller når trærødderne skaber buler i asfalten på cykelstien. Det er problemstillinger, som skal håndteres og vejes op imod alle de fordele og værdier, der er ved træer i byen.

Selvom det kan være forbundet med store vanskeligheder at etablere og pleje træer i København, er det fortsat kommunens ambition at plante flere træer og bevare flere af byens træer i København. Det er det, fordi træerne har en række betydningsfulde herlighedsværdier og nytteværdier, som er vigtige for både byen og de mennesker, der færdes og lever i byen.

TRÆERS HERLIGHEDSVÆRDIER

Træer er ofte ikoniske, arkitektoniske og rumlige elementer i byen, som er med til at give byen identitet og karakter. De er med til at skabe uforudsigelige sanselige oplevelser og skønhed i bybilledet. Gennem årstidernes skift giver træerne variation i farver, lys og stemninger, ligesom de afkaster blomster og frugter. Træer har en positiv indvirkning på københavnernes fysiske og mentale sundhed. Grønne veje og forbindelser motiverer københavnere til at bevæge sig mere. Træerne har i sig selv en positiv indvirkning på humør og helbred og er med til at forebygge og reducere stress. Derudover er træerne vigtige legeelementer i byen og har en stor betydning for borgernes kendskab til, tilknytning til og forståelse for naturen.

TRÆERS NYTTEVÆRDI

Byens træer har en positiv effekt på byens mikroklima. De er med til at skabe en robust og klimasikret by, der er modstandsdygtig over for fremtidens klimatiske udfordringer. Træerne er med til at skabe skygge og sænke temperaturen i den tætte by om sommeren, forbedre luftkvaliteten, skabe læ, dæmpe støj og tilbageholde store mængder af regnvand fra kloakkerne. Særligt byens gamle træer bidrager til at højne biodiversiteten i København, da de fungerer som levesteder for dyr, fugle og insekter.

OVERSIGT OVER BESKYTTEDE TRÆER

Et fredet træ Fredede træer er træer, der er fredet gennem lovgivning. Fredning af træer er en langvarig proces og anvendes kun i helt særlige tilfælde. Bemærk at træer kan være fredet på forskellige måder.

Et bevaringsværdigt træ Bevaringsværdige træer er træer, som kun kan udpeges som bevaringsværdige i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner.

Et ikonisk træ Ikoniske træer har en særlig betydning eller karakteristisk og identitetsskabende værdi for en gade, en plads, en park eller et kvarter. Et ikonisk træ kan være et enkeltstående træ eller et sammenhængende forløb af træer. Ikoniske træer udpeges kun på kommunale arealer og efter syv kriterier.

Et evighedstræ Evighedstræer er gamle store træer, der skal blive stående for evigt. Det er træer med høj biologisk, historisk og æstetisk værdi. De er ofte levested for dyr og planter og har en historie, der går flere generationer tilbage. Evigheds-træer udpeges i kommunale naturområder, hvor det kan sikres, at de ikke udgør en risiko.

BESKYTTEDE TRÆER I KØBENHAVN

KØBENHAVN HAR PÅ NUVÆRENDE TIDSPUNKT:

ca. 600 fredede træer

ca. 1000 bevaringsværdige træer

ca. 2.900 ikoniske træer, som består af både enkelte træer og grupper af træer

1 evighedstræ i Utterslevmose

Definition	Lovgivning / Politisk beslutning	Beslutningstager i forhold til fældninger
Fredede træer	Naturbeskyttelsesloven Bygningsfredningsloven	Fredningsnævnet (Politisk anbefaling overfor nævnet) Slots- og Kulturstyrelsen
Bevaringsværdige træer (Udpeges i lokalplaner på både offentlige og private arealer)	Planloven	Københavns Kommune v. Teknik- og Miljøudvalget
Ikoniske træer (Udpeges på offentlige arealer)	Teknik- og Miljøudvalget d. 23.04.2018 Økonomiudvalget d. 08.05.2018	Københavns Kommune v. Teknik- og Miljøudvalget Økonomiudvalget
Evighedstræer (Udpeges på kommunale naturområder)	Teknik- og Miljøudvalget d. 23.04.2018	Københavns Kommune v. Teknik- og Miljøudvalget

DE BESKYTTEDE TRÆER

De beskyttede træer er alle sammen eksisterende træer og består af fire kategorier af træer: Fredede træer, bevaringsværdige træer, ikoniske træer og evighedstræer. Generelt adskiller de fredede og bevaringsværdige træer sig ved at være defineret af lovgivning mens ikoniske træer og evighedstræer er udpeget af Københavns Kommune og er omfattet af en politisk beskyttelse. De ikoniske træer og Evighedstræer er kategorier som er udviklet af Københavns Kommune, fordi der er fundet behov for at synliggøre byens mange ikoniske træer.

Af skemaerne på side 10 fremgår det, hvilken lovgivning eller politisk beslutning træerne er beskyttede af og hvem der er dispensationsmyndighed. Bemærk at beskyttede træer ikke værdisættes efter VAT03 med henvisning til side 15.

De store gamle træer på legepladsen i Valbyparken er vigtige elementer - de skaber skygge i sandkassen på en varm dag, de afgiver legeredskaber i form af blade og grene, de formidler årstidernes skiften og meget mere.

PRINCIPPER FOR HÅNDTERING AF TRÆER I KØBENHAVN

PRINCIP #1

Eksisterende træer i København skal som hovedregel bevares

Hvert et træ i København har en værdi, bidrager til at øge trækronedækket og skabe mere bynatur i København. Derfor forpligtiger Københavns Kommune sig til altid at passe på og som hovedregel at bevare eksisterende træer i København.

Det gør Københavns Kommune ved at:

- bevare eksisterende træer, når kommunen støtter byggeri og anlæg (f.eks. Københavns Gårdhaver),
- bevare eksisterende træer, når kommunen udfører anlægs- eller byggeprojekter,
- bevare eksisterende plantehuller på gader og pladser på kommunale arealer, så der sikres plads til genplantning,
- kun at fælde eksisterende træer og nedlægge eksisterende plantehuller, hvor det er afgørende nødvendigt.
- foretage en løbende udskiftning af træer på kommunale arealer, så en fremtidig generation af sunde træer sikres.

For at sikre udvikling af en robust og sund træbestand er der to undtagelser fra ovenstående princip:

- Træer, der fældes, fordi de udgør en risiko.
- Træer, der fældes som led i udviklingen af en samlet sund træbestand (f.eks. ved udtynding af træer, hvor der ikke genplantes). Gælder ikke for de beskyttede træer.

UDEN TRÆER

MED TRÆER

Ovenfor ses to billeder af den samme gade – uden gadetræer og med gadetræer.

Administration af træfældning

Opgave	Ansvarlig forvaltning	Fældning	Politisk involvering
Myndighed	Teknik og Miljøforvaltningen	Fældning af træer ved tilladelse til vejændringer, gravetilladelser, byggesager med tilhørende vejsager.	TMU orienteres i særlige tilfælde.
Anlæg	Teknik og Miljøforvaltningen Økonomiforvaltningen	Fældning af træer i forbindelse med kommunale bygge- og anlægsprojekter.	TMU godkender fældning af træer i forbindelse med godkendelse af projektforslag.
Drift	Teknik og Miljøforvaltningen Økonomiforvaltningen	Fældning af træer om led i udvikling af en sund træestand samt fældning af risikotræer.	TMU orienteres i særlige tilfælde.
Lokalplaner	Teknik og Miljøforvaltningen	Fældning af træer i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner.	TMU godkender fældning af træer i forbindelse med godkendelse af lokalplan.

Før der træffes beslutning om fældning

Før der træffes beslutning, vurderes følgende:

1. Er træet omfattet af en beskyttelse?
2. Er træet værd at bevare?
3. Er det muligt at finde en anden løsning indenfor projektets økonomiske, tidsmæssige og arkitektoniske rammer, hvor træet ikke fældes?
4. Hvis træet skal fældes aftales princip for erstatning efter VAT03 (se side 15)

PRINCIP #2

Eksisterende træer, der fældes, skal erstattes, medmindre det ikke er fysisk muligt

Erstatning af fældede træer skal bidrage til at fastholde og øge antallet af træer i København. Værdisætning af træer skal ligeledes medvirke til at sikre en ens fremgangsmåde på tværs af kommunens forvaltninger.

Det gør Københavns Kommune ved:

- altid at stille krav om at fældede træer og skade træer erstattes med et eller flere træer,
- altid at medtænke træer fra projektstart og registrere, og værdisætte træer, der er i fare for at blive fældet eller skadet i forbindelse med anlægsarbejder,
- altid at vurdere antal, art og placering af erstatningstræer i det konkrete sag/projekt i forhold til projektets formål og den sammenhæng træer indgår i,
- altid at værdisætte træer efter en fast norm. Københavns Kommune benytter VAT 03 eller den til enhver tid sidst reviderede norm. De beskyttede træer er undtaget.

Træers basisværdi

Træeres basisværdi og bevaringsværdi vurderes ud fra en fast norm 'VAT03 Værdisætning af træer'. Normen indeholder en række faste parametre som træer værdisættes ud fra:

- Basisværdi
- Alder
- Levetid
- Sundhedstilstand
- Størrelse
- Miljømæssig og biologiske egenskaber
- Arkitektonisk egenart

VAT03. Værdisætning af træer er udarbejdet af Københavns Universitet i samarbejde med en række partnere.

PRINCIP #3

Der skal plantes flere træer i København

Københavns Kommunes målsætning er, at der skal plantes flere træer i København. For at kunne plante så mange træer som muligt er det vigtigt, at alle arealer i København sættes i spil og at københavnernes involveres. Derfor er det Københavns Kommunes politik, at der skal plantes flere træer - både på kommunale og ikke-kommunale arealer i København.

Det gør Københavns Kommune ved:

- altid at overveje muligheden for at plante nye træer i Københavns Kommunes anlægs- og byggeprojekter,
- altid at overveje muligheden for at plante nye træer ved udarbejdelsen af lokalplaner,
- altid at overveje muligheden for at plante nye træer i forbindelse med støttet byggeri og anlæg (f.eks. Københavns Gårdhaver),
- at indgå partnerskaber med private og statslige grundejere om at plante flere træer.

PRINCIP #4

Der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København

Træernes vækstvilkår har en afgørende betydning for deres levetid, sundhed og æstetiske udtryk. Gode vækstvilkår afhjælper, at træerne bliver syge, beskadiges, udtørres eller dør på grund af manglende plads. Derudover har træernes vækstvilkår stor betydning for, at træerne kan vokse sig gamle og store og bl.a. bidrage til at øge kronedækket i København. Derfor er det Københavns Kommunes politik, at der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København.

Det gør Københavns Kommune ved at:

- sikre gode vækstbetingelser ved nyplantninger af træer på kommunale arealer,
- sikre en høj faglig pleje og forvaltning af træer på alle de kommunale arealer.

Træers vækstvilkår

- Træer skal have plads til deres rødder, så de kan gro.
- Plantehullets størrelse, mængden af jord og dermed muligheden for, at der kommer vand til træet, er en afgørende faktor for træets sundhed og vækst.

Tænk på beskyttelse af træet ved arbejder tæt på træet.

- Her beskyttes rødder, stamme og krone. Rødderne er træets fundament og skader på rødder mindsker træets levevilkår og stabilitet.

PRINCIP #5

Der skal sikres et varieret træartsvalg i København

Træartsvalget har stor betydning for træets æstetiske udtryk, naturkvalitet, robusthed og funktion. Derfor er det altid vigtigt at vurdere, hvilken sammenhæng træet skal indgå i, og hvilken værdi, træet skal bidrage med. Derudover skal valget af træart være med til at understøtte en robust træbestand i København samt søge at mindske gener fra allergene træer. Derfor er det Københavns Kommunes politik at sikre et varieret træartsvalg.

Det gør Københavns Kommune ved at:

- anvende et bredt træartsvalg i København, således at konsekvenserne af fremtidige klimaforandringer og sygdomme i træer begrænses,
- vælge træart ud fra den kontekst og sammenhæng et træ skal indgå i, og som sikre et varieret træartsvalg for København som helhed og for den enkelte bydel.
- have fokus på at plante færre træer, der er stærkt allergene i kommunens parker og pladser samt arbejde for, at der i lokalplaner og anlægsprojekter plantes færre træer, der er stærkt allergene.

En robust og varieret træbestand i København

Valg af forskellige træarter i forhold til kontekst.

Træer på gader, veje og pladser

Forskellige træarter gør træbestanden mere robust overfor sygdomme og giver mere varierede naturoplevelser.

Træer i parker og på kirkegårde

Her plantes der eksotiske arter, kultiverede planter og hjemmehørende arter, der tilgodeser både biodiversitet, funktionelle og æstetiske krav.

Træer i naturområder

Her arbejdes der kun med hjemmehørende arter, som skal understøtte biodiversiteten.

I forbindelse med renoveringen af Sønder Boulevard blev der plads til/bevaret træer, som er med til at skabe læ og skygge. Træerne er med til at skabe et trygt rum til ophold væk fra vejen

Skolebørn planter 'deres træ' i samarbejde med en gartner fra Teknik- og Miljøforvaltningen.

UDGIVER

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Byens Udvikling
November 2018

LAYOUT

TMF Design

FOTO

Teknik- og Miljøforvaltningen
og Ursula Bach

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Oversigt over forvaltningens arbejde med byens træer

KTF april 2026

Byens Træer

Alle forvaltninger i Københavns kommune arbejder ud fra gældende Træpolitik, man kan finde gældende træpolitik her: [Træpolitik 2018-2025 | Københavns Kommune](#).

København har en lang tradition for at arbejde med træer som en væsentlig del af byens grønne struktur. Det gør vi fordi træerne er med til at skabe markante og smukke gadeforløb og give bydele, parker, pladser og gader identitet. Træerne har en afgørende betydning for, om københavnernes oplever København som en grøn by, og de er vigtige levesteder for en række af byens insekter, fugle, flagermus, laver, mosser og svampe.

Træerne er derudover en af de stærkeste **enkeltfaktorer** i bynaturens økosystemtjenester i det urbane landskab.

Vi arbejder efter træprincipperne

- # 1 Eksisterende træer i København beskyttes og bevares
- # 2 Eksisterende træer, der fældes, skal erstattes
- # 3 Der skal plantes flere træer i København
- # 4 Der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer
- # 5 Der skal sikres et varieret træartsvalg i København

Træers økosystemtjenester

Årstidernes skiften
Æstetik/Rumlighed
Læring/Leg
Tilhørsforhold
Naturoplevelser
Sanseoplevelser
Samlingssted
Menneskelig skala
Fred og ro
Identitet

Skaber læ
Biodiversitet
Opsuger regnvand
Sænker temperaturen
Øger trafiksikkerheden
Forbedre luftkvaliteten
Reducerer støjgener
Skaber skygge
Reducerer CO2
Renser vand

Københavns beskyttede træer:

- **Flagermustræer** - Beskyttet bl.a. jf. Habitatsdirektivets bilag II
- **Fredede træer** - Udpeges jf. Naturfrednings- el. Bygningsfredningsloven
- **Bevaringsværdige træer** - Udpeges i lokalplaner jf. Planloven
- **Ikoniske træer** - Politisk beskyttelse og udpegning
- **Evighedstræer** - Politisk beskyttelse og udpegning

Ikoniske træer:

Fire ud af de syv kriterier skal være opfyldt, for at et træ kan udpeges til at være ikonisk, hvor kriterie 1. altid skal være opfyldt.

- 1. Træet skal være et fuldt udvokset træ 2. Der skal være et særligt lokalt tilhørsforhold 3. Træet har en særlig arkitektonisk/rumlig værdi 4. Træet har en særlig biologisk værdi 5. Træet har en særlig aktiv betydning for det lokale mikroklima 6. Træet giver særlige sanselige oplevelser 7. Træet har en historisk betydning

Evighedstræer

- Store gamle træer med en høj biologisk, historisk og æstetisk værdi, som skal udpeges på kommunale naturområder.

Administrationsgrundlag KTF

Drift og pleje

- Beskæring af træer - beskæring af gade- og allétræer, park- og naturtræer samt formede træer (Senest revideret 13. marts 2026)
- Beskæring af træer og anden beplantning for belysning, strømførende luftledninger, wireophæng og master (august 2024)
- Kvalitetshåndbogen – træer og bevoksninger s62 (2020)
- Hestekastanjabakteriekræft (Senest revideret 5.januar 2018)
- Håndtering af den invasive træart skyrækker Håndtering af den invasive træart skyrækker (Senest revideret marts 2025)
- Risikotræer -Træer med svamp, skader, kronesympptoner eller strukturproblemer (Senest revideret 4. januar 2017)
- Risikotræer torsoer - stående dødt ved (Senest revideret 4. april 2017)
- Vanding af træer, hække, buske, stauder og såninger (Senest revideret juli 2025)
- Beskæring ved Banedanmark-matrikler (? Dato)

Gravearbejder

- Gravning ved træer - træernes rødder når som minimum ud til kronekanten (Senest revideret 25. februar 2026)
- Retningslinier for gravning tæt ved byens træer (22. februar 2010)
- Arbejdsproces for gravninger tæt ved træer (22. februar 2010)
- Betingelser for midlertidig råden over vejareal 2024 Ikræftrædelse af nye betingelser for midlertidig råden over vejareal 2024 Revideret den 9. december 2025

Fældning

- Fældning af risikotræer – hensyn til flagermusbestanden (Senest revideret 18. oktober 2019)
- Træpolitikens administrationsgrundlag for fældning, værdisætning og erstatning af træer samt udpegning af bevaringsværdige træer i lokalplaner (BR 1. november 2018, revideret adm. grundlag 5. december 2018)

Plantning

- Plantning af træer i byrummet – anlægsstandard for gadetræer, træer på dæk, siderabatter og midterrabatter (Senest revideret 25. februar 2026)
- Genplantning af gadetræer – vejledning af genplantning af træer i eksisterende plantehuller (Senest revideret 1. august 2023)
- RETNINGSLINJER FOR ARBEJDER VED TRÆER Gravning - plantning (Juli 2020)
- Træartsvalg for gadetræer (Senest revideret 25. februar 2026)
- Træartsvalg i parker og naturområder (Senest revideret 6. februar 2025)
- Spiselige planter og frugtbærende buske og træer (Godkendt af BR 21. november 2019)
- Allergene træer (Senest revideret 4. januar 2017, Orientering til TMU 10. september 2012)

Særligt værdifulde træer

- Bevaringsværdige træer i lokalplaner (Senest revideret 4. januar 2017, BR 15. december 2005)
- Ikoniske træer (BR Københavns Træpolitik 26. maj 2016 og 1. november 2018), (TMU 23. april 2018, ØU 8. maj 2018) (TMU 24. august 2020, ØU 8. september 2020) og (TMU 11. marts 2023, ØU 9. april 2023)

Vejledninger og tjeklister KTF - oversigt

Vejledninger til eksterne

- Belysning i træer – til brugere af midlertidig belysning i træer (19. november 2013)
- Hække og træer skal klippes – tilsynet har været forbi (? Dato)

Tjeklister

- Definition og spændingsfelt
- Situationer og indsatsområder
- Inddragelse af DN

Kvalitetshåndbog 2020

Pleje og renhold af grønne arealer, vejarealer og ubemandede toiletter

Indhold

Indledning	7		
DEL A			
RENHOLD AF GRØNNE AREALER	8		
Læsevejledning	10		
Meldepligt	12		
Forvalterredskabet	12		
1 Renhold af grønne arealer	16		
1.1 Fjernelse af affald og snavs	16		
1.2 Ukrudtsbekæmpelse på belægninger	20		
1.3 Tømning af affaldskurve	22		
		5.2 Bevoksninger (krat og skov)	67
		5.3 Dynamiske skovbryn	68
		5.4 Park- og naturtræer	69
		5.5 Gade- og allétræer	70
		5.6 Formede træer	71
DEL B		6 Naturarealer	74
PLEJE OG VEDLIGEHOLDELSE AF GRØNNE AREALER	26	6.1 Strand	76
Læsevejledning	28	6.2 Klitlandskab	77
Meldepligt	31	6.3 Eng og overdrev	78
Lokale driftsplaner for grønne arealer og elementer	31	6.4 Mose og sumpskov	79
Forvalterredskabet	31	6.5 Rørskov	80
2 Græs	32	6.6 Bredvegetation	81
2.1 Prydplæne	36	7 Søer og vandløb	82
2.2 Sportsplæne	37	7.1 Offentlige søer og vandløb	85
2.3 Brugsplæne	39	7.2 Private søer og vandløb	86
2.4 Slået græs (halvlangt græs, slås 5 x år)	39	7.3 Dræn og grøfter	87
2.5 Fælledgræs (langt græs inkl. blomstereng, slås 1-2 x årligt)	40	8 Vandinstallationer	88
2.6 Naturgræs (langt græs, slås ikke)	41	8.1 Monument med vand	91
2.7 Rabatgræs (kun vejarealer, slås 1-2 x årligt)	42	8.2 Prydbassin	92
2.8 Græsarmering	43	8.3 Soppébassiner og rekreativ brug af vand	93
3 Blomster	46	8.4 Drikke- og vandposter	94
3.1 Roser	49	8.5 Springvand i søer og bassiner	95
3.2 Stauder	50	9 Regnvandsafledning	98
3.3 Naturstauder	51	9.1 Permeable befæstelser	100
3.4 Sæsonblomster (sommerblomster m.v.)	52	9.2 Regn- og klimabede (vejbed, tagbed, modular wetland, overrislingseng, renseområder m.v.)	101
3.5 Slyng- og klatreplanter	53	9.3 Trug og vandrender (grøfter til regnvandsafledning, wadi)	102
4 Klippet hæk og pur	54	9.4 Linjedræn (afløbsrender, linjeafvanding, aco-dræn m.v.)	103
4.1 Prydhæk	57	9.5 Sten- og grusrender	104
4.2 Gravstedshæk	58	9.6 Regnvandsbassiner (våde bassiner)	105
4.3 Hæk	59	9.7 Tørre bassiner	108
4.4 Landskabshæk	60	9.8 Underjordisk vandmagasin (faskiner, cisterner, tanke m.v.)	109
4.5 Pur og formklippede buske	61	9.9 Ind- og udløb (inkl. afløbsriste, vejriste og kuppelriste)	110
5 Træer og bevoksninger	62	9.10 Afløbsbrønde (tørbrønde, rensebrønde, inspektionsbrønde, sandfangsbrønde m.v.)	111
5.1 Buskplantninger (prydbusketter, busketter, bunddækkende buske)	66	9.11 Dræn og rørledninger (inkl. underføringer)	112
		9.12 Tekniske installationer	113
		10 Belægninger	114
		10.1 Løse prydbelægninger (grus, perlesten m.v.)	116
		10.2 Løse belægninger	117

10.3	Faste belægninger uden fuger (asfalt, ob-belægning, beton m.v.)	118	17 Vintertjeneste	174
10.4	Faste belægninger med fuger (natursten, beton, tegl m.v.)	119	17.1 Vintertjeneste, parker og kirkegårde	175
11 Bygværker	122		DEL C	
11.1	Trapper	123	RENHOLD AF VEJAREALER	176
11.2	Broer og dæk	124	Læsevejledning	180
11.3	Småbygninger	125	Meldepligt	183
11.4	Terrænmure, mure og hegn (inkl. stendiger, låger og rækværker)	126	Forvalterredskabet	183
11.5	Bredsikring	127	18 Tværgående tilstandskrav for renhold af vejarealer	184
12 Byinventar	130		Affaldstyper	184
12.1	Byinventar med rengøring m.v.	131	Skalaer til beskrivelse af affalds udbredelse	185
12.2	Byinventar med meldepligt	132	Tilsyn	185
12.3	Monumenter	133	Situationer, der typisk kræver ekstra renhold	185
13 Lege- og aktivitetselementer	134		19 Tværgående udførelseskrav for renhold af vejarealer	186
13.1	Legepladsgennemgang	137	Minimumsfrekvenskategorier	186
13.2	Gennemgang af sports- og motionsområder	138	Krav til renholdsmetoder	186
13.3	Legeelementer	139	20 Fortov	190
13.4	Sports- og motionselementer	140	21 Sti	191
13.5	Sports- og faldgummi	141	22 Areal udlagt til offentlig brug	192
13.6	Løse faldunderlag	142	23 Cykelsti	193
13.7	Løse sportsbelægninger	143	24 Kørebane	194
13.8	Kunstgræsbane	144	25 Parkering	195
14 Gravstedslementer	146		26 Refuge/helle, rundkørsel og rabat	196
14.1	Gravstedsrunder	152	27 Plads og gågade	197
14.2	Individuelt gravsted i brug	153	28 Bussluse	198
14.3	Ryddet individuelt gravsted	154	29 Trappe	199
14.4	Individuelt gravsted med bevaringsværdigt gravminde	155	30 Sti- og cykelbro	202
14.5	Blomsterbed med grave	156	31 Fodgængertunnel med trappe	203
14.6	Prydplæne med grave	157	32 Fodgænger- og cykeltunnel uden trappe	204
14.7	Fælledgræs med grave	158	33 Gadetræsbed, plantebed og plantekumme	205
14.8	Blomsterpladser	159	34 Byinventar	206
14.9	Urnemure	160	34.1 Byinventar, der skal rengøres	206
14.10	Kirkegårdsmonumenter og gravminder	161	34.2 Byinventar, der skal renholdes omkring	210
15 Opgaver på gravsteder	162		35 Spulestrækninger	212
15.1	Anlæg og andre opgaver på individuelt gravsted	164	36 Ukrudtsbekæmpelse	214
15.2	Rydning af individuelt gravsted	165	37 Affaldskurve	216
15.3	Årstidens blomster på gravsteder	166	DEL D	
15.4	Gran på gravsteder	167	RENGØRING AF UBEMANDEDE TOILETTER	218
16 Gravning og tildækning af grave	168		38 Rengøring af ubemandede toiletter	224
16.1	Gravning af kistegrave	169	38.1 Ubemandede toiletter	224
16.2	Gravning af urnegrave	170	BILAG	
			Skalafotos	228

Indledning

Om Kvalitetshåndbogen

Kvalitetshåndbogen beskriver kvalitetskravene til pleje og renhold af parker, naturarealer, legepladser og kirkegårde, samt kvalitetskravene til renhold af vejarealer og ubemandede toiletter i Københavns Kommune.

Håndbogen kan bruges af alle, der arbejder med at pleje og renholde København. Den giver overblik over og beskriver de enkelte elementer, der indgår i dette arbejde.

Håndbogen er grundlaget for, at grønne arealer, vejarealer og ubemandede toiletter fremstår efter samme ensartede standarder over hele København. Håndbogen skal kombineres med Københavns Kommunes digitale kort, som viser de konkrete elementer, der indgår i pleje og renhold af byens grønne arealer, vejarealer samt ubemandede toiletter.

Formålet med håndbogen er:

- At kvalitetsniveauet for grønne arealer, vejarealer og ubemandede toiletter er beskrevet.
- At sikre et ensartet grundlag for samarbejde mellem dem, der løser opgaverne, og tilsynet.

Håndbogen er inddelt i fire dele:

DEL A

RENHOLD AF GRØNNE AREALER

beskriver kvalitetskravene til renhold af parker, naturarealer, legepladser og kirkegårde, herunder:

- Fjernelse af affald.
- Ukrudtsbekæmpelse på belægninger.
- Tømning af affaldskurve.

DEL B

PLEJE OG VEDLIGEHOLD AF GRØNNE AREALER

beskriver kvalitetskravene til:

- Pleje af beplantning på vejarealer samt i parker, naturarealer, legepladser og kirkegårde.
- Vedligehold af belægninger, bygværker, byinventar m.m. på grønne arealer, hvor Teknik- og Miljøforvaltningen har ansvaret for vedligeholdelsen.
- Drift af regnvandshåndtering i Københavns Kommunes skybruds- og klimatilpasningsprojekter på vejarealer.

DEL C

RENHOLD AF VEJAREALER

beskriver kvalitetskravene til:

- Fjernelse af affald.
- Rengøring af byinventar.
- Ukrudtsbekæmpelse.
- Tømning af affaldskurve.

DEL D

RENGØRING AF UBEMANDEDE TOILETTER

beskriver kvalitetskravene til:

- Rengøring af flader og inventar.
- Tilstedeværelse af toiletteppe, sæbe m.m.

5

Træer og bevoksninger

5 TRÆER OG BEVOKSNINGER

I dette afsnit henvises til en række vejledninger og administrationsgrundlag for bevoksninger og træer, som kan hentes via forvalterredskabet på intranettet <https://tmf.kkintra.kk.dk/indhold/forvalterredskab>

- Plantning af træer
- Vanding af træer
- Beskæring af gadetræer og allétræer
- Gravning ved træer
- Risikotræer – fældning og flagermus
- Risikotræer – torsoer
- Træartsvalg for gadetræer
- Træartsvalg i parker og naturområder
- Procedure for fritrumsbeskæring ved hække og træer
- Procedure for grene i el ledninger
- Spiselige planter

Generelle tilstandskrav og meldepligter

Alle træer skal fremtræde sunde, have synlig tilvækst og en stabil grenstruktur. Vækst og farve bør være typisk for arten.

Den udførende skal reagere på afvigelser fra disse forhold og har meldepligt til tilsynet, herunder hvis der er behov for vanding af hensyn til overlevelse, behov for beskæring af hensyn til udvikling eller sikkerhed samt i bevoksninger behov for tilbagerykning, efterplantninger m.v.

Etableringspleje

Kvalitetshåndbogen beskriver i udgangspunktet drift og pleje i almindelighed, de overordnede opgaver i etableringsplejen er beskrevet i bestillingsopgaver for det enkelte element samt i forvalterredskabet. En undtagelse er dog træer, hvor etableringsplejen ofte strækker sig over mange år og glider sammen med den almindelige drift.

Sikkerhed

Træerne skal være i en sikkerhedsmæssig forsvarlig stand, det vil sige:

- Ved færdselsarealer (f.eks. langs stier og veje, ved opholdspladser og på legepladser) må der ikke forekomme døde, knækkede, nedfaldne eller afskårne grene, disse fjernes hurtigst muligt.
- Alvorlige påkørsler og skader på træer, især ved færdselsarealer, registreres og drøftes straks med tilsynet. I tilfælde af erstatningskrav beregnes skadens værdi efter Værdisætning af træer, VAT19, eller nyere version.
- Svampe- og insektangreb, der har sikkerhedsmæssige konsekvenser, skal straks meldes til tilsynet.
- Andre forhold der udgør en sikkerhedsrisiko, herunder væltede træer, løsnede rodkager m.v., skal straks meldes til tilsynet.

Træerne må ikke genere færdsel, oversigtsforhold, lys/ledninger eller byrumsinventar samt nabobygninger. Der skal foretages de nødvendige beskæringer for at sikre dette og man skal samtidig respektere træernes naturlige vækstform.

Ved klipning, slåning, beskæring, ukrudtsbekæmpelse m.v. af hensyn til fritrumsprofiler skal der så vidt muligt sikres at der beskæres så langt tilbage at tilvæksten inden næste udførelse ikke generer fritrumsprofilen under normale vækstvilkår eller det skal sikres at frekvensen for aktiviteten justeres tilsvarende.

Nedenfor anføres generelle fritrumsafstande, den lokale driftsplan beskriver evt. afvigelser herfra.

Vej og kørebane	Der friholdes indtil 4,5 meter over fladen.
Gangstier inkl. trapper	Der friholdes indtil 2,8 meter over fladen.
Cykelsti, fortov og plads	Der friholdes indtil 2,8 meter over fladen.
Oversigtsforhold i forbindelse med færdselsarealer	Der friholdes jfr. lokal driftsplan.
Belysningskilder	Der friholdes mellem belysning og den oplyste flade eller genstand.
Belysningsledninger	Der friholdes 1,5 meter over og til siden og 3 meter under ledningen.
Bæreledninger	Ledningen friholdes.
Skilte, færdselstavler, lyskurve m.v.	Der friholdes så udstyrets information kan aflæses i tilstrækkelig afstand.
Elskabe, dæksler og andre tekniske installationer	Der friholdes så installationen kan tilgås.
Nabobygninger ved vejarealer m.v.	Der friholdes indtil 2 meter fra facader, vinduer og tag.
Nabomatrikler	Der friholdes indtil 2,8 meter over matrikelskel.

→

Parkgriller	Der friholdes indtil 5 meter i alle retninger.
Hegn, legpladshegn og sportshegn	Der friholdes så bevoksningen ikke berører hegn.
Legeelementer	Der friholdes indtil 1 meter i alle retninger.
Sports- og motions-elementer	Der friholdes indtil 1 meter i alle retninger.
Redningsposte	Der friholdes indtil 1 meter i alle retninger.
Monumenter og monumenter med vand	Der friholdes indtil 1 meter fra monumentet inkl. sokkel i alle retninger.
Gravsteder i brug og bevaringsværdige gravsteder	Der friholdes indtil 2 meter over fladen i forhold til bevoksning der rækker ind over gravstedet.
Kirkegårds-monumenter	Der friholdes indtil 1 meter fra monumentet inkl. sokkel i alle retninger.
Bevaringsværdige gravminder niveau A	Der friholdes indtil 20 cm fra gravmindet samt tilhørende hegn og borner.
Bevaringsværdige gravminder niveau B	Der friholdes indtil 20 cm fra gravmindet.
Bevaringsværdige gravminder niveau C	Der friholdes så gravmindets inskription kan ses.
Byinventar, bygværker, vandinstallationer og gravstedselementer ud over ovenstående	Der friholdes så bevoksningen ikke generer brugen af inventaret, udsynet til inventaret eller rører inventaret. Undtaget herfor er dog espalierede planter og lignende hvor disse er tiltænkt. Den lokale driftsplan kan indeholde angivelser om disse f.eks. i forhold til vinduer og døre.

Beskæring

Træerne skal beskæres i overensstemmelse med retningslinjerne angivet i materialet om beskæring i forvalterværktøjet.

Ved beskæring skal der tages særligt hensyn til træernes helhedsvirkning, artens karakteristika og alder, derefter prioriteres krav om gennemgående stamme og nødvendig opstamning.

Beskæring skal altid udføres, så træet tager mindst muligt skade. Udstyr og arbejdsmetoder, der skader træets bark, er ikke tilladt.

Som udgangspunkt må der kun anvendes håndsav og -sakse. Brug af motorsave skal godkendes af tilsynet før anvendelse.

Diameteren af grene, der på sigt skal væk, samt bortskæringer af flere grene i samme stammehøjde må højst være en tredjedel af stammens diameter, dog aldrig mere end 10 cm i diameter. Større grene kan i specielle tilfælde beskæres efter aftale med tilsynet.

Arbejde i nærheden af træer

Inden for træets dryp- og vækstzone og mindst 4 m fra træets stamme må der ikke placeres materiel med totalvægt på mere end 3.500 kg og/eller med et akseltryk på mere end 1.750 kg. Der skal udvises særlig varsomhed som trimning omkring træer, så stammen ikke beskadiges.

Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler eller pesticider af nogen art på kommunale arealer.

Der må kun anvendes gødning, som er godkendt af EU/Danmark, ligesom EU/danske forskrifter for opbevaring, benyttelse og bortskaffelse af bl.a. brugt emballage skal følges.

Særlige hensyn på kirkegårde

Der skal generelt være pænt og ryddeligt på kirkegården, også under gennemførelse af større arbejder. Det er vigtigt at have fokus på at der orienteres forud og under anlægsarbejder og ekstraordinære driftsopgaver f.eks. via breve til gravstedsejerne eller informationsskilte. Arbejdet må ikke være til gene for begravelseshandlinger eller for gravstedsbesøgende. Arbejdet skal planlægges og udføres så gravstedsbesøgende ikke generes unødigt. Arbejdet skal udføres med små el-drevne maskiner (motorsav, kratrydder, selvkørende græsklipper, hæklippere m.v.) med mindre, at andet aftales med tilsynet.

5 TRÆER OG BEVOKSNINGER

5.1 Buskplantninger (prydbuske, busketter, bunddækkende buske)

5.1.1 Prydbusketter (inkl. enkeltstående prydbuske)

5.1.2 Busketter (inkl. fritvoksende hække)

5.1.3 Bunddækkende buske

Buskplantninger udgør ensartede, sammenhængende flader eller rumafgrænsende elementer med oplevelser, der varierer af buskenes forskellige former, farver og dufte. Buskplantninger kan bestå af en eller flere arter. Bunddækkende buske er som regel ensartede beplantninger, der danner en jævn flade.

Plejen sigter mod at buskene fremtræder frodige og harmoniske. Karakter, udtryk og størrelse kan variere, men fælles gælder at plejen tager udgangspunkt i at buskarternes prydværdi udfoldes bedst muligt.

Træer i busketter og bunddækkende buske beskrives som park- og naturtræer.

STANDARDOPGAVER

Tilstandskrav

- Buskplantningerne må ikke genere fritrumsprofilerne jfr. kapitel 5 *Træer og bevoksninger*. Døde, visne og brækkede grene må ikke skæmme helheden.
- Vissent løv må ikke genere evt. bunddækkende vækst. Fjernes efter aftale med tilsynet eller jfr. den lokale driftsplan.
- Ukrudt må ikke skæmme helheden eller hæmme buskenes vækst.

Udførelseskrav

- Beskæring skal udføres så buskenes naturlige udseende og vækstform respekteres.
- Grene m.v. der hænger ind i fritrumsprofilerne beskæres mindst en gang om året.
- Uønsket vedagtig nyopvækst fjernes med rod 1 gang om året efter aftale med tilsynet.

BESKÆRING AF PRYDBUSKETTER

- Prydbuskene beskæres eller nedskæres hvert 2. år (50% af arealet om året) af hensyn til blomstring, størrelse vækstform og art efter aftale med tilsynet eller jfr. den lokale driftsplan.

BESKÆRING AF BUSKETTER

- Busketterne beskæres eller nedskæres hvert 5. år (20% af arealet om året) af hensyn til blomstring, størrelse vækstform og art efter aftale med tilsynet eller jfr. den lokale driftsplan.

BESKÆRING AF BUNDDÆKKENDE BUSKE

- De bunddækkende buske udtyndingsbeskæres, nedskæres eller knuses hvert 10. år (10 % af arealet om året) efter aftale med tilsynet eller jfr. den lokale driftsplan.

Meldepligt

- Behov for efterplantning.
- Behov for fjernelse af nedfaldent løv.

BESTILLINGSOPGAVER

- Efterplantning.
- Etableringspleje.
- Fjernelse af løv.
- Gødskning efter gødningsplan.
- Tilbagerykning af buskplantningens kant.

5 TRÆER OG BEVOKSNINGER

5.2 Bevoksninger (krat og skov)

5.2.1 Parkbevoksning

5.2.2 Landskabsbevoksning

Bevoksninger er robuste, dynamiske elementer i parker og naturområder samt på kirkegårde.

Karakter, udtryk og størrelse kan variere, men fælles gælder det at plejen tager udgangspunkt i, at bevoksningerne fremtræder frodige og harmoniske og at den naturlige udvikling i bevoksningen styres mod det ønskede udtryk.

STANDARDOPGAVER

Tilstandskrav

- Bevoksningerne må ikke genere fritrumsprofilerne jfr. kapitel 5 *Træer og bevoksninger*.

Udførelseskrav

- Grene, stammer m.v. der hænger ind i fritrumsprofilerne beskæres mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet. Alternativt kan bevoksningens kant langs stier m.v. rykkes ind.
- Ved beskæring og skovning over blomster, græs og belægningselementer skal alt affald fjernes og følgeskader reetableres til samme standard.
- Fældede træer og afskårne grene/kvas kan efterlades i bunden af bevoksningen hvor det ikke skygger for ønsket opvækst og efter aftale med tilsynet.
- Ved beskæring og skovning over græs og belægningselementer skal alt grene, kviste m.v. fjernes
- Beskæring af grene eller fældning af træer, der udgør en sikkerhedsrisiko efter aftale med tilsynet.
- Ved færdsels- og opholdsarealer fjernes døde, syge og knækkede grene mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.

PARKBEVOKSNINGER

- Tyndingshugst typisk hvert 5. år (20% af arealet om året) efter aftale med tilsynet og jfr. lokal driftsplan.
- Nedskæring af vedagtig opvækst typisk hvert 5. år (20% af arealet om året) efter aftale med tilsynet og jfr. lokal driftsplan.

LANDSKABSBEVOKSNINGER

- Tyndingshugst typisk hvert 20. år (5% af arealet om året) efter aftale med tilsynet og jfr. lokal driftsplan.
- Nedskæring af vedagtig opvækst typisk hvert 20 år (5% af arealet om året) efter aftale med tilsynet og jfr. lokal driftsplan.

Meldepligt

- Forekomst af invasive arter.
- Forekomst af potentielle risikotræer.
- Forekomst af døde og potentielt farlige grene.
- Behov for tilbagerykning af bevoksningens kant.

BESTILLINGSOPGAVER

- Plantning.
- Etableringspleje.
- tilbagerykning af bevoksningens kant.
- Fældning af enkelte træer (udover risikotræer).
- Knusning af hugstaffald.
- Stabling eller bunkning af hugstaffald og kvas.
- Fjernelse af invasive arter.
- Fjernelse af uønsket ukrudt.

5 TRÆER OG BEVOKSNINGER

5.3 Dynamiske skovbryn

Dynamiske skovbryn er overgangszoner i varierende størrelser hvor bevoksningen ryddes med års mellemrum. Skovbrynet spiller sammen med de omgivende elementer, særligt græs og giver mulighed for at understøtte biodiversitet ved at skabe læ og flere fødekilder for særligt fugle, sommerfugle og andre insekter.

Overgangszonerne er særligt vigtige hvor der ønskes et dynamisk hegn eller skovbryn med stor naturværdi eller hvor dynamiske bevoksninger og færdselsarealer ligger tæt og det kræver et særligt fokus, at tilgodese både ønsket om fremkommelighed og en naturpræget bevoksning.

Plejen sigter mod, at overgangszonen skal fremtræde som en frodig og harmonisk overgang mellem bevoksning og omgivelser og skal udvikle sig mod den karakter som anføres i udviklingsplanen for området.

STANDARDOPGAVER

Tilstandskrav

- De dynamiske skovbryn må ikke generere fritrumsprofilerne jfr. kapitel 5 *Træer og bevoksninger*.

Udførelseskrav

- Grene, stammer m.v. der hænger ind i fritrumsprofilerne beskæres mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.
- Beskæring af grene eller fældning af træer, der udgør en sikkerhedsrisiko efter aftale med tilsynet.
- Ved færdsels- og opholdsarealer fjernes døde, syge og knækkede grene mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.
- Fældede træer og afskårne grene/kvas kan efterlades i bunden af bevoksningen hvor det ikke skygger for ønsket opvækst og efter aftale med tilsynet.
- Ved beskæring og skovning over græs og belægningsselementer skal alle grene, kviste m.v. fjernes
- Åbne arealer i overgangszonen kan plejes som det tilstødende element, typisk et natur- eller græselement. Karakter og omfang defineres i den lokale driftsplan.
- Nedsækning eller udtynding af uønsket vedagtig opvækst hvert 2. år (50 % af arealet om året) efter aftale med tilsynet eller jfr. den lokale driftsplan.
- Indrykning af dynamiske skovbryn 1 gang hvert 8. år (svarende til 12 % af arealet om året) omfattende rydning af vedvækster i hele eller dele af zonen og evt. reetablering af tilstødende element. Omfang, herunder stubhøjde og reetablering efter aftale med tilsynet eller jfr. den lokale driftsplan.

Meldepligt

- Forekomst af invasive arter.
- Forekomst af risikotræer.
- Forekomst af døde og potentielt farlige grene.

BESTILLINGSOPGAVER

- Plantning.
- Etableringspleje.
- Bearbejdning af bund.
- Fældning af enkelte træer.
- Knusning af hugstaffald.
- Stabling eller bunkning af hugstaffald og kvas.
- Fjernelse af invasive arter.

5 TRÆER OG BEVOKSNINGER

5.4 Park- og naturtræer

5.4.1 Parktræer

5.4.2 Naturtræer

Park- og naturtræer er træer, der får lov til at udvikle en naturlig kroneopbygning og kan udvikle sig frit i forhold til voksestedet. Træerne anvendes typisk i naturområder, parker og på kirkegårde. Park- og naturtræer med en høj alder har en særlig æstetisk og biologisk værdi.

Plejen skal sikre vækst og trivsel med henblik på at træet kan opnå en høj alder. For træer i ensartede grupper, som f.eks. træerækker, sigter plejen også på et ensartet udtryk.

STANDARDOPGAVER

Tilstandskrav

- Park og naturtræerne må ikke generere fritrumsprofilerne jfr. kapitel 5 *Træer og bevoksninger*.
- Vanris på parktræer må ikke forvedde eller være længere end 50 cm.

Udførelseskrav

- Grene, stammer m.v. der hænger ind i fritrumsprofilerne beskæres mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.
- Beskæring af grene eller fældning af træer, der udgør en sikkerhedsrisiko efter aftale med tilsynet og jfr. sikkerhedsrapporter.
- Ved færdsels- og opholdsarealer fjernes døde, syge og knækkede grene mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.

Etablerings- og opbygningspleje af parktræer som nedenstående medmindre den lokale driftsplan foreskriver andet.

- Al beskæring opstartes ved prøvebeskæring mellem driftsudførende og tilsynet.
- Træet beskæres indtil 6 meter over jordniveau.

ALDER 0-20 ÅR (ETABLERINGS- OG OPBYGNINGSFASER)

- Beskæring hvert 2.-3. år (40% af træerne om året).
- Vanding, op- og nedtagning af vandingsposer jfr. lokal driftsplan.
- Kontrol og justering af opbindingsudstyr. Udstyret skal tilpasses træets vækst så stammen ikke beskadiges.
- Opbindingsstokke og -bånd fjernes efter 3. vækstsæson.

ALDER 21+ ÅR

- Beskæring hvert 20. år (5% af træerne om året).

Meldepligt

- Forekomst af risikotræer.
- Forekomst af døde og potentielt farlige grene.

BESTILLINGSOPGAVER

- Genplantning af træ.
- Fældning af træ (ikke risikotræer).
- Stødfresning.

5 TRÆER OG BEVOKSNINGER

5.5 Gade- og allétræer

5.5.1 Gadetræer

5.5.2 Allétræer

Gade- og allétræer er træer som fremstår fritvoksende i gader og på pladser og i forbindelse med andre færdselsarealer i parker m.v., hvor vækstforholdene ikke er optimale og hvor der stilles store krav til fritrumsprofiler.

Allétræer er træer i alléer, træerækker og andre grupper i parker m.v., hvor der stilles krav til form og ensartethed.

Plejen sigter mod at alletræet eller gadetræet fremstår sundt og stabilt med en naturlig kroneform samt mulighed for tilstrækkelig opstamning. Drift og pleje afhænger især af træets art, alder og placering.

Driften af gadetræsbede udføres jfr. overfladen, typisk grus, træhulsriste, græs eller blomster.

STANDARDOPGAVER

Tilstandskrav

- Gadetræerne må ikke genere fritrumsprofilerne jfr. kapitel 5 *Træer og bevoksninger*.
- Vanris må ikke forvedde eller være længere end 50 cm.

Udførelseskrav

- Grene m.v. der hænger ind i fritrumsprofilerne beskæres mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.
- Beskæring af grene eller fældning af træer, der udgør en sikkerhedsrisiko efter aftale med tilsynet og jfr. sikkerhedsrapporter.
- Ved færdsels- og opholdsarealer fjernes døde, syge og knækkede grene mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.
- Vanris på rodhals og stamme op til nederste sidegren fjernes minimum 1 gang om året.

Etablerings- og opbygningspleje som nedenstående medmindre den lokale driftsplan foreskriver andet.

- Al beskæring opstartes ved prøvebeskæring mellem driftsudførende og tilsynet.
- Træet beskæres normalt indtil 6 meter over jordniveau, robinie og elm dog indtil 12 meter over jordniveau fra lift.

ALDER 0-3 ÅR (ETABLERINGSFASE)

- Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje hvert år. Der må højst beskæres 6 betydende og 6 mindre betydende grene pr. træ.
- Vanding, op- og nedtagning af vandingsposer jfr. lokal driftsplan.

- Kontrol og justering af opbindingsudstyr. Udstyret skal tilpasses træets vækst så stammen ikke beskadiges.
- Opbindingsstokke og -bånd fjernes efter 3. vækstsæson.

ALDER 4-20 ÅR (OPBYGNINGSFASE)

- Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje hvert 2.-3. år (40% af træerne). Der må højst beskæres 10 betydende og 20 mindre betydende grene pr. træ.

ALDER 21+ ÅR

- Opstamning og kronepleje hvert 20. år (5 % af træerne).

Meldepligt

- Forekomst af døde og potentielt farlige grene.
- Forekomst af risikotræer.

BESTILLINGSOPGAVER

- Fældning af træ (ikke risikotræer).
- Opstilling af saltværn.
- Ekstra vanding inkl. op- og nedtagning af vandingsposer.
- Genplantning af træ.
- Stødfresning

5 TRÆER OG BEVOKSNINGER

5.6 Formede træer

5.6.1 Formklippet træ (inkl. stammehæk)

5.6.2 Knudebeskåret træ (inkl. kultiverede frugttræer)

5.6.3 Stynet træ

5.6.4 Kronereduceret træ

Formede træer er træer, hvor kronen er synligt formet med æstetisk, kulturhistorisk, funktionsmæssigt eller sikkerhedsmæssigt formål. Formede træer anvendes typisk i haverum, på pladser og kirkegårde, men kan også findes i naturområder som f.eks. stynede træer. Formklippede træer kan udgøre en stammehæk.

Driften sigter mod at træet fremstår sundt og i vækst samt at den ønskede form opretholdes.

Driften af gadetræsbede udføres jfr. overfladen, typisk grus, træhulsriste, græs eller blomster.

STANDARDOPGAVER

Tilstandskrav

- De formede træer må ikke genere fritrumsprofilerne jfr. kapitel 5 *Træer og bevoksninger*.
- Stammehække skal have en ensartet kronebund gennem hele vækstsæsonen.

KRONEREDUCEREDE TRÆER

- Vanris må ikke forvedde eller være længere end 50 cm.

FORMKLIPPEDE OG KNUDEBESKÅRNE TRÆER

- Vanris må ikke forekomme.

Udførelseskrav

- Grene m.v. der hænger ind i fritrumsprofilerne beskæres mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.
- Beskæring af grene eller fældning af træer, der udgør en sikkerhedsrisiko efter aftale med tilsynet og jfr. sikkerhedsrapporter.
- Ved færdsels- og opholdsarealer fjernes døde, syge og knækkede grene mindst 1 gang årligt efter aftale med tilsynet.

FORMKLIPPEDE TRÆER

- Formklipping 1 gang årligt i september efter aftale med tilsynet.
- Den lokale driftsplan kan foreskrive anden hyppighed af beskæring.
- Vanris på rodhals og stamme op til nederste sidegren fjernes mindst hver 2. måned.

KNUDEBESKÅRNE TRÆER

- Tilbagebeskæring af årsskud til knuder og fjernelse af vanris i kroner i november, 1 gang årligt eller hvert andet år, jfr. lokal driftsplan og efter aftale med tilsynet. Årsskud skæres af med rene snit og der må ikke efterlades stubbe.
- Vanris på rodhals og stamme op til nederste sidegren fjernes mindst hver 2. måned.

STYNEDE TRÆER

- Styning af træerne typisk hvert 5. år efter aftale med tilsynet.
- Den lokale driftsplan kan foreskrive anden hyppighed af beskæring.

KRONEREDUCEREDE TRÆER

- Beskæring af træerne typisk hvert 5. år efter aftale med tilsynet.
- Den lokale driftsplan kan foreskrive anden hyppighed af beskæring.
- Vanris på rodhals og stamme op til nederste sidegren fjernes mindst 1 gang om året.

Etablerings- og opbygningspleje som nedenstående med mindre den lokale driftsplan foreskriver andet.

- Al beskæring opstartes ved prøvebeskæring mellem driftsudførende og tilsynet.
- Træet beskæres indtil 12 meter over jordniveau.

ALDER 0-3 ÅR (ETABLERINGSFASE)

- Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje typisk hvert 2. år.
- Vanding, op- og nedtagning af vandingsposer jfr. lokal driftsplan.
- Kontrol og justering af opbindingsudstyr. Udstyret skal tilpasses træets vækst så stammen ikke beskadiges.
- Opbindingsstokke og -bånd fjernes efter 3. vækstsæson.

ALDER 4-20 ÅR (OPBYGNINGSFASE)

- Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje af typisk hvert 2.-3. år.

ALDER 21+ ÅR

- Opstamning og kronepleje af 10% af træerne.

Meldepligt

- Forekomst af døde og potentielt farlige grene.
- Forekomst af risikotræer.

BESTILLINGSOPGAVER

- Fældning af træ (ikke risikotræ).
- Gødning.
- Ekstra vanding inkl. op- og nedtagning af vandingsposer.
- Genplantning af træ
- Stødfresning.

Udgivet af:
PARKER, KIRKEGÅRDE OG RENHOLD
TEKNIK- OG MILJØFORVALTNINGEN
KØBENHAVNS KOMMUNE
2020

Foto:
Copenhagen Media Center:
Astrid Maria Rasmussen, Dianne Pavletich,
Daniel Jensen, Ty Stange, Martin Heiberg,
Simeon Baker, Simon Bang
Københavns Kommune:
Troels Heien, Ursula Bach, Klaus Hjerrild m.fl.
Colourbox

Layout: TMF-design
Tryk: Rosendahl

5. december 2018

Sagsnr.
2018-0326904

Dokumentnr.
2018-0326904-1

Træpolitikens administrationsgrundlag for fældning, værdisætning og erstatning af træer samt udpegning af bevaringsværdige træer i lokalplaner.

Indhold

Introduktion	Side 2
Hvilke træer gælder administrationsgrundlaget for?	Side 2
Værktøj til vurdering af hvornår det er nødvendigt at fælde et træ.	Side 3
Generel praksis for værdisætning og erstatning af træer på Københavns Kommunes arealer.	Side 4
Gældende praksis vedrørende Teknik- og Miljøudvalgets involvering i fældninger af træer.	Side 6
Bilag 1. Opgavespecifikke procedurer Myndighed (MKB)	Side 7
Bilag 2. Opgavespecifikke procedurer Anlægsprojekter (MKB)	Side 8
Bilag 3. Opgavespecifikke procedurer – Drift (PKR)	Side 9
Bilag 4. Opgavespecifikke procedurer – Lokalplaner (PARC)	Side 12
Bilag 5. Fældning, erstatning og værdisætning af beskyttede træer.	Side 16
Bilag 6. Orientering om Værdisætning af træer.	Side 19

Introduktion.

Dette administrationsgrundlag gælder for Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) og omhandler forvaltningens håndtering af træfældninger samt værdisætning og erstatning af træer Jf. princip 1 og 2 i Københavns Kommunes Træpolitik, vedtaget af Borgerrepræsentationen den 1. november 2018.

- Princip 1: Eksisterende træer i København skal som hovedregel bevares.
- Princip 2: Eksisterende træer, der fældes, skal erstattes med mindre det ikke er fysisk muligt.

Formålet med administrationsgrundlaget er at sikre:

- ensartethed i procedurerne for håndtering af træfældninger samt erstatning og værdisætning af træer.
- at forvaltningen altid afdækker, om der er en alternativ løsning til en træfældning.

Yderligere beskrives administrationspraksis for udpegning af bevaringsværdige træer i lokalplaner.

I bilag 1-5 fremgår procedurer for håndtering af træfældninger for hhv. myndighed (træer på offentlig vej), anlægsprojekter, drift, lokalplaner og beskyttede træer (fredede træer, bevaringsværdige træer, ikoniske træer, evighedstræer og andre beskyttede træer). jf. princip 1.

Erstatning og værdisætning af træer jf. princip 2 i Københavns Kommunes Træpolitik håndteres ens i bygge- og anlægsprojekter og drift mens der er særlig praksis for træer i lokalplaner som beskrives i bilag 4 og for beskyttede træer som beskrives i bilag 5. I bilag 6 beskrives normen 'Værdisætning af træer'.

Hvilke træer gælder administrationsgrundlaget for?

Administrationsgrundlaget gælder for træer på Teknik- og Miljøforvaltningens arealer. I forhold til træer på private arealer er administrationsgrundlaget og Normen om værdisætning af træer vejledende.

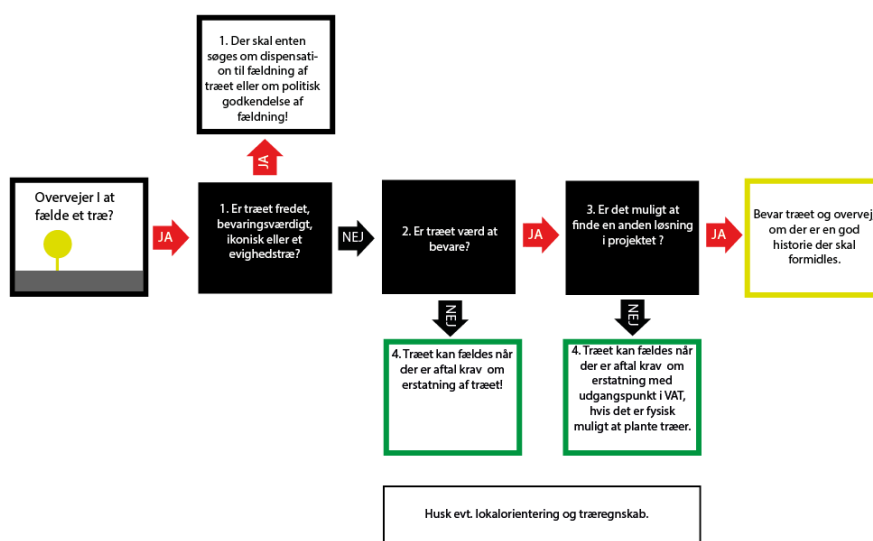
Udpegning af bevaringsværdige træer i forbindelse med lokalplanlægningen sker på alle typer arealer både private og offentlige arealer indenfor lokalplanområdets afgrænsning.

Følgende træer er ikke omfattet af administrationsgrundlaget:

- Risikotræer
(<http://kkkort/spatialmap?profile=byensdrift&mapext=715439.6+6170323+734140.4+6180435&sessionid=%7BEEDBBB70-F9A7-44B9-8AF9-0D206823F2FD%7D>)
- Træer, der fældes som led i udvikling af en sund træbestand (eks. udtynding)

Værktøj til vurdering af hvornår det er nødvendigt at fælde et træ.

Nedenstående værktøj skal hjælpe til at vurdere, hvornår det er afgørende nødvendigt at fælde et eksisterende træ. Værktøjet består af skema og tilhørende tekst, som beskriver forløbet 1 - 4.

1. Er træet fredet, bevaringsværdigt, ikonisk eller et evighedstræ?

Træpolitikens beskyttede træer består af fire kategorier: fredede træer, træer der er udpeget som bevaringsværdige i lokalplaner, ikoniske træer og evighedstræer. Fælles for disse træer er, at de enten er beskyttet af lovgivning eller en politisk beslutning. Derfor kan de ikke fældes uden en dispensation eller politisk godkendelse. Procedurer for fældning af beskyttede træer samt værdisætning og erstatning findes i bilag 5. Der er særlige forhold for bevaringsværdige træer i lokalplaner som beskrives i bilag 4.

2. Er træet værd at bevare?

For alle potentielle træfældninger skal der laves en vurdering af, om træet/træerne er værd at bevare. Træets værdi vurderes ud fra normen

'Værdisætning af træer' og foretages af en træfaglig medarbejder. Der henvisning til administrationsgrundlagets afsnit om værdisætning og erstatning samt bilag 6.

3. Er det muligt at finde en anden løsning inden for projektets/sagens rammer?

En mulig træfældning skal altid udfordres i forhold til at finde en løsning, hvor træet/træerne bevares. Eksisterende træer må kun fældes hvis:

- Det ikke er muligt at indfri sagens/projektets primære formål uden at fælde træerne. Fx er det primære formål med et skybrudsprojekt at håndtere en vis mængde regnvand. Hvis ikke det er muligt at finde en løsning, hvor træerne bevares samtidig med, at den angivne mængde regnvand håndteres, kan træerne fældes.
- En alternativ løsning til træfældningen har store økonomiske eller tidsmæssige konsekvenser for Københavns Kommune eller en anden ekstern aktør. Før et træ kan fældes, skal de økonomiske og tidsmæssige konsekvenser for en eller flere alternative løsninger afdækkes. Træer kan desuden fældes, hvis de står i vejen for anlægsprojekter med stor samfundsmæssig betydning fx metrobyggeriet.

4. Hvis træet kan fældes?

Hvis træet/ træerne godkendes til fældning, skal træets/træernes økonomiske værdi fastlægges og det skal vurderes om træet/ træerne kan erstattes. Der henvises til nedenstående afsnit.

Generel praksis for værdisætning og erstatning af træer på Københavns Kommunes arealer.

Når et træ uden juridisk eller politisk beskyttelse fældes eller skades skal træet jfr. Københavns Kommunes Træpolitik erstattes med et lignende træ eller med flere træer indenfor projekts areal, hvis det er fysisk muligt. Træpolitikken anbefaler at benytte norm "Værdisætning af træer", som er udarbejdet af Københavns Universitet. Der henvises til bilag 6: Orientering om Værdisætning af træer.

Det bemærkes, at bygherre ikke kan pålægges at benytte normen 'Værdisætning af træer' på private arealer.

Hvordan sker værdisætning af træer?

Træer værdisættes i forhold til træets stammeomkreds eller efter normen 'Værdisætning af træer' efter nedenstående principper:

- Træer med en stammeomkreds mindre end 25 cm målt i en højde af en meter over jordniveau, erstattes med *et* træ i samme størrelse eller flere træer indenfor samme priskategori (henvisning til planteskolers priskategorier).
- For træer med en stammeomkreds større end 25 cm og mindre end 75 cm målt i en højde af en meter over jordniveau vurderer TMF/KK, om der skal kræves erstatning som enten 1:1 eller 1:flere træer eller om træet værdisættes efter normen 'Værdisætning af træer'.
- Træer med en stammeomkreds større end 75 cm målt i en højde af en meter over jordniveau, værdisættes efter normen 'Værdisætning af træer'.

Bemærk:

- Plantning af erstatningstræer sker i overensstemmelse med Københavns nuværende praksis, retningslinjer og særlige arbejdsbeskrivelser o. lign. og kan indbefatte ekstra omkostninger som skal inkluderes i værdisætning af træet.
- Registrering og værdisætning udføres af en træfaglig medarbejder.

Erstatning i forhold til skader.

Det vurderes i den enkelte sag, hvornår det giver mening at indgå i en dialog/ oprette en sag om et skadet træ. Det afhænger af skadens omfang hvordan den er opstået.

Det kan eksempelvis handle om:

- Skader som markant forkorter træets levetid.
- Beskæringer uden tilladelser.
- Et træ ønskes beskyttet under byggeproces.

Som forebyggelse af skader anbefales det, at der indarbejdes krav om registrering af træer og værdisætning af træer, der er i fare for at blive fældet eller skadet, i forbindelse med anlægsarbejder.

Hvis skaden er sket, igangsættes der normalt ikke en egentlig dialog om erstatning før skadesvolder har anerkendt skaden skriftligt. I forhold til uenighed / tviste kan sagen politianmeldes.

Der udregnes altid omkostninger til drift og vedligehold af skader på træer med en stammeomkreds større end 30-35 cm målt, i en højde af en meter over jordoverfladen.

Gældende praksis vedrørende Teknik- og Miljøudvalgets involvering i fældninger af træer.

Nedenfor beskrives gældende praksis for Teknik- og Miljøudvalgets (TMU) involvering i fældning af træer på Teknik- og Miljøforvaltningens (TMF) arealer eller fældninger, som TMF er myndighed for.

Fældninger, som TMU godkender:

- TMU godkender fældning af ikoniske træer, herunder krav til erstatning (Risikotræer generelt undtaget).
- TMU godkender fældning af evighedstræer.
- TMU godkender fældninger af træer gennem vedtagelse af lokalplaner og anlægsprojekter.

Fældninger som TMU ikke skal godkende:

- Træer, der fældes, fordi de udgør en risiko.
- Træer, der fældes som led i udvikling af en sund træbestand herunder beplantningsudvikling og udtynding.
- Træer, som forvaltningen vurderer, kan fældes, fordi træerne ikke er værd at bevare, eller hvor forvaltningen har vurderet, at det ikke er muligt at finde en alternativ løsning inden for projektets/sagens rammer.

Fældninger, som TMU orienteres om:

- TMU orienteres løbende om fældninger af bevaringsværdige træer udpeget i lokalplaner.
- TMU orienteres i særlige tilfælde om fældninger af risikotræer og øvrige træer, hvis der er tale om store karaktergivende træer, der har en særlig værdi for byen eller borgerne fx ved fældning af en allé eller andre markante træstrukturer.

Bemærk:

Der er ingen direkte politisk involvering i forhold til erstatning og værdisætning af træer. Der henvises til administrative procedurer i forhold til myndighed og drift, anlægs- og byggeprojekter samt lokalplaner i bilag 1- 4.

Bilag 1. Opgavespecifikke procedurer Myndighed - Træer på vejarealer i Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold (MKB) - Primært Byvedligehold og Tilsyn samt Mobilitet og Anlæg.

I Princip 1 i træpolitikken står der, at eksisterende træer på TMF's arealer som hovedregel skal bevares, og at de kun må fældes, når det er afgørende nødvendigt. I Princip 2 står der, at eksisterende træer, der fældes skal erstattes med mindre det ikke er fysisk muligt.

Bemærk at aftaler om værdisætning og erstatning skal fremgå af projektets aftalegrundlag, arbejdsbeskrivelser mm., hvis der skal kunne stilles krav til erstatning og værdisætning.

Træpolitikens princip 1 & 2 gælder også, når andre offentlige eller private aktører agerer på kommunens arealer. Hvis man overvejer at fælde et træ i forbindelse med en tilladelse til vejændring, en gravetilladelse eller en byggesag med tilhørende vejsag skal nedenstående procedure følges:

Procedure:

1. Sagsbehandler i MKB undersøger, om træet er fredet, udpeget som bevaringsværdigt i en lokalplan, eller beskyttet af en politisk beslutning. Hvis dette er tilfældet, skal der søges dispensation til fældningen, eller fældningen skal politisk godkendes.
2. Hvis træet ikke er fredet eller beskyttet af en politisk beslutning, kontakter sagsbehandler PKR (hvis træet/træerne står på TMF areal). PKR foretager en vurdering af, om træet/træerne er værd at bevare. Hvis træet står på andre arealer, vurderes det af MKB eller ekstern rådgiver.
3. Hvis træet/træerne er værd at bevare, beder sagsbehandler i MKB ansøge om at finde en alternativ løsning. Sagsbehandler vurderer sammen med ansøger, om det er muligt at finde en anden løsning inden for projektets økonomiske og tidsmæssige rammer.
4. På baggrund af sagsbehandlers vurdering godkender enhedschef i MKB om træet/træerne skal fældes, eller om der skal findes en alternativ løsning. Hvis træet/træerne skal fældes, skal der i forbindelse med godkendelsen af fældningen være aftalt krav til erstatning af træet på kommunale arealer. Henvielse til administrationsgrundlagets afsnit 'Generel praksis for værdisætning og erstatning af træer på Københavns arealer'. Ligeledes afklarer enhedschef i MKB, om TMU skal orienteres om fældning og erstatning af træer.
5. Enhedschef i MKB godkender forslag til presseberedskab som sagsbehandler udarbejder sammen med kommunikation.

Bilag 2. Opgavespecifikke procedurer – Offentlige anlægsprojekter i Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold (MKB).

I Princip 1 i træpolitikken står der, at eksisterende træer som hovedregel skal bevares, og at de kun må fældes, når det er afgørende nødvendigt. I Princip 2 står der, at eksisterende træer, der fældes, skal erstattes medmindre det ikke er fysisk muligt. Træpolitikken anbefaler, at træer erstattes med et eller flere træer indenfor projekts areal. Dette gælder også, når Teknik- og Miljøforvaltningen udfører anlægsprojekter på forvaltningens egne arealer. Hvis et anlægsprojekt medfører en træfældning, skal nedenstående procedure følges:

Procedure:

1. Projektleder i MKB undersøger, om træet/træerne er fredet, udpeget som bevaringsværdigt i en lokalplan, eller beskyttet af en politisk beslutning. Hvis dette er tilfældet, skal der søges dispensation til fældningen, eller fældningen skal politisk godkendes.
2. Hvis træet ikke er fredet eller beskyttet af en politisk beslutning, foretager træspecialist i MKB en vurdering af, om træet er værd at bevare.
Hvis træet er værd at bevare, vurderer projektleder sammen med rådgiver, om det er muligt at finde en anden løsning indenfor projektets fysiske, økonomiske og tidsmæssige rammer. På baggrund af projektleders vurdering godkender enhedschef, om træet skal fældes, eller om der skal findes en alternativ løsning. Hvis træet skal fældes, skal der i forbindelse med godkendelsen af fældningen være aftalt krav til erstatning af træet. Henvisning til administrationsgrundlagets afsnit 'Generel praksis for værdisætning og erstatning af træer på Københavns Kommunes arealer'.
3. Hvis anlægsprojektet forelægges TMU til godkendelse, udarbejder projektleder i MKB et træregnskab, som forelægges TMU sammen med anlægsprojektet. Herudover afklarer enhedschef i MKB, om TMU ved særlige tilfælde skal orienteres yderligere om fældning og erstatning af træer.
4. Som udgangspunkt sker der altid presse/kommunikation til borgerne i forbindelse med fældning af træer. Enhedschef i MKB vurderer, om der er behov for ekstra presseberedskab som projektledere udarbejder sammen med kommunikation.

Ovenstående procedure gælder også for skybrudsprojekter, herunder medfinansieringsprojekter og HOFOR-projekter, som håndteres i MKB. I det omfang, at der i HOFORs projekt skal ske fældninger, skal de behandles i træregnskabet for anlægsprojektet, som forelægges TMU.

Bilag 3. Opgavespecifikke procedurer - Parker, Kirkegårde og Renhold (PKR).

I Princip 1 i træpolitikken står der, at eksisterende træer som hovedregel skal bevares, og at de kun må fældes, når det er afgørende nødvendigt. I Princip 2 står der, at eksisterende træer, der fældes, skal erstattes, med mindre det ikke er fysisk muligt. Risikotræer og træer, der fældes som led i udvikling af en sund træbestand (udtynding o. lign.) er undtaget. PKR har som opgave at pleje træer på Teknik- og Miljøforvaltningens arealer og sikre udviklingen af en robust og sund træbestand. Det sker fx ved fældning af syge og selvsåede træer og ved udtynding af plantede træer, hvor der ikke genplantes, fordi de resterende træer skal kunne udvikle sig. I PKR arbejdes der efter to forskellige procedurer.

Procedure

Beplantningsudvikling på TMF's arealer

I forbindelse med driften af beplantning på TMF's arealer, finder der fældning sted af oftest yngre, mindre træer for at sikre, at arealet er bevokset med store frodige træer, som kan udvikle sig naturligt.

Er beplantningsudviklingen beskrevet i en udviklingsplan for den pågældende park eller naturområde, kan arbejdet umiddelbart udføres, men der bør orienteres på stedet og evt. via pressemeddelelse om formålet med arbejdet, så borgerne har mulighed for at forstå, hvorfor arbejdet udføres.

Er beplantningsudviklingen ikke beskrevet i en gældende udviklingsplan vurderer sagsbehandler om træerne er yngre end 20 år, eller om de i deres størrelse er mindre end artens naturlige potentiale. Ligger træerne indenfor kriterierne kan fældningen påbegyndes når enhedschef for det geografiske område har godkendt fældning og presseberedskab. Der orienteres på stedet og evt. via pressemeddelelse, om formålet med arbejdet og arbejdets omfang, så borgerne har mulighed for at forstå hvorfor arbejdet udføres. Er træerne ældre eller større end ovenstående kriterier orienteres TMU inden fældning påbegyndes.

Fældning af enkeltstående træer på TMF's arealer

Parallelt med beplantningsudviklingen af TMF's bevoksninger gennemgås træbestanden for risikotræer både i parker, på kirkegårde og langs trafikarealer. Har PKR/Kvalitet vurderet et træ som risikotræ, og anbefalet en fældning, kan fældningen umiddelbart udføres. Forventer enhedschefen borgerreaktion på

fældningen, orienteres TMU inden fældning. Hvis PKR/Kvalitet har vurderet, at træet skal fældes akut, orienterer enhedschefen TMU efterfølgende.

På kirkegårde kan enkelttræer fældes, når der skal anlægges nye gravsteder. Er træet yngre end 20 år, eller er træet mindre end artens naturlige potentiale, kan træet umiddelbart fældes. Er træerne ældre eller større end ovenstående kriterier orienteres TMU inden fældningen påbegyndes. Hvis træet/træerne skal fældes, skal der i forbindelse med godkendelsen af fældningen vurderes om træet skal erstattes. Henvisning til administrationsgrundlagets afsnit 'Generel praksis for værdisætning og erstatning af træer på Københavns arealer'.

For gadetræer gælder en tilsvarende procedure. Er træet yngre end 20 år eller er træet mindre end artens naturlige potentiale, kan træet umiddelbart fældes. Er træerne ældre eller større end ovenstående kriterier orienteres TMU inden fældningen påbegyndes. Henvisning til administrationsgrundlagets afsnit 'Generel praksis for værdisætning og erstatning af træer på Københavns arealer'.

Skybrudsprojekter i parker, naturområder og kirkegårde.

Træpolitikens princip 1 & 2 gælder også, når andre offentlige eller private aktører agerer på kommunens arealer. Eksempelvis i forbindelse med implementeringen af Københavns Kommunes skybrudsplan, hvor HOFOR skal gennemføre en række skybrudsprojekter i byens parker, naturområder og kirkegårde. Hvis disse projekter er omfattet af bilag 2 'Opgavespecifikke procedurer – Offentlige anlægsprojekter i MKB', håndteres de i anlægsprojekter hvor MKB er projektejer. Hvis HOFOR overvejer at fælde et træ i forbindelse med anlæg af et skybrudsprojekt herudover, skal følgende procedure følges:

1. Byrumsforvalter/parkforvalter i PKR undersøger om træet/træerne er fredet, udpeget som bevaringsværdigt i en lokalplan, eller beskyttet af en politisk beslutning. Hvis dette er tilfældet, skal der søges dispensation til fældningen eller fældningen skal politisk godkendes.
2. Hvis træet ikke er fredet eller beskyttet af en politisk beslutning, foretager byrumsforvalter/parkforvalter en vurdering af, om træerne er værd at bevare.
3. Hvis træet/træerne er værd at bevare, vurderer byrumsforvalter/parkforvalter sammen med HOFOR, om der er mulighed for at finde en anden løsning indenfor projektets økonomiske og tidsmæssige rammer.
4. På baggrund af byrumsforvalter/parkforvalters vurdering godkender enhedschef, om træet/træerne skal fældes eller om der skal findes en alternativ løsning.

5. Hvis træet/træerne skal fældes. Skal der i forbindelse med godkendelsen af fældningen være aftalt krav til erstatning af træet på baggrund af en værdisætning af træet. Henvisning til administrationsgrundlagets afsnit 'Generel praksis for værdisætning og erstatning af træer på Københavns arealer'. Ligeledes afklarer enhedschef, om TMU skal orienteres om fældning og erstatning af træer.
6. Enhedschef for det geografiske område vurderer sammen med parkforvalter/byrumsforvalter, om der er behov for et presseberedskab i forhold til fældningen.

Bilag 4. Opgavespecifikke procedurer – Lokalplaner Plan, Analys, Ressourcer og CO2 Reduktion (PARC).

I Princip 1 i træpolitikken står der, at eksisterende træer som hovedregel skal bevares og at de kun må fældes, når det er afgørende nødvendigt.

I træpolitikken princip 2 står der, at eksisterende træer, der fældes skal, erstattes med mindre det ikke er fysisk muligt.

I lokalplaner er træpolitikken princip 1 og 2 samt normen 'Værdisætning af træer' vejledende og benyttes primært som retningsgivende inspirations- og dialogmateriale.

Borgerrepræsentationen har 15. december 2005 besluttet, at der skal registreres værdifulde træer og karaktergivende beplantning i forbindelse med igangsættende lokalplanredegørelser.

I indstillingen fremgår det at: ”ved udarbejdelse af den igangsættende lokalplanredegørelse vil forvaltningen i fremtiden tage konkret stilling til, hvorvidt der skal foretages en egentlig registrering af træer og beplantning i lokalplanområdet. Hvis der foretages en registrering, vil denne blive forelagt udvalget i forbindelse med lokalplanforslaget med stillingtagen til udpegning af bevaringsværdige træer og bevaringsværdig karaktergivende beplantning.”

Københavns Kommune har gennem planlovens § 15, stk. 2, nr. 9. Hjemmel til at medtage bestemmelser om bevaring af værdifulde træer og beplantning i lokalplanarbejdet.

Procedure for håndtering af bevaringsværdige træer i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner:

Beslutning om der skal registreres træer i lokalplaner

- Visitationsteamet identificerer ved hjælp af KK-kort og orthofoto, om der skal laves en registrering af træer eller anden beplantning i lokalplanen. I tvivlsspørgsmål inddrages træspecialist til kvalificering. Chefteam i PARC/Byplan enhederne godkender.
- Orienteringen om der skal registreres træer indgår i overdragelsen fra visitationsteamet til projektleder.

Registrering af træer

- Projektleder i PARC/Byplan giver bygherre besked om, at der skal laves en registrering af træer og evt. anden karaktergivende beplantning. Registreringen udføres tidligt i afklaringsfasen. Det sker ved standardbrev.

- Bygherre gennemfører registreringen af træer på baggrund af forvaltningens anvisning, herunder anvisning af hvad der skal registreres og hvilket materiale, der skal afleveres.
- Som udgangspunkt registreres træer, der er ældre end 20 år og har en restlevetid på minimum 25 år. Træerne skal registreres enkeltvis. Normen 'Værdisætning af træer' kan bruges retningsgivende i forbindelse med vurderingen af, hvilke træer, der bør fastlægges som bevaringsværdige i lokalplanen.
- I særlige tilfælde kan der registreres anden karaktergivende beplantning. F.eks. hvis de enkelte planter ikke kan adskilles individuelt eller fungerer som ét samlet hele.

Beslutning om registrerede træer må fældes

Træer der lever op til kravene for bevaringsværdige træer skal drøftes med projektere og enhedschef i PARC/Byplan, før der kan træffes beslutning om fældning.

- Beslutningen om hvilke træer, der kan fældes, træffes på baggrund af følgende:
 - En vurdering af om træet/træerne er værd at bevare herunder træets/træernes alder, størrelse, karakter, placering og sundhedstilstand. Normen 'Værdisætning af træer' kan bruges som en del af vurderingen. Vurderingen foretages af træspecialist i PARC/Byplan.
 - En vurdering af de økonomiske, tidsmæssige og arkitektoniske konsekvenser ved at bevare træerne. Vurderingen foretages af projektleder i samråd med træspecialist i PARC/Byplan.
- Som udgangspunkt for drøftelsen fremlægger projektleder forskellige scenarier for håndtering af træerne. Følgende tre scenarier kan bruges som udgangspunkt:
 - Træerne må ikke fældes
 - Enkelte træer fældes, mens andre bevares
 - Træerne må fældes
- Projektejere og enhedschef i PARC/Byplan træffer beslutning om hvilke træer, der kan fældes og hvilke, der skal fastlægges som bevaringsværdige i lokalplanen. Beslutningen skrives ind i startredegørelsen og efterfølgende i lokalplanens bestemmelser. Træer udpeges ikke som bevaringsværdige i lokalplaner, hvis en fældning er nødvendig for at realisere lokalplanen
- Hvis lokalplanen betyder, at det er nødvendigt at fælde træer, der lever op til kravene for bevaringsværdige træer, kan projektleder gå i dialog med bygherre om muligheder for plantning af nye træer som erstatning. De nye træer fastlægges i lokalplanen.

Bestemmelser om bevaringsværdige træer i lokalplaner

- De bevaringsværdige træer vises på en lokalplantegning i bestemmelserne i lokalplanen.
- Anden karaktergivende beplantning vises på en lokalplantegning i bestemmelserne i lokalplanen. Det præciseres, hvad beplantningen består af.
- Standardbestemmelser for bevaringsværdige træer findes i lokalplanskabelonens § 8 Ubebyggede arealer
- Der udarbejdes et notat til lokalplanindstillingen, hvoraf fremgår
 - Træ/træer, og evt. karaktergivende beplantning, der gøres bevaringsværdigt i lokalplanen.
 - Træ/træer, og evt. karaktergivende beplantning, der kan fældes selvom det lever op til kriterierne for at være bevaringsværdige.

Procedure for ansøgning og beslutning om dispensation til fældning af bevaringsværdige træer i lokalplaner.

Dispensationer til fældning af bevaringsværdige træer

Ansøgning sendes via BPM/Byggesager med præcis angivelse af, hvilke træ-/træer det drejer sig om.

TMF (BPM/Byggesager og PARC/Byplan) giver på baggrund af en konkret begrundet ansøgning dispensation til fældningen.

Dispensationen gives på baggrund af følgende:

- Dispensationer til fældning af bevaringsværdige træer gives på baggrund af en konkret vurdering af om træet/træerne fortsat er værd at bevare, herunder alder, størrelse, karakter, placering og sundhedstilstand. Værktøjet VAT19 kan bruges som en del af vurderingen. Vurderingen foretages af træspecialist i PARC/Byplan.
- En række lokalplaner fra før 1. januar 2018 har fastlagt træer som bevaringsværdige, selvom de er nødvendige at fælde for at realisere lokalplanen. Gives der i disse tilfælde dispensation, bruges retningslinjer for krav om erstatningstræer.
- Det kan også forekomme, at det er nødvendigt at fælde et træ, selvom det på planlægningstidspunktet var forudsat, at det kunne bevares. Så gives der som udgangspunkt kun tilladelse til fældning eller beskæring af et bevaringsværdigt træ, hvis træet er beskadiget, og retningslinjerne for krav om erstatningstræer følges.
- Der kan i øvrigt i særlige tilfælde gives dispensation til fældning af et bevaringsværdigt træ, hvis det har store økonomiske, tidsmæssige eller arkitektoniske konsekvenser for realiseringen af en lokalplan at bevare træet/træerne.
- Dispensationer til fældninger af bevaringsværdige træer gives af byggesagsbehandler med sparring fra en intern jurist og træspecialist i PARC/Byplan. Dispensationen godkendes af enhedschef.

- Enhedschef vurderer sammen med byggesagsbehandler, om TMU skal orienteres om træfældningen, og om der er behov for presseberedskab i forbindelse med fældningen.

Erstatningstræer i forbindelse med dispensationer

I forbindelse med fældning af bevaringsværdige træer kan projektleder/ enhedschef i PARC/Byplan efter en konkret vurdering stille krav til erstatningstræer. Træspecialist i PARC/Byplan inddrages i en vurdering af, om der skal stilles krav om erstatningstræer.

Der skal anlægges en proportionalitetsbetragtning, hvilket vil sige, at kravet om erstatningstræer skal være rimeligt i forhold til det, der gives lov til at fælde. Det betyder blandt andet, at der ikke må stilles krav, der betyder uforholdsmæssigt store udgifter til plantning og behov for langvarig etableringspleje.

Det skal være planlægningsmæssigt relevant at kræve erstatningstræer.

Der kan stilles krav om en bestemt sort og placering af erstatningstræer.

Der kan ikke stilles krav om erstatningstræer, hvis træet er dødt, sygt eller faldet i en storm. En ejer har pligt til ikke at beskadige et bevaringsværdigt træ. Sker det, er det at betragte som en fældning eller beskæring, der skulle have været søgt dispensation til. I den situation kan der kræves genplantning.

Normen 'Værdisætning af træer' kan benyttes som retningsgivende for en begrundelse for evt. at dispensere til en fældning. Hvis der dispenseres, vil der ofte blive stillet krav om genplantning af et eller flere andre træer. Ved denne vurdering kan den værdi træet har fået indgå.

Bilag 5. Fældning, erstatning og værdisætning af beskyttede træer.

De beskyttede træer er eksisterende træer og består af fire kategorier af træer: Fredede træer, bevaringsværdige træer i lokalplaner, ikoniske træer og evighedstræer. Derudover er der en række andre lovmæssige beskyttelser af dyreliv som også omfatter træer. Generelt adskiller de fredede, bevaringsværdige træer og flagermustræer sig ved at være defineret af lovgivning mens ikoniske træer og evighedstræer er udpeget af Københavns Kommune og omfattet af en politisk beskyttelse. De ikoniske træer og Evighedstræer er kategorier som er udviklet af Københavns Kommune, fordi der er fundet behov for at synliggøre særlige vigtige træer i byen.

Fælles for de beskyttede træer er, at de ikke kan fældes uden en dispensation eller en politisk beslutning. I bilaget beskrives, hvem der er dispensationsmyndighed i forhold til fældning, hvem og hvordan det afgøres om træerne skal erstattes ved fældning.

Fredede træer.

Fredede træer er træer, der er fredet gennem lovgivning. Træer kan være fredet på følgende tre måder:

Fredede og tinglyste enkelttræer:

Der kan tinglyses aftaler om bevarelse af enkelte træer og der kan rejses fredning over enkelt træer. Hensigten med træfredningen er individuel, dvs. det er fredningsteksten, der er afgørende for hvordan træet skal plejes, og om det evt. skal genplantes. Fredningerne har hjemmel i Naturbeskyttelsesloven.

TMF (BPM/Vand og VVM) er tilsynsmyndighed og skriver dispensationsansøgning. Fredningsnævnet er fredningsmyndighed, og skal godkende fældning.

Evt. erstatning og værdisætning af fredede træer afhænger af den enkelte fredningsbestemmelse og afgøres alene af Fredningsnævnet.

Udvalgte træer i naturfredninger:

Visse naturfredninger indeholder særlige bestemmelser om udvalgte træer, herunder krav til pleje, bevarelse og/eller genplantning. København har fredninger med særlige bestemmelser om udvalgte træer. Fredningerne har hjemmel i Naturbeskyttelsesloven.

TMF (BPM/Vand og VVM) er tilsynsmyndighed og skriver dispensationsansøgning. Fredningsnævnet er fredningsmyndighed, og skal godkende fældning.

Evt. erstatning og værdisætning af fredede træer afhænger af den enkelte fredningsbestemmelse og afgøres alene af Fredningsnævnet.

Bygningsfredninger af områder med træer:

En bygnings nærmeste omgivelser – for eksempel træer - kan medtages i en bygningsfredning, hvis de udgør en væsentlig del af den samlede arkitektoniske eller kulturhistoriske helhed. Som regel må det enkelte træ gerne fældes, såfremt det er døende eller sygdomsramt. Der kan i så fald være krav om genplantning. Bygningsfredninger har hjemmel i Bygningsfredningsloven. Slots- og Kulturstyrelsen er fredningsmyndighed, og skal godkende fældning.

Evt. erstatning og værdisætning af fredede træer afhænger af den enkelte frednings bestemmelser og afgøres alene af Slots- og Kulturstyrelsen.

Bevaringsværdige træer.

Der henvises til bilag 4 afsnit om dispensation og erstatning.

Ikoniske træer.

Teknik- og Miljøudvalget (TMU) og Økonomiudvalget (ØU) har den 23. april 2018 godkendt udpegning af en række ikoniske træer i København, der ikke kan fældes uden politisk godkendelse af ejer, henholdsvis ØU og TMU. På arealer ejet af ØU er det ØU, som skal godkende fældning af træer, og det er KEID, der er ansvarlig for at ansøge ØU. På arealer ejet af TMU er det TMU, som skal godkende fældning af træer og det er Teknik- og Miljøforvaltningen (den konkrete projektejer), som er ansvarlig for at ansøge TMU.

Ansøgning om fældning

- For at sikre en fortsat smidig udvikling af byen vil ikoniske træer undtagelsesvis kunne fældes, hvis det er afgørende nødvendigt for byens udvikling. Følgende skal være undersøgt og vurderet af en projektleder eller forvalter før en enhedschef træffer beslutning om at indstille fældning over for TMU: En vurdering af alternative muligheder og løsningsforslag til træfældningen, herunder en vurdering af de økonomiske og tidsmæssige konsekvenser ved ikke at fælde træer.
- I forbindelse med vurdering af om træet/træerne skal fældes. Skal der før beslutningen fremlægges til politisk godkendelse være aftalt forslag til krav til erstatning af træet på baggrund af en værdisætning af træet. Administrativt anbefales det, at værdien af et ikoniske træ fastsættes ved at gange den fastlagte værdi af træet med to udregnet efter normen 'Værdisætning af træer'. Bemærk at der altid indgår en rimelighedsvurdering i forhold til værdiansættelsen af det enkelte træ eller gruppen af træer.
- Beslutning om fældning skal godkendes politisk. Ansøgning om fældning fremlægges så vidt muligt i forbindelse med behandling af det pågældende bygge- og anlægsprojekter o. lign.

- Før fældning skal lokaludvalg og borgere orienteres om forløb samt om der genplantes træer. Enhedschef godkender forslag til presseberedskab som projektledere udarbejder i samarbejde med kommunikation.

Undtagelser fra princip:

Ikonske træer på kommunale arealer kan kun undtagelsesvis fældes uden politisk stillingtagen, hvis de udgør en risiko (dvs. hvis træet er dødt, sygt eller beskadiget). Teknik- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget vil kun i særlige tilfælde blive orienteret om disse fældninger, hvor træet eksempelvis har særlig historisk og lokalt tilhørsforhold.

Evighedstræer.

Hvis det er nødvendigt at fælde et evighedstræ, skal det godkendes af Teknik- og Miljøudvalget.

Evighedstræer fældes ikke og skal forgå af sig selv.

Andre beskyttede træer

Flagermustræer. - Træer med yngle/rastesteder for flagermus.

Alle danske flagermusarter er bilag IV-arter, hvilket betyder at deres yngle- og rasteområder ikke må forringes, jf. jagt og vildtforvaltningslovens (LBK 270/2018) § 6a. Træer, med hulheder eller andre strukturer som anvendes af flagermus, må derfor ikke fældes. Miljøstyrelsen kan dispensere, hvis træet bør fældes af hensyn til menneskelig sikkerhed eller andre vægtige samfundshensyn. I så fald kan der blive stillet krav om kompenserende foranstaltninger.

Beskyttelsen gælder kun de enkelttræer, der anvendes som yngle- eller rastesteder, og ikke andre træer med betydning for flagermusene, som f.eks. ledelinjer.

Det er projektejers ansvar at overholde forbuddet mod fældning af flagermustræer. BRM/Vand og VVM kan vejlede om fortolkning af lovgivning og hjælpe med eventuelle dispensationsansøgninger.

Træer med periodevis beskyttelser jfr. Artsfredningsbekendtgørelser.

- Kolonirugende fugles redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar - 31. juli.
- Rovfugles og uglers redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar-31. august
- Hule træer og træer med spættehuller må ikke fældes i perioden 1. november-31. august.

Bilag 6. Orientering om normen værdisætning af træer.

Norm for Værdisætning af træer

Den nuværende benyttede norm er benævnt: VAT03.

Bemærk, at der i løbet af foråret 2019 vil blive udgivet en revideret norm benævnt VAT19.

Mere viden om VAT19: <https://dag.dk/foreningen/vat/om-vat19/>

VAT 03 kan købes via hjemmesiden dag.dk

Formålet med normen er at skabe et ensartet grundlag og retspraksis for værdisætning af træer.

Københavns Træpolitik anbefaler, at Københavns Kommunes forvaltninger benytter normen for at opnå en mere ensartet retspraksis og administration for værdisætning og erstatning af kommunens træer.

Normen værdisætning af træer bygger på en række faktorer - forhold der skal inddrages når træets nu-værdi skal bestemmes. Værdien af de enkelte forhold fastsættes ud fra målbare værdier - et simpelt regneark samt en faglig vurdering.

Eksempel på faktorer:

- Træets sundhedstilstand
- Træets placering
- Træets alder

Systematikken er udviklet i et samarbejde mellem en række faglige organisationer og Københavns universitet, herunder Københavns Kommune (PKR). Normen værdisætning af træer benyttes også i retssager i forbindelse med afgørelser om fastsættelse af erstatningskrav af fældede træer o. lign.

Normens systematik skaber en ensartethed og giver en rimelig og realistisk erstatning inden for værdisætning af træer. Det bemærkes at værdisætningen fortsat er afhængig af et faglige skøn.

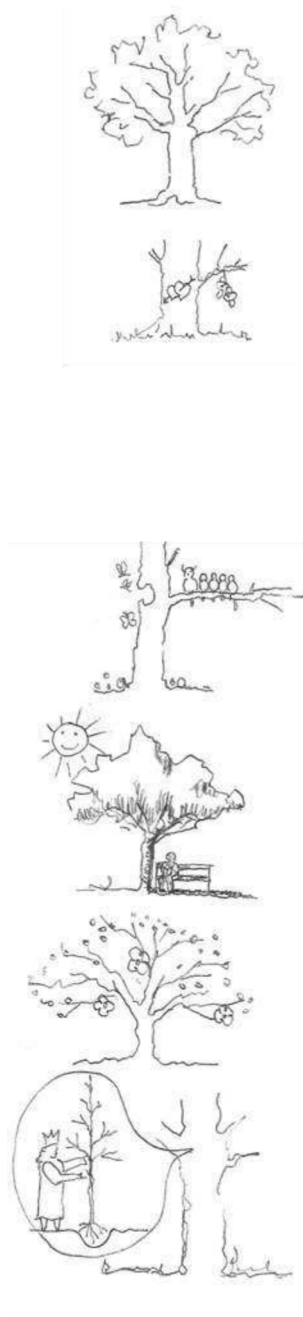
KØBENHAVNS KOMMUNE
Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen
Bynatur og Renhold

Bilag 4 Administrationsgrundlag KTF - drift og pleje april 2026

TRÆPOLITIK

DEFINITION AF IKONISKE TRÆER

Til grundlag for udpegningen skal et træ opfylde **mindst 4** ud af 7 kriterier.

- 1. Træet skal være et fuldt udviklet træ**
...det betyder, at træet opfattes som et voksent og dermed 'myndigt' træ.
- 2. Der skal være et særligt lokalt tilhørsforhold til træet**
...det betyder, at træet skal have en stor betydning for de lokale beboere, at det fungerer som mødested, er et lokalt orienteringspunkt eller fungerer som et lokalt åndehul.
- 3. Træet skal have en særlig arkitektonisk/ rumlig værdi**
...det betyder, at træet bidrager væsentligt til stedets identitet, gør stedet mere menneskeligt, skaber en modvægt til den styrede og planlagte by eller at træet/træerne bidrager til byens overordnede arkitektoniske træk.
- 4. Træet har en særlig biologisk værdi**
...det betyder, at det er et særligt levested for planter, dyr og svampe eller at træet er en særlig træart.
- 5. Træet har en særlig aktiv betydning for det lokale mikroklima**
...det betyder, at træet skaber tiltrængt skygge et varmt sted, at træet skaber læ eller at træet skaber en visuel barriere ud til en larmende vej.
- 6. Træet giver særlige sanselige oplevelser**
...det betyder, at træet har frugter, særlige farver, blomstrer smukt, har en særlig grenstruktur, dufter særligt eller bidrager med andre sanselige oplevelser.
- 7. Træet har en særlig historisk betydning**
...det betyder, at træet er plantet ved en særlig begivenhed, af en særlig person eller indgår i en historisk sammenhæng.

Håndtering af den invasive træart skyrækker

Administrationsgrundlag for TMF-arealer.

Skyrækker (lat.: *Ailanthus altissima*) er tilføjet EU-listen for invasive arter den 15.08.2019, hvilket betyder at den nu ikke må plantes og at TMF er forpligtet til at forhindre den i at sprede sig, når den først er opdaget.

Skyrækker spreder sig ved hjælp af både frø og rodsrud. Selvsået planter kan f.eks. ses langs husmure i bagkant af fortov. Beskæring eller fældning af skyrækker resulterer i at planten danner nye skud fra rødderne, hvilket gør det svært at komme af med planterne.

TMF har 56 gadetræer og 66 parktræer, som er plantet før forbuddet i 2019 (opgørelse oktober 2024).

På Arter.dk er der registreret skyrækker i København. Det er bla. opvækst langs husmure, baggårde osv. Der er registreret 65 planter. Nogle på private arealer og andre på offentlige arealer. Der er 26 registreringer på TMF-areal (opgørelse januar 2025).

København: Selvsået opvækst (tv.) og træ plantet før forbuddet i 2019 (th.).

I Sverige har man udryddet alle skyrækker ved at fælde dem og bruge gift på stødet, så rødderne bliver slået ihjel. I Danmark bruger vi ikke gift. I Berlin er deres strategi at fjerne selvsået opvækst og lade store træer stå med mindre, at de er til gene eller udgør en fare. Berlin har dog ikke formået at fjerne opvækst i tide og har nu en massiv opvækst af skyrækker og en nærmest uoverkommelig driftsopgave.

Berlin: Træ med frøsætning og opvækst langs hegn (tv.) og massiv opvækst langs vej (th.).

For at undgå at skyrækker spreder sig massivt som i Berlin, er det rettidig omhu ikke kun at fjerne opvækst, men også at fjerne kilden til frøspredning og hvor der er problemer med rods kud. S kyrækker har både han- og hunplanter, det er hunplanterne som sætter frø.

Vi har følgende kategorier:

1. Selvsået opvækst som frøplanter, unge planter og små træer fjernes.
Dette håndteres af den daglige drift i områderne, der er pt. 26 indmeldinger.
Det forventes, at der løbende vil komme flere indmeldinger efterhånden som kendskabet til skyrækker øges.
2. Eksisterende træer som sætter frø fjernes.
Dette håndteres af Bynatur, der er pt. 17 registreret.
3. Eksisterende træer hvor der er problemer med rods kud fjernes.
Dette håndteres af Bynatur, der er pt. 6 registreret.
4. Eksisterende træer der potentielt kan være frøbærende fjernes kun, hvis de bliver frøbærende.
Dette håndteres af bynatur, der er pt. 35 registreret.
5. Eksisterende træer som ikke er frøbærende og derfor kan blive stående, hvis der ikke bliver problemer med rods kud.
Dette håndteres af bynatur, der er pt. 64 registreret.

Frøplanter, unge planter og små træer (jf. pkt. 1)

Frøplanter og unge planter fjernes manuelt ved at trække dem op inden, de har dannet et stort rodnet. Det er vigtigt at fjerne så meget af rødderne som muligt, da nye skud kan dannes på resterende roddele i jorden. Stedet checkes to gange årligt i juni og august i tre år for at se, om der er nye skud, som skal fjernes.

Hvis unge planter ikke kan trækkes eller graves op uden at beskadige omgivelserne, kan man i stedet trække en sort, lystæt plastiksæk ned over planten. Sækken bindes helt tæt ind til stammen ved terræn. Efter et år vil alle blade være døde og der er ingen ny vækst. Denne metode kan kun bruges, hvis planten er lille nok til at passe i plastiksækken. Topskuddet må ikke beskadiges, da planten så vil danne nye skud fra rødderne.

Små træer saves over, så tæt på jorden som muligt. Dette gøres i juni måned, hvor træet har brugt meget af sin energi på at sætte løv og dermed har mindre kraft til at sætte rodskud. Nye rodskud fjernes flere gange gennem vækstperioden i juni og august og i de følgende tre år, eller så længe der er rodskud.

Store træer (jf. pkt. 2-5)

Solitære bede

Store træer i solitære bede fældes i november, hvor der ikke er frøsætning og al jorden i bedet udskiftes.

Græsarealer, større bede og beplantninger

Store træer i græsarealer, større bede og beplantninger fjernes ved at ringe og udsulte dem, så man mindsker antallet af rodskud.

Første år

Et 20 cm bånd af barken inkl. kambiet/vækstlaget fjernes i 1,3 meters høj på stammen. For ikke at stoppe vand og næringstransporten fuldstændig undlades ringningen på 1/10 af stammens omkreds. Den reducerer vand- og næringstransport svækker rødderne og reducerer dannelsen af rodskud. Dette udføres i august.

Andet år

Nu fjernes den 1/10 af barken, som ikke blev fjernet det første år. Der fjernes også kallus i ringningen fra det første år. Dette udføres i august. Der fjernes desuden rodskud i juni og august.

Tredje år

Træet er dødt og kan fjernes. Der fjernes rodskud i juni og august. Store ringede træer kan begynde at tabe grenene, når de har stået i længere tid, og de er også sværere at fælde, da vedstrukturen forandres som følge af udtørring.

Genplantning

Ved genplantninger udskiftes jorden og bortskaffes som småt brandbart. Rødderne udskiller et stof, som forhindrer andet i at spire. Der genplantes med en anden træart.

Helbredseffekter

Ifølge faktaark fra Miljøstyrelsen så har skyrækker: 'allergifremkaldende giftstoffer i både bark og blade. Kontakt med saft fra planten kan medføre betændelse i huden. Udsættes man for gentagende kontakt med plantesaften (hvilket sker for folk, der bekæmper træerne), da kan det medføre betændelser i hjertet'. Dansk Træplejeforening har pt. ikke nogen retningslinjer for påklædning og de har ikke oplevet gener blandt deres medlemmer.

Kilder:

Miljøstyrelsen 2017. Faktaark for invasive arter - Skyrækker (*Ailanthus altissima*).

Skyrækker (haveselskabet.dk)

Tree of heaven in the city of Berlin. A pragmatic approach: protect and remove (linkedin.com)

Allergene træer

Op mod en million danskere lider af pollenallergi. Statens Institut for Folkesundhed regner med, at der i år 2020 vil være 800.000 flere.

Dette betyder, at flere og flere københavnere oplever, at pollen fra byens træer er en gene for dem i deres hverdag. Ophold i byens parker, naturområder og i byen generelt bliver derfor problematisk for denne gruppe af borgere og medfører at deres livskvalitet svækkes.

De træarter, der skaber særlige problemer er birketræer og plataner, som er stærkt allergene. Træerne er samtidig relativt udbredte i København pga. deres gode egenskaber i henholdsvis natur- og vådområder og som gadetræer pga. deres særlige egenskab for at modstå stress forårsaget af saltning, trafikos, begrænset vækstvilkår og varme.

Pollen vil aldrig helt kunne undgås, da pollen også spredes med vinden fra omegnskommunerne samt helt fra Sverige, de baltiske lande, England m.fl. De nye retningslinjer, der er udarbejdet i samarbejde og dialog med Astma-Allergi Danmark, har givet os en sikkerhed for, at vi handler forsvarligt på dette område og vi har samtidig oplevet et fald i borgerhenvendelser.

De nye retningslinjer, der er udarbejdet i samarbejde og dialog med Astma-Allergi Danmark, har givet os en sikkerhed for, at vi handler forsvarligt på dette område og vi har samtidig oplevet et fald i borgerhenvendelser.

Forvaltningen vil fremover

- Have særlig fokus på at undgå at plante birketræer og plataner i kommunens parker, pladser og gaderum
- Have planternes allergene egenskaber primært i forhold til pollen, som en vigtig parameter ved valg af træ- og buskarter
- Arbejde for at der i lokalplaner og i projektkonkurrencer ikke benyttes træer, som kan udløse pollenallergi

Undtagelsesvis kan der plantes allergene træer, hvor

- Fysiske forhold på stedet eksempelvis våd- og tørrområder samt specielle udfordringer ved vejanlæg, gaderum og pladser, hvor kun stærkt allergene træer med succes kan vokse
- Historiske eller kulturhistoriske forhold, som gør, at der ikke findes alternative træarter at anvende

Træernes allergene påvirkning

De mest anvendte træer og træernes allergene påvirkning i forhold til pollen opdeles i stærkt, mindre og lavt allergene.

Stærkt allergene

Birk, eg (konstateret i Sverige, men ikke i Danmark), el, elm, hassel og platan.

Mindre allergene

Ask, avnbøg, bøg, pil, poppel, skyrækker, sydbøg, tretorn og trompetkrone.

Lavt allergene

Frugttræer, hestekastanje, lind, løn, magnolia, nåletræer, kirsebær, robinie, røn, tempeltræ og tjørn.

Du kan læse mere i Orienteringsnotat om håndtering af allergifremkaldende træer.

Pollen fra lindetræer er lavt allergene

Til Teknik- og Miljøudvalget

31-08-2012

Orientering om håndtering af allergifremkaldende træer

Sagsnr.

2012-96093

Retningslinjer for brug af allergifremkaldende træer

Dokumentnr.

2012-681202

Forvaltningen har i samarbejde og dialog med Astma-Allergi Danmark udarbejdet nogle retningslinjer for brug af allergifremkaldende træer.

Ved at implementere nogle retningslinjer for brugen af allergifremkaldende træer, kan forvaltningen skabe større fokus på problematikken og mindske mængden af pollen på sigt.

- Forvaltningen vil fremover have et særligt fokus på at undgå at plante birketræer og plataner i kommunens parker, pladser og gaderum.
- I fremtidige plantningsprojekter vil planternes allergene egenskaber, primært i forhold til pollen indgå som vigtig parameter ved valg af træ- og buskarter.
- Forvaltningen vil i forhold til lokalplaner og i projektkonkurrencer arbejde for, at der ikke benyttes træer, der kan udløse pollenallergi.
- Undtagelsesvis kan det komme på tale at plante allergifremkaldende træer. Forhold, der kan nødvendiggøre plantning af træer, der kan udløse pollenallergi kan være:
 - Fysiske forhold på stedet eksempelvis våd- og tørrområder og specielle udfordringer ved vejanlæg, gaderum og pladser, hvor kun stærkt allergifremkaldende træer kan vokse
 - Historiske eller kulturhistoriske forhold, som gør, at der ikke findes alternative træarter at anvende.

Oversigt over de mest anvendte træer og træernes allergene påvirkning i forhold til pollen:

Stærkt allergifremkaldende træer	Mindre allergifremkaldende træer	Lav allergifremkaldende træer
Birk	Ask	Acer
Platan	Avnbøg	Frugtræer
El	Bøg	Ginkgo
Hassel	Catalpa	Hestekastanie
Elm	Pil	Lind
Eg*	Poppel	Magnolie
	Skyrækker	Nåletræer
	Sydbøg	Kirsebær
	Tretorn	Robinie
		Røn
		Tjørn

* i Sverige har man kunne konstatere allergi overfor egepollen, dette er ikke tilfældet i Danmark, men er en væsentlig grund til, at vi har fokus på denne træart.

Teknik- og Miljøforvaltningen har mulighed for at opgøre antallet af plantede træer fordelt på arter, så det er muligt at følge udviklingen af antallet af allergifremkaldende træer.

Baggrund

Op mod en million danskere lider af pollenallergi og Statens Institut for Folkesundhed regner med, at der i år 2020 vil være 800.000 flere danskere med allergi.

Dette betyder, at flere og flere Københavnerne oplever at pollen fra byens træer er en gene for dem i deres hverdag. Ophold i byens parker og naturområder og i byen helt generelt bliver derfor problematisk for denne gruppe af borgere, og deres livskvalitet svækkes.

De træarter, der skaber særlige problemer er birketræer og plataner, som er stærkt allergifremkaldende. Træerne er samtidig relativt udbredte i København pga. deres gode egenskaber i henholdsvis vådområder og som gadetræer, der tåler salt.

Pollen vil aldrig helt kunne undgås, da pollen også spredes med vinden fra omegnskommunerne og endda helt fra Sverige, de baltiske lande, England m.fl.

Forvaltningen har igennem en årrække været opmærksom på problemet og har forsøgt at tage højde for det i planlægningen af forvaltningen træplantninger. Således blev der i 2011 plantet 19.500 træer og heraf eksempelvis kun 200 birketræer.

Arbejdsproces for gravninger tæt ved træer

Dato : 22. februar 2010
Udarbejdet af : AHS og PN, CPN

Generelt

Gravninger indenfor fire meter fra et træ (regnes fra stammen), skal anmeldes til Parkforvalteren i det berørte område. Ansvar for anmeldelsen ligger hos entreprenøren, som får det oplyst i forbindelse med gravetilladelsen fra CVE.

Parkforvalteren skal efterfølgende fastlægge de krav som stilles til entreprenøren, for at der sker så lidt skade som muligt på det berørte træ. Der skal fokuseres på det enkle træes rødder, stamme og krone.

Det kan være en fordel, at kravene - i så stor udstrækning det er muligt - udformes i samarbejde med entreprenøren, så der derved opnås en bedre forståelse af årsagen til kravene. Desuden anbefales det, at holde et opstartsmøde med entreprenøren hvor kravene gennemgås.

Almindelige krav

(Se evt. også skabelonen "Retningslinier for gravninger tæt ved byens træer".)

Først skal det undersøges om gravningen indenfor de fire meter kan undgås, ved at "skyde" ledningerne igennem arealet. Kan dette lade sig gøre, er det klart det bedste.

I mange tilfælde er det ikke muligt - og gravning er det eneste alternativ.

I første omgang bør man se på, hvor tæt på stammen gravningen ligger. Jo tættere på stammen, jo større er sandsynligheden for, at vi skal kræve træet udskiftet. For at kunne træffe denne beslutning, er det vigtigt at kikke nærmere på træets:

Tilstand - er træet i god vækst, bør det måske bevares.

Alder/størrelse - er træet fuldkronet, og vil det være svært at erstatte det med et nyt af samme størrelse, bør det måske bevares.

Placering - er der grund til at tro, at træet har mange rødder til andre sider end den hvor der skal graves, bør det måske bevares.

Betydning for gaderummet - er træet en del af en række, allé eller centralt for oplevelsen af rummet, bør det måske bevares

Kræver vi træet udskiftet, skal det fremgå af tilladelsen, hvilken træart og størrelse vi ønsker, samt de samlede udgifter for udskiftningen og driftomkostninger i fem år. Ønsker entreprenøren det, kan vi i visse

tilfælde godt stå for genplantningen - mod betaling. Udskiftes træet behøver entreprenøren ikke tage yderligere tiltag for at beskytte træet.

Ønsker vi at bevare træet, og en åben gravning er uundgåelig, bør vi stille krav om, at overgravede, flossede, rødder skal renskæres inden gravningen lukkes.

Desuden bør det fremgå af tilladelsen, at entreprenøren skal kontakte os, såfremt de overgraver store rødder (Ø10) eller "mange" rødder.

Foruden rødderne skal der også være fokus på stammen og kronen.

Træstammen skal beskyttes mod påkørsel, og er det muligt, er det bedst at få opstillet et hegn (evt. betonklodser med et byggepladshegn) rundt om træet - eller som minimum ud mod gravningen. Hegnet skal placeres så langt væk fra træstammen, som det er muligt. Hegnet skal, foruden at sikre mod påkørsel, også beskytte mod komprimering af jorden rundt om stammen, samt mod opmagasinering af materialer op ad træstammen.

Som alternativ kan man nøjes med at beskytte stammen med skumgummibånd og træplader. Skumgummibåndene gør at træpladerne trækkes væk fra stammen. Træpladerne går fra jordhøjde og ca. fire meter op (eller op til de nederste grene).

Trækronen er ofte svær at beskytte mod gravmaskiner. I særlige tilfælde kan det være nødvendig at foretage en let beskæring inden arbejdet påbegyndes. Dette arbejde bør vi selv udføre - evt. mod betaling.

Erstatningskrav i fem år frem

(Se evt. også skabelonen "Retningslinier for gravninger tæt ved byens træer".)

Ved gravninger ved markante træækker eller særlige solitære træer, bør vi i tilladelsen gøre opmærksom på, at vi i en periode på fem år efter arbejdets udførelse, kan forlange træerne udskiftet, såfremt de viser tegn på svækkelse. Tilladelsen skal i dette tilfælde indeholde oplysning om pris for indkøb (antal og plantestørrelse), plantning og drift i 5 år. Der kan evt. kræves at entreprenøren skal stille en bankgaranti.

Vi står altid selv for driften i perioden efter en udskiftning.

Priseksempel:

Fældning + rodfræsning af eksisterende træ - kr. 5.000

Indkøb af et stk. *Tilia vulgaris* "Pallida" 30-35mtk - kr. 6.000

Plantning - kr. 6.000

Beskæring, vanding og saltbeskyttelse i fem år - kr. 7.500

(Vær opmærksom på om det også er nødvendigt med afspærring, weekendarbejde og etablering af belægning)

Aflevering

Side 3 af 3

Se evt. også skabelonen "Retningslinier for gravninger tæt ved byens træer".)

Når arbejdet er færdigt bør der ske et afleveringsmøde, hvor de berørte træer gennemgås for skader. I tilfælde af uenighed kan det være en god idé at have fotodokumentation fra før opstart (selvom det er entreprenøren, som skal bevise at knækkede gren eller skader på stammen, også var der før arbejdet).

Ved skader på stammen eller knækkede grene i kronen, som vurderes at svække træet, eller ødelægge træets kroneopbygning, kan træet kræves udskiftet. Enkle knækkede grene i kronen kan kræves beskåret. Dette arbejde bør vi selv udføre - og altid mod betaling.

Træregistranten

Større og omfattende gravninger - f.eks. der hvor vi ønsker at holde entreprenøren ansvarlig i en femårig periode - bør vi lave en note omkring gravningen i Træregistranten.

Beskæring af gade- og allétræer, park- og naturtræer samt formede træer

God træbeskæring udføres på tynde grene.

Formålene med at beskære træer kan være:

- Frihøjde over vej på 4,5 meter
- Frihøjde over cykelsti og fortov på 2,8 meter
- En stabil krone
- Et smukt træ
- Et naturligt udseende træ
- Ensartethed i træækker

Formålene er typisk flere til gade- og allétræer og formede træer og færre til park- og naturtræer

Vi overholder Dansk Træplejeforenings mål om god træbeskæring dvs. at skære grene af som er ca. 1/3 af stammens tykkelse og at skære grene af som er mindre end 5-10 cm i diameter. Derfor beskærer vi vores træer ca. hvert 2. eller 3. år i de første 20 år efter plantning. Derefter beskæres træerne sjældnere. Når vi beskærer, mens grenene er tynde og træet er i god vækst, har træet nemmere ved at hele såret på stammen og der skabes ikke adgang for råd i stammen.

Vi beskærer træet til ca. 6 meters højde fra jorden. Fra 9-12 meter beskæres træet med lift, dog kun hvis der er flere tveger eller medløbende grene i kronen.

Foto 1: Beskæring med stangsaks

Vi beskærer for at undgå:

- Tveger, når hovedstammen deler sig i to
- Medløbende grene, når hovedgrene vokser over næste hovedgren
- Dobbelte sidegrene, grene som deler i nærmere end 70 cm fra stammen
- Krydsende grene
- Grene med svag vedhæftning, typisk indvokset bark.

Formede træer beskæres for at opnå et tydeligt grenskelet, som understøtter det formede træs formål.

Du kan læse mere i Byens træer, Beskæringsvejledning og læse vores standarder på de følgende sider.

Nedenfor er vores beskæringssekema, som viser processen i en grenbeskæring (træbeskæring):

Grenbeskæring i KTF, Bynatur og Renhold

Proces

- A) Der begyndes ved Punkt 1. Der beskæres én gren ad gangen. Der begyndes fra nederste gren, herefter næstnederste osv. Indtil træets øverste gren.
- B) Herefter begyndes ved Punkt 2. Der beskæres én gren ad gangen. Der begyndes fra nederste gren, herefter næstnederste osv.

Etablerings- og kroneopbygningsplejen

Punkt 1) Formål: stabilt træ og ensartet grentilvækst.
Fra kronebund til 6 meters højde udføres:

- **Tveger** fjernes
- **Medløbere** beskæres over en udadvendt sidegren
- **Dobbelte sidegrene:** Indtil 70 cm fra stammen skal hver sidegren være uden betydende forgreninger.
- Større krydsende grene fjernes.

Beslut hvor træets endelige kronebund begynder

Punkt 2) Formål: Opstamning fra fritrumsprofil over vej/fortov
Bliver træet forventeligt 2 meter højere:

- Træet opstammes ca. 50 cm
- Grene afskæres skråt ved stammen
- Husk at grene skal være ca. 1/3 af stammens tykkelse for at reducere såringen

Punkt 3) Formål: Vælg træets hovedgrene

- 4-6 hovedgrene per meter udvælges og grene, der generer hovedgrene fjernes

Punkt 4) Formål: Trafikbeskæring

- Nedhængende grene fjernes
- Over vej til 4,5 meter
- Over fortov og cykelsti til 2,8 meter

Punkt 5) Formål: Et pænt træ

- Kronen skal fremstå harmonisk gennem beskæring af meget lange grene, nedhængende grene m.m.

Om tveger og medløbere – to grentyper fra beskæringskemaets punkt 1:

Tveger og medløbere

- Hvilke grentyper er tvegen og medløberen og hvordan beskæres de?

Definitioner:

Tvegen er en deling af hovedstammen i to "ligeværdige hovedstammer".

Medløberen er en sidegren som vokser op over næste hovedgren. I værste fald konkurrerer den med topskuddet.

Foto 1, tvege

Foto 2, to medløbere

Træbiologi

Medløberen er, fordi den er en gren, ukompliceret at beskære, idet den beskæres over en udadvendt sidegren eller fjernes.

Tvegen er derimod kompleks, da den er en del af hovedstammen. Viden inden for feltet peger dog også i to retninger. Hamborgforsøget viser, at træet kan blive stabilt ved en fjernelse af den ene gren i tvegen, hvis grenen er mindre end 5 cm i diameter. Andre forskere hælder mere til at undgå fjernelse af den ene gren i tvegen og i stedet beskære benet over en udadvendt sidegren og derved beskære tvegen som en medløber. Begge metoder betyder dog at der skæres i hovedstammen.

I KTF beskærer vi således:

Tvegen fjernes ved max. 5 cm i diameter eller beskæres over en udadvendt sidegren.

Medløberen beskæres over en udadvendt sidegren.

Afskæring af grene ved træets hovedstamme, beskrivelser

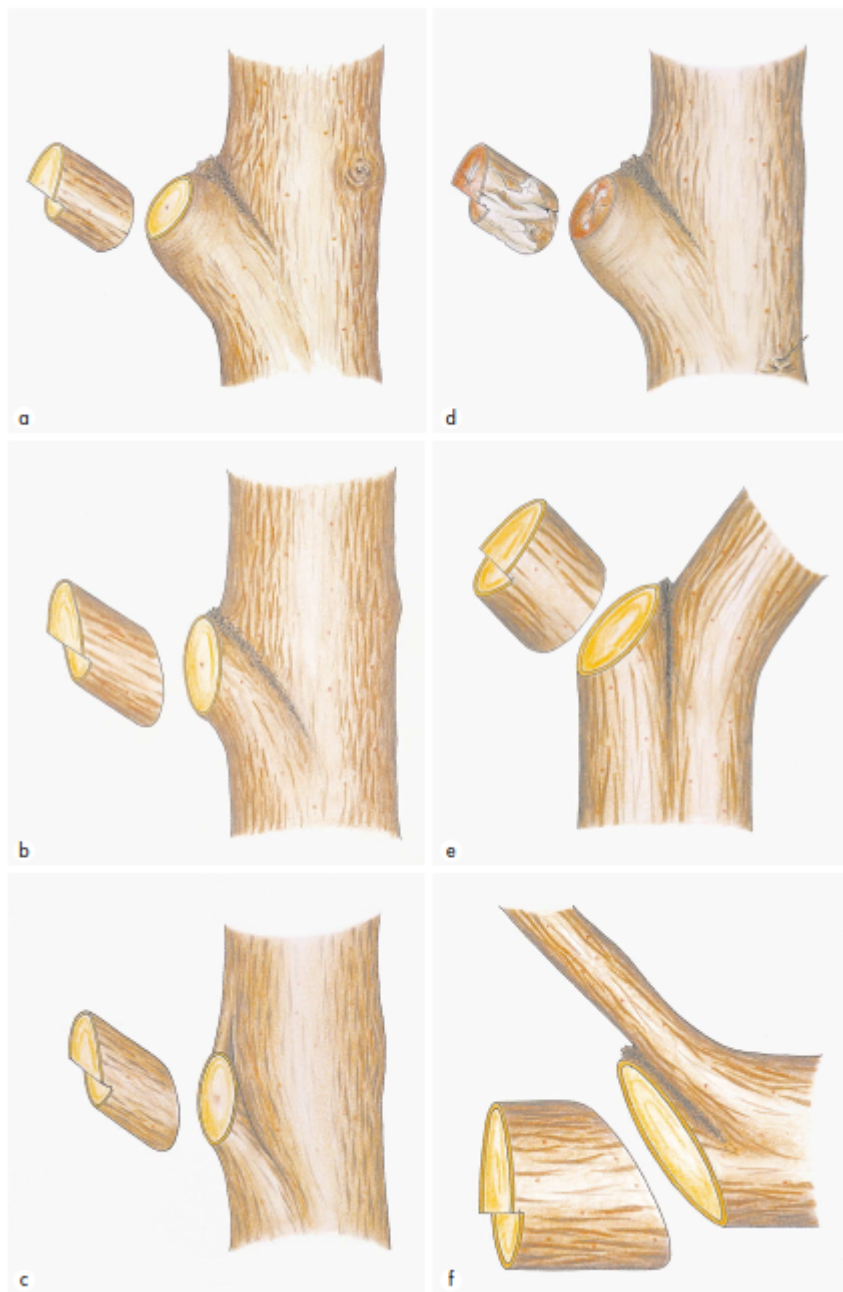
Beskæringer ved træets hovedstamme

- 6 beskæringssituationer med forklaring af beskæring og udførsel

Princippet bag beskæringerne er, at der kun er et korrekt snit, som er snittet, hvor der ikke skæres i hovedstammen og hvor der ikke efterlades gren.

Tegning	Forklaring
a	<u>Gren med grenkrave</u> Grenkraven er en del af stammen og må ikke skæres i. Snittet skal ligge lige uden for grenkraven og snittet skal have samme vinkel som grenkraven.
b	<u>Gren uden grenkrave – det sværeste snit</u> Man starter sin beskæring ”dybest” i grenen dvs. hvor grenkraven ender. Vinklen på afskæringen skal være den halve vinkel af grenens vinkel. Tegningen b’s snit burde have en vinkel på afskæringen.
c	<u>Grene med indgroet bark</u> (ses ofte på lind og platan) Snittet skal ligge lige uden for den læbe-lignende spalte og snittet skal være lodret.
d	<u>Død gren – som tegning a</u> Træet har opbygget en grenkrave, da grenen er død. Grenkraven er blevet en del af stammen og må ikke skæres i. Snittet skal ligge lige uden for grenkraven og snittet skal have samme vinkel som grenkraven.
e	<u>Tveger</u> Tveger tyndere end 5 cm fjernes. Tveger tykkere en 5 cm bør reduceres over en udadvendt sidegren og forblive – frem for afskæring ved hovedstammen. Hvis tvegesnittet i særlige tilfælde alligevel skal udføres: Snittet skal ligge lige uden for tvegens hæftning på hovedstammen og i samme retning som grenvinklen. En forberedende kraftig reduktion er en fordel.
f	<u>Reducerende beskæring – over en sidegren</u> Dette er princippet i den beskæring, som vi allerede udfører ex. når vi beskærer medløbende grene. Snittet skal ligge lige uden for grenvinklen og i samme retning som den tilbageblivende gren

Tegninger med afskæringer ved træets hovedstamme

Beskæring af træer og anden beplantning for belysning, strømførende luftledninger, wireophæng og master

Administrationsgrundlagets formål er at sikre at træer og anden beplantning ikke generer for lys og ledninger og at beplantningen efter beskæring fortsat har karakteristika som arten/elementet.

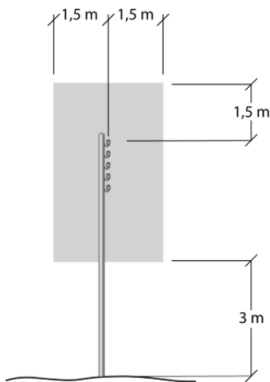
Lovgivning og definitioner:

Idet arbejdet udføres omkring elektriske anlæg tages der udgangspunkt i lovgivning, som vist nedenfor:

Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i
nærheden af elektriske anlæg

Lovgivningens formål er bl.a. "at give betryggende sikkerhed ved arbejde i nærheden af elektriske anlæg".

Særligt respektafstanden (figur 1) er væsentlig ift. arbejdets udførelse. Respektafstanden betyder at der hverken må være personer, værktøj eller materiel indenfor respektafstanden på 1,5 meter - medmindre at strømmen er afbrudt. Strømmen må udelukkende afbrydes af kommunens driftspartner. Er strømmen afbrudt er der ingen respektafstande der skal overholdes.

Figur 1: Respektafstand til strømførende ledninger

Grene må gro nærmere end respektafstanden dog max. indtil 30 cm fra belysning eller strømførende ledninger. Dette er aftalt mellem TMF-belysning og TMF-drift (Parker, Kirkegårde og Renhold). Ved beskæring skal der over ledninger være størst afstand til ledninger idet grene over ledninger kan hænge tættere på ledninger end 30 cm, når der er blade på grenene, ved blæst, sne o. lign.

Om belysning

Omkring belysningskilden vurderer TMF-belysning om der kommer tilstrækkeligt lys på vej, cykelsti og fortov. Vurderingen er subjektiv fra sag til sag. TMF-belysning vurderer om der skal beskæres for belysning og vil bestille beskæring hos TMF-drift.

Årshjul for belysning

TMF-belysning henvender sig til TMF-drift, når der er behov for beskæring. Dette sker drypvis på baggrund af borgerhenvendelser om for lidt lys på veje.

Om strømførende ledninger, foto 1

Omkring strømførende ledninger beskærer TMF-driften når grene i den kommende vækstsæson vil vokse sig nærmere end 30 cm fra strømførende ledninger. Alternativt bestiller TMF-belysning beskæringen hos TMF-driften.

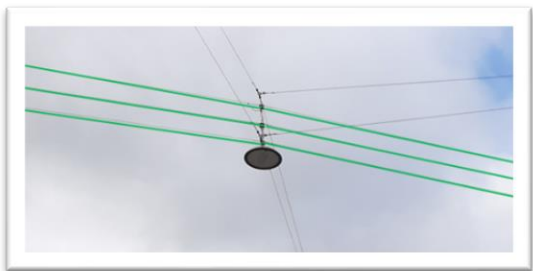

Foto 1: Strømførende ledninger (luftledninger) illustreret ved de 3 grønne linjer.

Årshjul for strømførende ledninger

TMF-driften beskærer som en del af den normale drift af træer for strømførende ledninger.

Kommunens driftspartner vil drypvis fremsende kortmateriale/emails om manglende beskæring. Dette vil typisk forekomme når grene er nærmere end 30 cm fra strømførende ledninger eller når sikringer springer som følge af at grene berører elledninger.

Om bæreledninger/wirer, foto 2

For bæreledninger/wirer gælder at der ikke må være berøring mellem beplantning og wire. Dog må tynde grene/kviste berøre. Berøringen kan slide på wirer og kan i værste tilfælde falde ned.

Foto 2: Bæreledninger/wirer vist ved de røde streger såvel fra bygning til gadelampe som fra gittermast til gadelampe.

Årshjul for bæreledninger/wirer

TMF-driften beskærer som en del af den normale drift af træer for bæreledninger/wirer.

Kommunens driftspartner vil drypvis fremsende kortmateriale/emails om manglende beskæring.

Om master

Der findes såvel gittermaster som rørmaster. For begge mastetyper gælder at der ikke må være beplantning i master når der skal ske vedligehold ex. maling af masten. Når der skal ske vedligehold vil TMF-belysning bestille beskæring.

Maling af master udføres april til oktober, derfor skal TMF-drift sørge for at beskæring for bestilte master er frie for beplantning fra april til oktober.

Årshjul for master

Inden 15. oktober sender kommunens belysningsdriftspartner kortmateriale over beplantning der skal beskæres til TMF-drift og dato for hvornår beskæringerne senest skal være udført.

Senest 1. november vender byrumsforvalterne tilbage til belysningsdriftspartneren, såfremt der er spørgsmål til kortmaterialet

Kortmateriale for alle opgaver

- Kortmaterialet skal have tydelige signaturer, gerne i farver for de enkelte signaturer, således TMF-drift kan aflæse og se forskel på bærelodninger/wire, strømførende ledninger, master og træer etc. TMF-drift er opmærksom på at strømførende ledninger og bærelodninger/wirer ikke altid er digitaliserede og derfor ikke altid kan leveres
- På kortene skal ledninger og master, der skal beskæres ved, markeres tydeligt - enten enkeltvis eller som hele vejstrækninger.
- Belysningsdriftspartner sender kortmateriale der forholder sig til bydelsgrænser.
- Kommunens driftspartner skal kun fremsende arbejde som skal udføres på Teknik- og Miljøforvaltningens matrikler.

Økonomi

TMF-driften afholder udgifter til beskæring ifølge "Kvalitetshåndbog, 2020"

TMF-belysning og kommunens driftspartner afholder udgiften til slukning af strøm.

I de tilfælde hvor der ligger en plan jf. årshjulet eller anden aftale og TMF-driften ikke har udført arbejdet, skal TMF-driften betale for dokumenterede udgifter til slukning af strømmen.

Kontakt

TMF-belysning bestiller opgaver vedr. beskæring.

Korrespondance omkring selve beskæringen af beplantning holdes mellem belysningsdriftspartneren og byrumsforvalterne/TMF-drift. TMF-belysning inddrages kun, hvis der opstår tvivlstilfælde.

TMFs belysningsdriftspartner er EDF Danmark,
EDF's ansvarlige på området: Curt Birk Svendsen,
Fællespostkasse til EDF:

TMF-driftens byrumsforvaltere er:

City og Christianshavn:	Peter Nordskov Hansen,
Amager:	Henrik Nielsen,
Valby og Kgs. Enghave	Paul Plettinx,
Bispebjerg og Vanløse Vest	Elise Sylvest Elmgreen,
Nørrebro og Vanløse Øst	Nicolaj Damgaard Hjortshøj,
Brønshøj/Husum	Boris Koppel,
Østerbro	Signe Dragenberg,
Vesterbro	Malene Fogh Bang,

TMF-belysning: belysning@tmf.kk.dk

Hvornår skal strømmen slukkes og hvad gør TMF-driften

Hverken personer, værktøj eller materiel må være indenfor respektafstanden på 1,5 meter - medmindre at strømmen er afbrudt. Når strømmen ikke er afbrudt skal beskæring af grene, der er indenfor respektafstanden, udføres udenfor respektafstanden.

Hvorvidt strømmen skal slukkes vurderes af TMF-driften med særligt fokus på at lovgivningens formål, som foreskriver at der skal være betryggende sikkerhed ved arbejdet i nærheden af elektriske anlæg. For at slukke for strømmen kontaktes kommunens driftspartner på driftcph@edf-dk.com. Mailen skal indeholde:

- adresse, gerne et kort der viser hvor vi skal beskære
- en eller to kontaktpersoner med telefonnummer, som kommunens driftspartner kan kontakte på dagen, når strømmen skal slukkes OG NÅR DEN SKAL TÆNDES IGEN

Bemærk at kommunens driftspartner beder om at de har svaret på vores mail, for at vi alle er sikre på at vi har en aftale om at strømmen bliver slukket. Som udgangspunkt er det kommunens driftspartners montør (der slukker for anlægget), som tager kontakt til TMF-driftens kontaktperson.

Administrationsgrundlag for TMF arealer

Kort over byrumsforvalternes arealinddeling:

Tyndingsprincipper

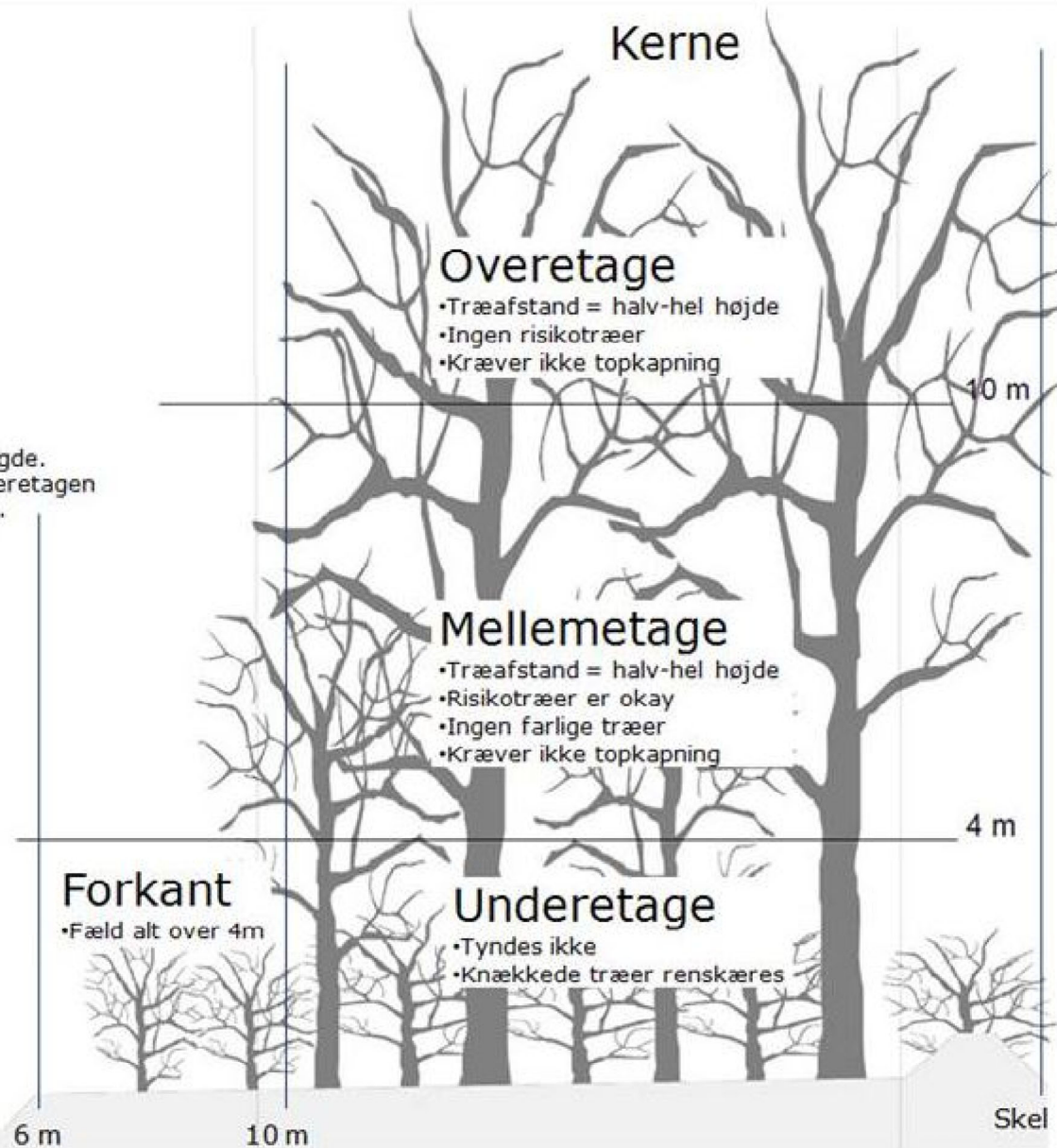
Resumé:

Forkanten

- Der fældes alt over 4 m.

Kernen

- Der tyndes kun i mellem- og overetagen.
- I underetagen renskæres knækkede træer.
- Tilbageblivende træer skal kunne fældes i fuld længde.
- Der prioriteres mellem arter. Lystræer (fx eg) i overetagen og mindre træarter (fx røn og navr) i mellemetage.

Betingelser for midlertidig råden over vejareal 2024

Ikræfttrædelse af nye betingelser for midlertidig råden over vejareal 2024

Revideret den 9. december 2025

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltninger

Indholdsfortegnelse

Ikræfttrædelse af nye betingelser for midlertidig råden over vejareal 2024	1
Kontaktoplysninger.....	4
Indledning.....	4
Lovgrundlag for midlertidig råden over vejareal.....	4
Ansøgning - Hvornår skal der søges?	5
Privat fællesvej og partshøring.....	5
Takst for midlertidig råden over vejareal	5
Beregning af betaling for midlertidig råden over offentligt vejareal	6
Fotoregistrering af arealerne indsættes i Erhvervsportalen under sagsfiler	6
Fremvisning af tilladelsen på arbejdsstedet	6
Information og aftaler med nærområdet	6
Midlertidig skiltning opsat længere end 3 måneder	7
Registrerede køretøjer under/over 3500 kilo.	7
Kontaktoplysninger på det opstillede materiel.....	7
Reflekser på det opstillede materiel	7
Særligt for opsætning af stilladser.....	7
Opsætning af stilladsreklame	8
Stilladstårn ud over cykelsti (f.eks. stillads byggeplatform)	8
Fri bredder og fri højder.....	8
Kabler og slanger m.m.....	8
Midlertidige ramper.....	8
Tilslutning til afløb i forbindelse med skurvogne og lignende materiel.....	9
Arbejdstider.....	9
Movia.....	9
Signal- og belysningsanlæg.....	9
Beredskab og redningsveje	10
Brandhaner og stigrør.....	11
Husk at søge.....	11
Drift af byen under materielopsætningen.....	12
Renhold og vintertiltag	12
Placeringer ved byudstyr, skilte og ladestandere mv.....	12

Byinventar	12
Byudstyr ejet af AFA JCDecaux.....	12
Ændring af parkeringsforhold.....	13
Delebiler.....	13
Erstatningspladser for handicappladser	13
Erstatningspladser for invalidepladser	13
Erstatningspladser for elbilpladser	13
Ambassader	13
TAXA.....	13
Materielopsætning ved træer og i grønne vejarealer	14
Placeringer ved broer, tunneller samt øvrige underjordiske bygværker	14
Mobile skraldesug og affaldshentning.....	15
Tilbagekaldelse af tilladelsen	15
Aflevering.....	15

Kontaktoplysninger

KØBENHAVNS KOMMUNE

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold

Anlægskoordinering og Vejarbejde

Indledning

Formålet med denne vejledning er at informere om de betingelser, som gælder for midlertidig råden over vejareal.

Denne vejledning skal gøre det lettere for ansøgere at få et overblik over de procedurer, som skal overholdes i forbindelse med fremsendelse af en ansøgning til midlertidig råden over vejareal til enheden Anlægskoordinering og Vejarbejde.

Herudover indeholder vejledningen forvaltningens krav og reguleringer i forbindelse med godkendt tilladelse til midlertidig råden over vej – som det forventes at ansøger efterkommer.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget samt Borgerrepræsentationen har vedtaget at indføre en takst for midlertidig råden over offentligt vejareal i Københavns Kommune fra og med 1. januar 2023. Taksten bliver kun opkrævet for opstilling af materiel på offentlig vej. Takstfastsættelsen er nærmere beskrevet i et afsnit nedenfor.

Lovgrundlag for midlertidig råden over vejareal

Lov om offentlige veje

Lov om private fællesveje

Færdselsloven Forvaltningsloven

Yderligere information www.retsinformation.dk

Regler og bestemmelser

Vejafmærkningsbekendtgørelsen
Bekendtgørelse om afmærkning af vejarbejder mv. DS 475, etablering af ledningsanlæg i jord
Standardvilkår for ledningsgrave

Håndbog for afmærkning af vejarbejder m.m.

Yderligere information www.vejdirektoratet.dk eller www.retsinformation.dk

Ansøgning - Hvornår skal der søges?

Midlertidigt materiel skal – hvis muligt – placeres på det private areal/matrikel, hvor arbejdet foregår. Da der er tale om privat areal/matrikel kræver det ikke en tilladelse til midlertidig råden over vejareal fra vejmyndigheden.

Hvis det ikke er muligt at opstille materiellet på privat areal/matrikel, skal du søge om en tilladelse til at opstille materiellet på offentlig vej eller privat fællesvej.

Vær opmærksom på, at du skal indsende en ansøgning for hver placering og materieltype, såsom skurvogne, toiletvogne, containere, afsætningslad, mobilkraner, lifte, stilladser, bigbags, bygge- og anlægsmaterialer. Tilladelsen er kun gyldig for den specifikke materieltype.

Før ansøgningen kan indsendes, skal ansøgeren undersøge, om de faktiske forhold på stedet er egnet til den ønskede udførelse af arbejdet.

I forbindelse med tilladelse til midlertidig råden over vejareal skal du være opmærksom på følgende:

- Tilladelsen gives kun, hvis materiellet vurderes som nødvendigt for, udførelsen af et specifikt arbejde.
- Tilladelsen gives som udgangspunkt kun til at opstille materiel ud for den matrikel, hvor arbejdet udføres.
- Tilladelse til placering ud foran en anden matrikel gives kun, hvis vejmyndigheden vurderer det som nødvendigt.
- Der kan være ekstra sagsbehandlingstid, hvis der foretages naboorientering eller partshøring, før tilladelsen kan gives.

Privat fællesvej og partshøring

Vejmyndigheden er lovgivningsmæssigt forpligtet til, at sende påtænkte afgørelser om midlertidig råden over vej i partshøring hos de relevante parter, jf. forvaltningslovens § 19.

Partshøringen medfører typisk en sagsbehandlingstid på ca. 15. arbejdsdage. Bemærk at sagsbehandlingstiden kan blive længere, hvis høringsparterne gør indsigelse.

Takst for midlertidig råden over vejareal

Pr. 1. januar 2023 skal der betales en takst for midlertidig opstilling af materiel på offentlige veje. Taksten bliver kun opkrævet for opstilling af materiel på offentlige veje. Det er ansøgeren af tilladelsen, der vil modtage faktura for det opstillede materiel.

Taksten er i 2026 fastsat til kr. 0,49 pr. m² pr. dag. Taksten gælder for alle kategorier af midlertidig råden over offentligt vejareal, dvs. containere, materiel, stilladser mv. Taksten opkræves alle ugens dage på offentligt vejareal.

Den gældende takst kan også findes på: [Søg tilladelse til råden over vejareal |](#)

[Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](http://kk.dk)

Betalingen udregnes for det område som afspærres/benyttes. Betalingen bliver beregnet med udgangspunkt i bredde for enheden gange længde for enheden gange antal enheder gange antal opstillingsdage, som ganges på taksten.

Beregning af betaling for midlertidig råden over offentligt vejareal

Betaling = takst (0,49 kr.) x bredde x længde x antal enheder x antal opstillingsdage

Eksempelvis vil opstilling af en standardcontainer på 15 m² i 20 dage koste kr. 147 (0,49 x 15 x 20) ved brug af taksten for 2026.

For enheder, som bliver stablet i højden, bliver der alene opkrævet en betaling beregnet med udgangspunkt i arealet af den nederste enhed (inkl. trappe). Stabling af enheder skal godkendes af Vejmyndigheden. For stilladser beregnes arealet som bredde og længde for selve stilladset.

Faktureringen af tilladelser vil ske bagudrettet på månedlig basis. Eksempelvis vil faktureringen vedr. tilladelser gældende i januar 2026 blive foretaget medio februar 2026.

Taksten vil blive reguleret for hvert år af K l i m a -, Miljø- og Teknikudvalget i Københavns Kommune.

Fotoregistrering af arealerne indsættes i Erhvervsportalen under sagsfiler

Der skal foretages fotoregistrering af hele det areal, som der er ansøgt om råden over vejareal til samt de nærmeste tilstødende arealer inden arbejdet igangsættes, og på dagen hvor materiellet hjemtages.

Denne fotoregistrering vedhæftes ansøgningen i Erhvervsportalen under sagsfiler.

Det er vigtigt ansøger fotoregistrere hele det søgte areal og det omkringliggende i en sådan grad, at ansøger kan dokumentere at evt. skader der identificeres kan iagttages på billedokumentationen. Såfremt dokumentationen er mangelfuldt, kan Vejmyndigheden som udgangspunkt pålægge ansøger at udbedre eventuelle skader.

Fremvisning af tilladelsen på arbejdsstedet

Tilladelsen skal til enhver tid kunne fremvises på arbejdsstedet ved forespørgsel fra politiet eller anden myndighed. Alternativt skal forsiden af tilladelsen opsættes synligt på materiellet.

Information og aftaler med nærområdet

Bygherren/entreprenøren skal indgå en lokal aftale med husejer, vedrørende samarbejde omkring udeservering /vareudstilling samt reklameskilte i arbejdsområdet.

Entreprenøren skal omdele orienteringsskrivelse/flyers til orientering af berørte beboere og virksomheder mv., hvis ikke andet er nærmere aftalt med

Vejmyndigheden.

Midlertidig skiltning opsat længere end 3 måneder

Skilte der skal opsættes længere end 3 måneder, skal nedgraves og markeres med et gult refleksbånd synligt på skiltestanderen lige under selve skiltet, som indikation på, at skiltet er midlertidig opsat. Når arbejdet er afsluttet, skal skiltet fjernes i sin helhed og der skal reetableres til eksisterende belægning. Alle omkostninger forbundet hermed er ansøgers.

Registrerede køretøjer under/over 3500 kilo.

Anlægskoordinering og Vejarbejde kan kun give tilladelse til ansøgninger, som søger tilladelse til midlertidig råden over vej for køretøjer som har en totalvægt på 3.500 kilo eller derover.

Der kan ikke gives tilladelse til parkering af køretøjer med en total vægt på under 3.500 kilo, da det betragtes som et personkøretøj, som skal parkere på de vilkår som er gældende i området administreret af Område for Parkering.

Se yderligere information om parkering for køretøjer under 3.500 kilo: [Parke-ring i København](#)

Kontaktoplysninger på det opstillede materiel

Det opstillede materiel skal være forsynet med ejerens navn, adresse og telefonnummer. Disse oplysninger skal være tydeligt angivet på materiellet og må ikke let kunne fjernes.

Reflekser på det opstillede materiel

Materiellets side- og endeflader skal være forsynet med to refleksanordninger med røde og hvide diagonale striber. Refleksanordningerne skal anbringes lodret således, at materiellets omrids så tydeligt som muligt angives forfra, bagfra og fra siden. Striberne skal pege skråt ned mod den side, som trafikanterne skal passere.

På hver af endefladerne skal der yderligere anbringes to refleksanordninger med et rødt og et hvidt trekantet felt.

Sådanne refleksanordninger skal desuden anbringes på sidefladerne i et sådant antal, at afstanden mellem de enkelte refleksanordninger på sidefladerne ikke overstiger 2 meter.

Særligt for opsætning af stilladser

Ansøger må kun opstille stilladser i forbindelse med byggeri og renovering, da der ikke må opstilles stilladser til reklameformål alene.

Der kræves enten fri passage under stilladset på 1,25 meter i bredden og en fri højde på 2,50 meter/eller et tilgængelighedsareal på minimum 1,25 meter i bredden uden om stilladset. Ejerens navn samt telefonnummer skal være synligt på stilladset.

Opsætning af stilladsreklame

Der skal søges en særskilt tilladelse til at ophænge reklamedug på stillads på vejareal. Almindelige neutral stilladsdug kræver ikke særskilt tilladelse. For stilladsreklamer gælder særlige retningslinjer. [Læs mere her](#).

Stilladstårn ud over cykelsti (f.eks. stillads byggeplatform)

Der må som udgangspunkt ikke placeres stilladsben på cykelstiarealet. Hvis det alligevel er nødvendigt, skal dette aftales særskilt med Vejmyndigheden. Opmærksomheden henledes på, at det yderste stilladsben skal stå på selve kørebanen eller p-arealet. Dette stilladsben må max. placeres 0,2 meter ude på kørebanen/p-arealet, målt fra kantstenen.

Hvis der under eller efter montage af et stillads sker tildækning af eksisterende færdselstavler, da skal disse reguleres/flyttes, så de igen er synlige. Vejmyndigheden skal kontaktes i denne forbindelse.

Fri bredder og fri højder

For at opretholde sikkerheden og fremkommeligheden for trafikanterne, mens arbejdet udføres og området er afspærret, skal der udenfor afspærringen somudgangspunkt være følgende frie bredder og højder i alle kørespor:

Område	Minimums fri bredde
Fortov	1,25 m
Forpladser ved stationer m.v.	2,00 m
Cykelsti	1,75 m
Fælles gang/cykelsti	2,00 m
Dobbeltrettet cykelsti	2,50 m
Kørebane	3,00 m
Bustrafikerede gader u/cykelsti	4,00 m
Område	Minimums fri højde
Fortov	2,50 m
Cykelsti	2,50 m
Kørebane	4,50 m

Kabler og slanger m.m.

Kabler/slanger m.m. må ikke lægges på gang-, cykelsti og kørebanearealer. De skal ophænges over kørebanen i en højde af mindst 4,5 meter og over fortov og cykelsti i en højde af mindst 2,5 meter.

Midlertidige ramper

Der skal altid etableres ramper hvor gående og cyklende midlertidigt ledes ind/ud over en kantsten. Ramperne skal være minimum 1 meter, og etableres så det udligner niveauforskellen mellem belægningerne.

Ramperne skal være skridsikre, og etableres med det materiale, der er bedst

egnet på den enkelte lokation. Vær opmærksom på , at der af hensyn til sikkerheden ikke må etableres ramper af træmateriale, da de ikke er skridsikre. En rampe skal som udgangspunkt have en hældning på 1:3, hvor det er muligt. Ramperne skal fjernes, når arbejdet er færdigt.

Tilslutning til afløb i forbindelse med skurvogne og lignende materiel

Som led i Københavns Kommunes revidering af betingelserne for råden over vejareal 2025, indføres en ny bestemmelse/betingelse for at styrke miljøbeskyttelsen og sikre korrekt håndtering af spildevand.

Fra den 1. marts 2025 vil det derfor ikke længere være tilladt at tilslutte afløbsinstallationer fra skurvogne og lignende materiel til Københavns Kommunes vejbrønde.

Baggrunden for denne ændring er, at fejltilslutninger gennem de seneste år har medført, at spildevand er blevet ledt i ledningssystemer og brønde på en måde, der kan skade miljøet ved at sprede bakterier og forurening. Af hensyn til miljøbeskyttelsen kan Københavns Kommune ikke acceptere sådanne tilslutninger.

Fremadrettet vil det derfor være påkrævet, at skurvogne og lignende materiel anvender afløbstanke til opsamling af spildevand.

Arbejdstider

Den normale arbejdstid/leverancetid kan tilrettelægges mandag til fredag mellem kl. 07.00 til 19.00, og lørdage mellem kl. 08.00 til 17.00. Der kan være spærretider på visse vejstrækninger.

Yderligere information på hjemmesiden: [Gener fra støj, støv, lugt eller udeser-
vering](#) & om gældende regler: [Bygge- og anlægskodex i København](#)

Hvis arbejdet af trafikale hensyn bør udføres udenfor normal arbejdstid, skal dette fremgå af ansøgningen, og aftales særskilt med Vejmyndigheden før arbejdet påbegyndes.

Yderligere information om spærretider fremgår af Pro-kort: kbhkort.kk.dk

Movia

Hvis materielopsætningen berører busser i rute, og der ikke i planlægningsfasen er truffet de nødvendige aftaler med Movia, skal enheden Vejmyndigheden kontaktes for nærmere aftale om ruteomlægninger og midlertidige busstoppesteder, hvilket kan påvirke projektets starttidspunkt.

Yderligere information mtc@moviatrafik.dk.

Signal- og belysningsanlæg

Til ethvert arbejde, der involverer signal- og belysningsanlæg, skal der indhentes en skriftlig godkendelse på mail fra trafikenheden, som skal vedhæftes ansøgningen til Vejmyndigheden. Sagsbehandlingstiden i

trafikenheden kan være op til 3 uger.

Hvis materielopsætning eller lignede medfører, at signalanlæg ændres eller omprogrammeres, skal dette ske inden skilte og øvrige afspærringer opsættes.

Vær opmærksom på at et signalanlæg ikke kun er selve krydset, men at der kan være afmærkning, detektorfelter og spoler i vejen, hvorfra det anbefales, at man tjekker dokumentationen for anlægget.

Ledninger til signal, -og belysningsanlæg er registreret hos [EDF Danmark](#). Ønskes der at få påvist ledninger til disse anlæg, udføres det mod betaling.

Yderligere information om Ledningsoplysninger på mail: ledningsoplysning@edf-dk.com

Tilladelser skal ansøges hos:

- Trafiksignaler, e-mail: trafiksignal@tmf.kk.dk
- Gadebelysning, e-mail: belysning@tmf.kk.dk

Hvis ledninger graves over, skal disse reableres i henhold til Københavns Kommunes krav til Signalanlæg, (vær opmærksomt på at splejsninger af signalledninger ikke accepteres).

Såfremt der er arbejder omkring signalanlæg, gadebelysning eller andet elektronisk udstyr, overdrages ansvaret for anlæggene til graveaktøren i perioden uagtet at gravearbejderne ikke vedrører selve anlæggene.

Det er vigtigt at ansøger er opmærksom på følgende spørgsmål inden ansøgningen til midlertidig råden over vej:

- Fjernes der heller?
- Påvirkes detektering?
- Er der fællessti op til krydset?
- Ændres der i svingforbud/-påbud?
- Omfordeles vognbaner frem mod et kryds?
- Ledes trafikken en vej rundt om en helle?
- Fjernes master eller afspærres der således, at disse ikke kan ses?
- Forringes udsynet mellem cyklister og højresvingene?
- Forringes udsynet mellem fodgængere og højresvingene?
- Påvirkes trafikafviklingen i det aktuelle eller omkringliggende kryds, som kræver en ændring i signaltiderne?

Hvis ansøger kan svare ja til et eller flere af ovenstående skal der før graveansøgning sikres godkendelse via trafiksignal@tmf.kk.dk.

Yderligere information om signalanlæg: [Retningslinjer for signalanlæg](#)

Beredskab og redningsveje

Det er bygherres ansvar at undersøge, om der ændres på redningsberedskabets indsatsmuligheder eller ændres på forudsætningerne for de

brandmæssige forhold for bygninger omkring byggearbejdet. Dette gælder både fra gadeside, men også hvis der er redning fra gården. Det betyder bl.a., at der ikke må opstilles køretøjer, containere, skurvogne, byggematerialer m.v. ud for porte og åbninger (f.eks. vinduer), der skal benyttes til redning fra omkringliggende bygninger.

Hvis der ændres på ovenstående, skal bygherre kontakte en privat brandrådgiver og bygherre skal efterfølgende søge byggetilladelse hos kommunens byggemyndighed.

Ansøgning sker via portalen www.Bygogmiljø.dk - der skal bl.a. vedlægges relevante tegninger, og der skal være en certificeret brandrådgiver tilknyttet jf. BR18, §§10-11.

Vær opmærksom på at byggemyndigheden ikke kan hjælpe med at udforme et projekt, da det ifølge bygningsreglementet er den certificerede brandgiver, som skal dette. Ansøger kan dog finde hjælp på kommunens hjemmeside www.kk.dk/byggetilladelse. Ansøger kan ligeledes på kk.dk finde kommunens vejledninger til både [indsatsforhold](#) (søg på ITT) og [brandforhold](#) (søg på brandklasser).

Det er ligeledes muligt at ansøge om en forhåndsdialog, hvis der er komplicerede forhold, der ønskes drøftet med kommunen og beredskabet før der ansøges. Se mere om materiale der skal være udarbejdet før en forhåndsdialog og ansøg om det her på [forhåndsdialog i byggesager](#)

Brandhaner og stigrør

Hvis der midlertidigt spærres for adgangen til en brandhane/et stigrør, skal der på forhånd laves en aftale med Byggeri- og Miljø.

Husk at søge

Hvis der ændres væsentligt på eksisterende lovlige forhold (fx. Beredskabets tilkørsels- og brandredningsarealer), skal der søges byggetilladelse hos kommunens byggemyndighed.

Der skal bl.a. vedlægges relevante tegninger, og der skal være en certificeret brandrådgiver tilknyttet jf. BR18, §§10-11. Årsagen er, at der ændres på en af forudsætningerne for de brandmæssige forhold, som er beskrevet Vejledningen til BR18.

Vær opmærksom på at byggemyndigheden ikke kan hjælpe med at udforme et projekt, da det ifølge bygningsreglementet er den certificerede brandgiver, som skal dokumentere væsentlige ændringer i bygningers brandsikkerhed.

Her skal du søge:

Ansøgning sker via portalen www.Bygogmiljø.dk.

Her kan du finde hjælp:

Du kan finde hjælp på kommunens hjemmeside www.kk.dk/byggetilladelse. På

www.kk.dk kan du også finde kommunens vejledninger til både indsatsforhold (søg på ITT) og brandforhold (søg på brandklasser).

Som ansøger er det også en mulighed at ansøge om en forhåndsdialog, hvis der er komplicerede forhold, der ønskes drøftet med kommunen før der ansøges om dem. Se mere om materiale der skal være udarbejdet før en forhåndsdialog og ansøg om det her på [Forhåndsdialog i byggesager | Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](#)

Drift af byen under materielopsætningen

Hvis arbejdet bevirker, at Københavns Kommune eller en af kommunens driftspartnere ikke kan udføre den normale drift, herunder afhentning af dagrenovation og gadefejning, er det ansøgerens forpligtigelse at sikre at det kan ske tilfredsstillende på en alternativ måde, samt at der laves de nødvendige aftaler med de berørte parter.

Renhold og vintertiltag

Hvis kommunens normale servicekøretøjer ikke kan udføre deres opgaver pga. den udstedte tilladelse til midlertidig råden over vejareal, påhviler det entreprenøren at salte og snerydde i cykel-/gang slusen, når vejrliget påkræver dette.

Placeringer ved byudstyr, skilte og ladestandere mv.

Flytning, nedtagning og eventuel midlertidig opmagasinering af byudstyr, skilte mv i forbindelse med arbejdet, skal ske efter aftale med Vejmyndigheden, og alle udgifter til dette afholdes af ansøgeren.

Byinventar

Hvis der skal nedtages bænke og papirkurve før arbejdet, da skal der rettes henvendelse enheden Byinventar og Cykler på mail: byinventarrepafbaenkeogpapirkurve@kk.dk.

Det er vigtigt, at affaldskurve som spærres inde for mulig tømning fra kørebanelen enten nedtages eller lukkes med pose, således affaldsspanen ikke kan fyldes uden mulighed for tømning. Ovenstående mailadresse skal benyttes information om dette.

Hvis det ønskes at benytte Vejmyndighedens materialeplads til midlertidig opmagasinering af bænke og affaldskurve kan de kontaktes på mail: Selinevej@kk.dk

Byudstyr ejet af AFA JCDecaux

Typer af udstyr der er omfattet: Buslæskærme, reklamestandere, søjletoiletter og plakatsøjler.

Hvis det forhindrer brugsmæssig eller driftsmæssig adgang til udstyret, blokerer for udsyn til en reklameflade, eller kræver flytning af udstyret, skal PKR Kontrakter kontaktes pr. mail: byreklame@tmf.kk.dk. Inaktive/spærret

reklameflader medfører en mistet indtægt for kommunen, det skal derfor i videst muligt omfang begrænses.

Ændring af parkeringsforhold

Ved ændringer af parkeringsforholdene skal forbudstavlerne opstilles mindst 24 timer før tilladelsens ikrafttræden. Det er ejer selv, der skal bekoste og sørge for, at skiltene bliver opsat og fjernet ved tilladelsens udløb. Alt materiel skal være mærket med ejerens navn og telefonnummer samt overholde reglerne i henhold til Færdselsloven og Afmærkningsbekendtgørelsen.

Yderligere information parkering@kk.dk

Som hovedregel skal parkeringspladserne til invalidebiler, delebiler og elbiler altid bibeholdes.

Delebiler

For delebilspladser med en fast stamplads gælder det at der er krav om erstatningsplads.

Delebilspladser skal erstattes i umiddelbar nærhed.

For el-delebilspladser er der ingen krav om erstatningspladser.

Erstatningspladser for handicappladser

For handicappladser med nummerplade er der krav om erstatningsplads. Kontakt Område for parkering hvis der er behov for kontakt til brugeren af pladsen.

For handicappladser uden nummerplade ønskes der erstatningsplads, dog er det ikke et krav.

Erstatningspladser for invalidepladser

Denne type p-pladser erstattes i videst muligt omfang.

Erstatningspladser for elbilpladser

For elbilspladser med ladestandere skal ladeoperatøren orienteres, hvis adgangen til ladestanderen afspærres. Der er ingen krav om erstatningspladser.

Ansøger skal i udgangspunkt orientere udbyderen af elbilspladserne, om afspærringens varighed og begrundelse for inddragelse.

For elbilsladestandere uden ladestandere er der ingen krav om erstatningspladser.

Ambassader

Adgang til Ambassade parkeringspladserne må som udgangspunkt ikke spærres, Vejmyndigheden skal kontaktes for nærmere aftale, hvis det alligevel viser sig at være nødvendigt.

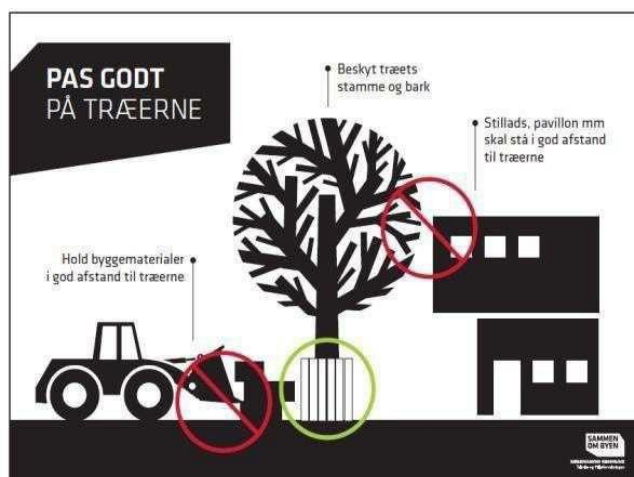
TAXA

Det vurderes i den enkelte sag, om det er nødvendigt og muligt at etablere erstatningspladser for taxaholdepladser, der måtte blive inddraget.

Materielopsætning ved træer og i grønne vejarealer

Hvis en materielopsætning placeres så tæt på et gadetræ, at træet kan lide overlast ved arbejdet, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger der sikrer, at træet ikke beskadiges.

Her skal der ud over træets grene og træstamme, især fokuseres på træets rødder.

Materiel placeret tættere end en radius på 4 meter fra træstammen eller i et grønt vejareal kræver en særskilt tilladelse. Derfor skal det oplyses i forbindelse med ansøgningen, hvorvidt der er træerødder indenfor denne afstand.

Parker, Kirkegårde og Renhold (PKR) skal i god tid inden arbejdet påtænkes udført, kontaktes for at finde konkrete løsningsforslag på placeringen indenfor disse 4 meter, så en særskilt aftale om, hvilke vilkår der skal efterleves, kan udsendes.

Ved såvel hel eller delvis beskadigelse af kommunens træer er ansøgeren forpligtet til at erstatte kommunens tab. Værdien af skaden fastsættes efter beregningsprincipperne i VAT19 (værdisætning af træer).

Yderligere information: pkr@tmf.kk.dk

Placeringer ved broer, tunneller samt øvrige underjordiske bygværker

Hvis arbejdet medfører en højdebegrænsning (frihøjde under 4,50 m), skal dette fremgå af den vedhæftede skilteplan og vejmyndigheden kontaktes for at sikre det nødvendige antal samt korrekte placeringer af informationsskilte om den midlertidige frihøjde, dette skal ligeledes fremgå af den vedhæftede skilteplan.

Disse informationsskilte skal som minimum placeres af ansøger, før den sidste frakørselsmulighed. Vejmyndigheden skal informeres i ansøgningen omkring, hvilke frakørselssteder informationsskiltene er placeret.

Hvis frihøjden reduceres under et bygværk, skal der gives besked til Vejdirektoratet via mail: transport@vd.dk.

Mobile skraldesug og affaldshentning

Ved udstedelse af tilladelser til råden over vej skal det sikres, at der er taget højde for dockingstationer til mobilsug samt offentlige sorteringspunkter.

Alle mobilsug kan ses på [Københavnerkortet \(kk.dk\)](http://kko.dk) under Affald & Genbrug, Offentligt areal/tværgående materiel, mobilsug, docking (ASK). Ligeledes kan de offentligt opstillede sorteringspunkter under Affald & Genbrug, Projektplanlægning, optaget areal, Sorteringspunkter.

Kontakt Affaldsindsamling og Sortering (AIS) på e-mail: affaldskonsulent@tmf.kk.dk, såfremt du kan se, at der skal opsættes materiel i umiddelbar nærhed af disse.

Såfremt der skal etableres en midlertidig affaldsløsning, skal AIS have minimum 14 dages frist til at etablere denne. Det er AIS, der foretager vurderingen af dette.

Tilbagekaldelse af tilladelsen

En tilladelse kan tilbagekaldes øjeblikkeligt, hvis bestemmelserne ikke følges. Det kan også ske i forbindelse med statsbesøg, royale begivenheder eller særlige arrangementer.

Der skal gøres opmærksom på, at Vejmyndigheden ikke kan drages til økonomisk ansvar for omkostninger i forbindelse med tilbagekaldelse af en tilladelse.

Aflevering

Hvis Vejmyndigheden vurderer, at materielopsætningen har forårsaget skader på vejarealet, vil der blive indkaldt til et møde på lokationen, hvor skadernes omfang registres, og efterfølgende udbedres af materiellets ejer.

Som tidligere nævnt, er det pålagt ansøger at fotodokumentere hele vejarealet og tilstødende arealer, inden arbejdets påbegyndelse og umiddelbart efter dets afslutning. Denne dokumentation skal vedhæftes ansøgningen i Erhvervsportalen.

Vejmyndigheden kan, hvis nødvendigt kræve det, at ansøger skal rense og spule redestensbrøndene når arbejdet er afsluttet.

Vejmyndigheden kan ligeledes i udgangspunkt ikke gøres økonomisk ansvarlig for skader, som følge af materiellets opstilling. Dette er et mellemværende imellem ansøger og skadetager.

Træer i lokalplaner

Værdifulde træer og karaktergivende beplantninger udpeges og registreres i forbindelse med igangsættende lokalplanredegørelser

For at sikre gode vækstvilkår for bevaringsværdige træer og beplantninger samt for at sikre disse mod fældning og uhensigtsmæssig beskæring stiller Teknik- og Miljøforvaltningen følgende krav:

- Bevaringsværdige træer og bevaringsværdige karaktergivende beplantninger må ikke beskæres eller fjernes uden tilladelse fra forvaltningen og skal efter forvaltningens anvisninger sikres mod beskadigelser.
- Udgravninger inden for træernes og beplantningernes vækstzoner forudsætter forvaltningens tilladelse.
- Bevaringsværdige træer skal sikres mod beskadigelser, herunder i nedrivnings-, bygge- og anlægsperioden for så vidt angår rodnet, stamme og krone.
- Forvaltningen vil kræve ekstra plantestørrelse, hvis der er tale om erstatningsplantning.

Træer og beplantningers bevaringsværdi vurderes ud fra følgende kriterier:

- Alder - minimum 20 år
- Levealderen - mindst yderligere 25 år
- Størrelse - i forhold til artens naturlige potentiale
- Karakter - træets vækstform samt biologiske, kulturelle og historiske interesse
- Placering - arkitektonisk, æstetisk, synlighed, miljø- og klimamæssige forhold
- Sundhedstilstand - krone, stamme, rødder

Hjemmelen til at medtage bestemmelser om bevaring af værdifulde træer i lokalplanarbejdet findes i Planlovens § 15, stk. 2, nr. 9.

Du kan læse mere i *Indstilling om bevaring af træer i lokalplaner*.

Du kan læse mere om *Kriterier for udpegning af bevaringsværdige træer*.

Bevaringsværdig ask

Borgerrepræsentationen

BESLUTNINGSPROTOKOL

fra Ordinært møde torsdag den 15. december 2005

Nr. 25 BR 672/05. **Bevaring af værdifulde træer og karaktergivende beplantning i lokalplaner**

Indstilling om, at Bygge- og Teknikforvaltningens strategi for bevaringsværdige træer og bevaringsværdig karaktergivende beplantning i lokalplanlægningen og den efterfølgende byggesagsbehandling godkendes.

**(Bygge- og Teknikudvalget)
(Initiativret)**

Indstillingen blev godkendt med 32 stemmer imod 13.

For stemte: A, B, F, V2, X, Y og Ø.

Imod stemte: O, U, C2 og V.

Borgerrepræsentationen

DAGSORDEN

for Ordinært møde torsdag den 15. december 2005

BR 672/05**Bevaring af værdifulde træer og karaktergivende beplantning i lokalplaner**

Bevaring af værdifulde træer og karaktergivende beplantning i lokalplaner

Indstilling om, at Bygge- og Teknikforvaltningens strategi for bevaringsværdige træer og bevaringsværdig karaktergivende beplantning i lokalplanlægningen og den efterfølgende byggesagsbehandling godkendes.

**(Bygge- og Teknikudvalget)
(Initiativret)**

Bygge- og Teknikforvaltningen indstiller,

at Bygge- og Teknikudvalget godkender forvaltningens strategi for bevaringsværdige træer og bevaringsværdig karaktergivende beplantning i lokalplanlægningen og den efterfølgende byggesagsbehandling.

Bygge- og Teknikudvalgets beslutning i mødet den 23. november 2005

Der blev stemt om indstillingen.

Afstemning

	For	Imod	Stemte ikke
Søren Pind (V)		X	
Wallait Khan (V3)		X	
Ole Hentzen (C2)		X	
Monica Thon (B)			X
Kim Christensen (A)			X
Joan Jensen (A)			X
Winnie Larsen-Jensen (A)			X
Karin Storgaard (O)		X	
Jens Johansen (F)	X		
Sven Milthers (F)	X		
Mikkel Warming (Ø)	X		

Indstillingen blev ikke godkendt.

Mikkel Warming (Ø), Sven Milthers (F) og Jens Johansen (F) tilkendegav, at de med initiativretten ønskede sagen behandlet i Borgerrepræsentationen.

RESUME

"Det grønne København - Parkpolitik 2003" og "Københavns Agenda 21" har som et overordnet mål at beskytte og udvikle Københavns grønne hovedstruktur, herunder træer og beplantning. Etablering af nye træer og beplantning i storbyen kan være vanskelig og tager ofte mange år. Det er derfor af stor betydning for bymiljøet at kunne bevare og sikre fortsat udvikling af værdifulde træer og karaktergivende beplantning, hvor dette overhovedet er muligt. Træerne bidrager positivt til bymiljøets oplevelsesmæssige, sundhedsmæssige, biologiske og økonomiske værdi. Bevaringsindsatsen vil være en indikator for bæredygtig forvaltning.

Erfaringer har imidlertid vist, at den tilsigtede bevaring af træer og beplantning i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder i flere tilfælde ikke er lykkedes efter hensigten. Forvaltningen foreslår derfor, at bevaringsindsatsen styrkes og kvalificeres.

Forvaltningen foreslår en indsats på tre områder:

- 1) Udpegning og registrering af værdifulde træer og karaktergivende beplantning i forbindelse med igangsættende lokalplanredegørelse
- 2) Beskyttelse ved hegning under nedrivnings-, bygge- og anlægsarbejdet
- 3) Sikring af gode vækstvilkår og sikring mod fældning og uhensigtsmæssig beskæring.

Forvaltningen vil på et senere tidspunkt forelægge udvalget en indstilling om nyplantninger i forbindelse med nybyggerier, da meget tyder på, at der her er voksende problemer med at få træer og beplantninger til at gro og trives som følge af bl.a. jordpakning.

SAGSBESKRIVELSE

Baggrund

"Det grønne København - Parkpolitik 2003" og "Københavns Agenda 21" har som et overordnet mål at beskytte og udvikle Københavns grønne hovedstruktur, herunder træer og beplantning. Etablering af nye træer og beplantning i storbyen kan være vanskelig og tager ofte mange år. Det er derfor af stor betydning for bymiljøet at kunne bevare og sikre fortsat udvikling af værdifulde træer og karaktergivende beplantning, hvor dette overhovedet er muligt. Træerne bidrager positivt til bymiljøets oplevelsesmæssige, sundhedsmæssige, biologiske og økonomiske værdi. Bevaringsindsatsen vil være en indikator for bæredygtig forvaltning.

Erfaringer har imidlertid vist, at den tilsigtede bevaring af træer og beplantning i forbindelse med nye byggerier i flere tilfælde ikke er lykkedes efter hensigten. Forvaltningen foreslår derfor, at bevaringsindsatsen styrkes og kvalificeres.

Procedurer

Konkret foreslås en indsats på tre områder:

- 1) Udpegning og registrering af værdifulde træer og karaktergivende beplantning i forbindelse med igangsættende lokalplanredegørelser.

- 2) Beskyttelse ved hegning under nedrivnings-, bygge- og anlægsarbejdet.
- 3) Sikring af gode vækstvilkår og sikring mod fældning og uhensigtsmæssig beskæring.

Ved udarbejdelse af den igangsættende lokalplanredegørelse vil forvaltningen i fremtiden tage konkret stilling til, hvorvidt der skal foretages en egentlig registrering af træer og beplantning i lokalplanområdet. Hvis der foretages en registrering, vil denne blive forelagt udvalget i forbindelse med lokalplanforslaget med stillingtagen til udpegning af bevaringsværdige træer og bevaringsværdig karaktergivende beplantning.

For at beskytte bevaringsværdige træer og beplantning under nedrivnings-, bygge- og anlægsarbejdet vil forvaltningen i fremtiden kræve, at bygherren/entreprenøren ved byggepladsplanlægningen skal redegøre for, hvordan udpegede træer og beplantning bevares og beskyttes under udførelsen af arbejdet.

For at sikre gode vækstvilkår for bevaringsværdige træer og beplantning samt for at sikre disse mod fældning og uhensigtsmæssig beskæring vil forvaltningen fremover stille følgende krav i forbindelse med lokalplanlægning og efterfølgende byggesagsbehandling:

- Bevaringsværdige træer og bevaringsværdig karaktergivende beplantning må ikke beskæres eller fjernes uden tilladelse fra Bygge- og Teknikforvaltningen og skal efter Bygge- og Teknikforvaltningens anvisninger sikres mod beskadigelser.
- Udgravninger inden for træernes og beplantningens vækstzoner forudsætter Bygge- og Teknikforvaltningens tilladelse.
- Bevaringsværdige træer skal sikres mod beskadigelser, herunder i nedrivnings-, bygge- og anlægsperioden for så vidt angår rodnet, stamme og krone.
- Forvaltningen vil fordre ekstra plantestørrelse, hvis der bliver tale om erstatningsplantning.

Forvaltningen vil udarbejde et "faktablad" om bevaring af træer og karaktergivende grønne træk i forbindelse med bygge- og anlægsarbejde. Heri vil der blive redegjort for særlige tekniske forholdsregler i nedrivnings-, bygge- og anlægsperioden. Et sådant "faktablad" tænkes at tilgå bygherrer/entreprenører, bl.a. som bilag til byggetilladelser.

Forvaltningen vil på et senere tidspunkt forelægge udvalget en indstilling om nyplantninger i forbindelse med nybyggerier, da meget tyder på, at der her er voksende problemer med at få træer og beplantninger til at gro og trives som følge af bl.a. jordpakning.

Uddybning af indstillingen

Det er forvaltningens målsætning, at viden om træer og karaktergivende beplantning i et givent område skal indgå i overvejelserne om udformning af byrum i forbindelse med konkret bebyggelsesplanlægning.

Der skal derfor i områder under lokalplanlægning foretages en nærmere vurdering af træers/beplantningers bevaringsværdi, bestemt ud fra en vurdering af træets størrelse, karakter,

placering, sundhedstilstand. det påregnes hertil, at der ved korrekt håndtering er tale om et træ, som kan leve mindst yderligere 25 år. Bevaringsværdige træer skal som udgangspunkt have en alder på minimum 20 år.

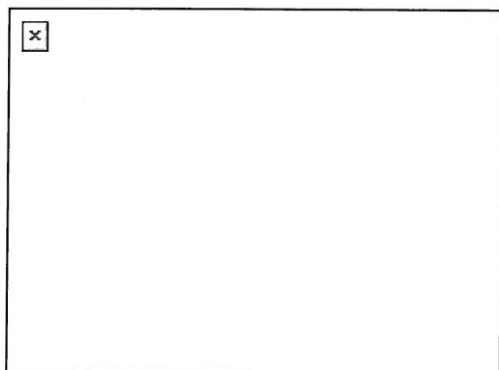
Udpegning og registrering af værdifulde træer og beplantning i lokalplanredegørelsen

Det er vigtigt, at der på et så tidligt tidspunkt som muligt i lokalplanarbejdet tages konkret stilling til bevaring af eksisterende værdifulde træer og beplantninger. Derfor skal forvaltningen i forbindelse med udarbejdelse af den igangsættende lokalplanredegørelse tage stilling til bevaringsværdige træer og karaktergivende beplantning, herunder om der skal foretages en egentlig registrering. Registranten fremlægges i forbindelse med lokalplanforslagets behandling. Beskyttelse af bevaringsværdige træer karaktergivende beplantning indarbejdes i den efterfølgende byggesagsbehandling.

Beskyttelse ved hegning under nedrivnings-, bygge- og anlægsarbejdet

Ældre eksisterende og velfungerende træer, der under et bygge- eller anlægsarbejde behandles professionelt i forhold til deres sårbarhed, vil økonomisk være mindre ressourcekrævende end nyplantninger, der etableres efter et afsluttet byggeri på arealet. Forkert håndtering af træer kan svække træernes stabilitet med forkortet levetid til følge, ligesom sådanne træer med tiden vil udgøre et sikkerhedsmæssigt problem for lokalområdet.

En række af de krav, som forvaltningen vil stille med hensyn til sikring mod beskadigelse på rodnet, stamme og krone, beskyttelse mod trafik og oplagring, mv. handler om at afhegne træets vækstzone, som markeres af træets dryplinie (se figur 1).

Figur 1. Angivelse af træets vækstzone.

Dialog med bygherrer om træers værdi og beskyttelse i området på et så tidligt tidspunkt som muligt samt fagligt tilsyn i forbindelse med nedrivningstilladelser, byggemodning og under selve byggeriet skal sikre et godt resultat. Der lægges således op til en dynamisk proces i forbindelse med håndtering af træer og karaktergivende beplantning i lokalplan- eller i byggesagsforløbet.

Håndtering af træer i tilfælde af jordforurening

En særlig problemstilling handler om at beskytte bevaringsværdige træer og beplantning i de tilfælde, hvor der er forurenede jord, som skal udskiftes med ren jord. Her vil forvaltningen kræve, at udskiftning af jord skal ske uden, at der sker vedvarende skade på bevaringsværdige træer. Kravet til afgravning af forurenede jord under træets drypzone er at afgrave mest mulig jord uden at beskadige rodnettet. Herefter skal der udlægges signalnet og min. 15 cm ren jord, som affases mod træets stamme.

Forvaltningen vil ikke udpege bevaringsværdige træer på opholds- og legearealer på børneinstitutioner, hvor minimumskravet er min. 50 cm dokumenteret ren jord. Heller ikke såfremt en konstateret grundvandstruende jordforurening under træet nødvendiggør en anderledes håndtering.

Sikring af gode vækstvilkår og sikring mod fældning og uhensigtsmæssig beskæring

Forkert beskæring af træer kan påføre træet uoprettelige skader, der kan påvirke træets stabilitet.

Værdifulde træer og karaktergivende beplantning må ikke beskæres eller fjernes uden tilladelse fra Bygge- og Teknikforvaltningen. Såfremt værdifulde træer skal beskæres vil Bygge- og Teknikforvaltningen stille krav om anvendelse af professionel træplejer.

Forvaltningen vil normalt forlange ekstra plantestørrelse til erstatningsplantning. Dette vil kunne stilles som krav i forbindelse med tilladelse (dispensation) til fjernelse af bevaringsværdige træer eller bevaringsværdig karaktergivende beplantning.

Lokalplanlægning og Planloven

I forbindelse med bestemmelser om ubebyggede arealer kan der, afhængig af lokalplanens karakter og det konkrete områdes beskaffenhed, medtages formuleringer om beplantning, værdifulde træer og grønne træk i øvrigt med udgangspunkt i "Miljøorienteret byfornyelse og nybyggeri", Borgerrepræsentationen 2001.

Hjemmelen til at medtage bestemmelser om bevaring af værdifulde træer i lokalplanarbejdet findes i Planlovens § 15, stk 2, nr 9.:

"Udformning, anvendelse og vedligeholdelse af ubebyggede arealer, herunder om terrænregulering, hegnsforhold, bevaring af beplantning og beplantningsforhold i øvrigt, samt belysning af veje og andre færdselsarealer."

Der er ikke ved Folketingsbehandlingen den 17. juni 2005 af en ændret Planlov som opfølgning på Strukturreformen sket ændringer i denne bestemmelse.

Lokalplaner, hvor træer og beplantning skal håndteres, kan indeholde bestemmelser i forbindelse med lokalplanens formål og i konkrete lokalplanbestemmelser, ligesom baggrunden kan uddybes i den medfølgende redegørelse samt i kommentarer til lokalplanens bestemmelser.

Lokalplanbestemmelser

De konkrete lokalplanbestemmelser, hvor bevaringsværdige træer og grønne træk skal håndteres, vil normalt som nævnt foran fremgå af lokalplanens bestemmelser om ubebyggede arealer og kan som

udgangspunkt formuleres med følgende "standard":

- Bevaringsværdige træer og bevaringsværdig karaktergivende beplantning må ikke beskæres eller fjernes uden tilladelse fra Bygge- og Teknikforvaltningen og skal sikres mod beskadigelser efter Bygge- og Teknikforvaltningens anvisninger. Udgravninger inden for træernes og beplantningens vækstzoner forudsætter Bygge- og Teknikforvaltningens tilladelse.

Yderligere kommentarer

Bygherren/entreprenøren skal ved byggepladsplanlægningen redegøre for, hvordan træer bedst muligt bevares og beskyttes under udførelsen af arbejdet.

I forbindelse med administrationen af lokalplanbestemmelserne vil der i lighed med andre lokalplanbestemmelser ikke ske en opsøgende virksomhed fra forvaltningens side.

Økonomi

Implementeringen af strategien forventes at have ressourcemæssige konsekvenser i forvaltningen ved udarbejdelse af lokalplaner og den efterfølgende administration heraf. Det præcise omfang er imidlertid vanskeligt at vurdere uden et reelt erfaringsgrundlag. Forvaltningen vil derfor foretage en vurdering heraf senest ved udgangen af 2008.

Miljøvurdering

En udmøntning af forvaltningens forslag til bevaring af værdifulde træer og beplantning i lokalplaner i overensstemmelse med Kommunens Parkpolitik 2003, vil have positive miljømæssige konsekvenser. Bevaring af træer har stor betydning for bymiljøets biologiske- og sundhedsmæssige værdi. Træer er levested for fugle og insekter. Træer har en stor positiv påvirkning af byklimaet og virker klimastabiliserende. Træerne kan have en lægivende virkning og en afkølede virkning i form af skygge og afgivelse af vand ved fordampning. Træer reducerer luftens indhold af atmosfærisk kulstof, gasser og støvpartikler. Store træer binder ca. 70 gange så meget luftforurening som et lille træ. Et middelstort træ omsætter dagligt hvad der svarer til CO₂-mængden fra 25 mennesker. Et fuldvoksnet træ renses luften for 6 ton kuldioxid om året, hvilket svarer til, hvad 5 personbiler slipper ud på samme tid.

Med hensyn til byggepladsindretning må der forventes et øget energiforbrug når der skal tages særlige hensyn til bevaringsværdige grønne strukturer. Dog vil en lempelse af kravet om afgravning af forurenede jord omkring bevaringsværdige træer og karaktergivende beplantning-er have en positiv indflydelse på energi- og ressourceforbruget.

Ole Bach

Ulrik Winge

Kriterier for udpegning af bevaringsværdige træer

Vurderingen af, hvorvidt et træ er bevaringsværdigt, bedømmes ud fra nedenstående 2 alderskriterier og 4 parametre og deres interne sammenhæng.

Alderskriterier:

Alderskriterierne definerer den ramme, som træerne bør befinde sig inden for, for at komme i betragtning til vurdering af bevaringsværdigheden.

- Træet skal være 20 år eller ældre.
- Træet skal ved korrekt håndtering have en restlevetid på minimum 25 år.

Parametre:

Størrelse:

Størrelsen vurderes i forhold til artens naturlige potentiale. Oftest vil store træer vurderes mere værdifulde end små.

Karakter:

Træernes egenskaber og fremtoning:

- Træet skal have en naturlig vækstform for arten (undtagelsesvis er forsvarlige frihøjdebeskæringer over færdselsarealer, kraftige kronereduktioner godtages ikke)
- Træets biologiske, kulturelle og historiske interesse

Placering:

Træets placering vurderes i forhold til den værdi som træet på stedet bidrager med til dets omgivelser:

- Den arkitektoniske placering vurderes i forhold til den sammenhæng, hvor træet i større eller mindre grad kan gavne stedets udtryk (solitært, allé, række, gruppe)
- Den æstetiske placering vurderes i forhold til træets sanselige egenskaber, som blomster, bark, frugter, løv, duft, osv.
- Træets synlighed vurderes efter antallet af mennesker som har glæde af træet.
- Den miljø- og klimamæssige placering vurderes i forhold til de konsekvenser som træets har mht.: læ, lys, skygge, støj, luft, allergene egenskaber og økologisk niche for faunaen.

Sundhedstilstand:

- Sundhedstilstanden vurderes ved at gennemgå træets synlige rødder, stamme, hovedstruktur, løv, knopper og skudtilvækst.

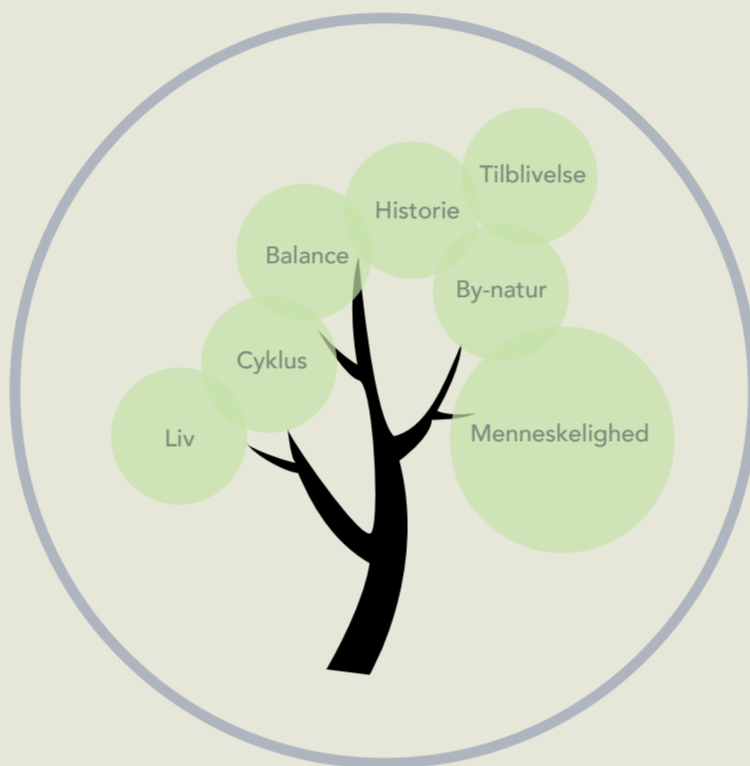
Byens træer

Hvad er et træ Ifølge borgerne?

BALANCE
Kontrasten til byen
Byens ustyrlige elementer
Bryder det monotone bjerglandskab

BY-NATUR
Dyrenes hjem
Naturens huse
Grundstenen i byens natur

LIV
Vores redningskrans
Byens lunger
Livets træ

CYKLUS
En anden tidsregning
Viser årstidernes skiften
Jeg bliver en del af noget større

HISTORIE
Et anker til fortiden
Det Christian d. 4. og jeg har til fælles
Stammens vismand

MENNESKELIGHED
Træer er sociale væsener
Vi har en personlig relation
Et træ er næsten som et menneske

TILBLIVELSE
Et træ er noget man bliver
Et rigtigt træ er gammelt og unikt
Fordi det tager tid at blive myndig

Derfor opstår konflikter

Spændingsfelter	Tmf	Borgerne	Det skal vi gøre
1 Vi har forskellig logik	Vi har overblikket og tænker på helheden	Træet har en værdi i sig selv, som vi må vige for	<ul style="list-style-type: none"> Skab løsninger der også giver mening for den enkelte Tal til individet, og forklar hvorfor vi gør som vi gør
2 Vi har forskellig tidshorisont	Vi tænker langsigtet	Jeg vil have en grøn by i dag	<ul style="list-style-type: none"> Fortæl vores succes historier, brand os som træernes allierede Inkluder lokalområdet i udviklingen af erstatningsløsninger
3 Vi ikke er enige om ejerskab	Vi tager beslutningen baseret på faglige overvejelser	Træet er mit, det må I ikke stjæle	<ul style="list-style-type: none"> Husk at det er vores ansvar at fortælle borgerne hvad der vil ske Gør de aktive borgere til vores allierede samarbejdspartnere
4 Vi ikke er enige om træernes værdi	Vi øger værdien i byrummet	Det jeg får igen er ikke lige så meget værd, som det jeg mistede	<ul style="list-style-type: none"> Skab altid en erstatning der giver mening for borgerne, ikke kun for København Arbejd aktivt for at styrke borgernes relation til erstatningen

Erstatning Alliance Kommunikation

Fældning af risikotræer

Hensyn til flagermusbestanden

Flagermus er fredet og benytter ofte hulheder i træer. Disse træer kan også være risikotræer. Det er altså et dilemma både at sikre flagermusenes mulighed for at finde træer med hulheder, bevare den økologiske funktionalitet og samtidig fælde træer, der kan være til risiko for at skade materiel og borgere.

Der er pt. konstateret flagermus i følgende parker: Bispebjerg Kirkegård, Assistens Kirkegård, Fælledparken, Amorparken, Ørstedsparken, Kastellet, Østre Anlæg, Christianshavns Vold, Damhusengen, Damhussøen, Grøndalsparken og Vigerslevparken.

Når et risikotræ sættes til fældning, skal man checke for, om der er tegn på flagermusaktivitet eller om det tidligere er registreret med flagermusaktivitet.

Der findes forskellige muligheder for at bevare levestedet for flagermusene som gør, at man kan undgå fældning. Hvis fældning ikke kan undgås skal man søge om dispensation til fældning hos Miljøstyrelsen igennem Byens Anvendelse.

Proceduren er nærmere beskrevet i notatet *Administrationsgrundlag for fældning af risikotræer under hensyntagen til flagermusbestanden, version 2* fra 21. november 2018.

Risikotræ med hulhed egnet for flagermus

Til

21-06-2016
Rev. 21-11-2018

Administrationsgrundlag for fældning af risikotræer under hensyntagen til flagermusbestanden, version 2

Sagsnr.
2017-0027535

Dokumentnr.
2017-0027535-5

Da der er konstateret aktivitet af flagermus (fredet efter artsfredningsbekendtgørelsen og beskyttet gennem Habitatsdirektivets bilag IV) i København er der behov for et forvaltningsgrundlag for fældning af risikotræer i forhold til kravet om beskyttelse af flagermus.

Forvaltningen har et ønske om at bevare den økologiske funktionalitet for flagermusene, men har samtidig et ansvar for at fælde træer, som kan være til risiko for borgerne. Dette sætter forvaltningen i et dilemma. Derfor har vi valgt at udarbejde dette forvaltningsgrundlag, som anviser en procedure for fældning af træer under hensyntagen til flagermusbestanden og dennes økologiske funktionalitet i Københavns Kommune.

Byens Anvendelse udfører løbende monitorering af flagermus i TMF's parker. Der er p.t. konstateret flagermus i følgende parker: *Bispebjerg Kirkegård, Assistens Kirkegård, Fælledparken, Amorparken, Ørstedparken, Kastellet, Østre Anlæg, Christianshavns Vold, Damhusengen, Damhussøen, Grøndalsparken og Vigerslevparken.*

Procedure for fældning af risikotræer og -torsoer:

1. Der føres tilsyn med risikotræer primært i maj og september, således at træerne kan nå at sættes til fældning inden henholdsvis yngle- og dvaleperioden for flagermus begynder. (Dog vil der være noget tilsyn uden for disse perioder, da enkelte svampe ikke er fremme på dette tidspunkt og afhængigt af hvornår nye træer meldes ind til tilsyn.)
2. Ved identifikation af et risikotræ undersøges træet for tegn på flagermusaktivitet fra jorden. Derudover tjekkes det i vores system om træet tidligere /p.t. er registreret med flagermusaktivitet.
3. Hvis det i første omgang konstateres, at der ikke er flagermus aktivitet set fra jorden eller træet er registreret, som nævnt ovenfor vil træet blive sat til fældning.

Arealudvikling

1.

4. Hvis der fra jorden af er konstateret tegn på flagermus aktivitet. Moniteres træet fra lift for, at bekræftige/afkræftige tilstedeværelsen af flagermus.

5. Ved træer hvor der konstateres flagermusaktivitet eller træet allerede er registreret som sådan følges proceduren fra A-D. Hvis flagermusaktivitet er udelukket sættes træet til fældning (dog skal fældningen standses hvis man mod forventning opdager flagermus underfældning. En sådan standsning skal slevfølgelig være forsvarlig).

2.

A. Tilpasning af projektet

Kan træet beskæres, f.eks. til torso, på en måde som bevarer de strukturer, der udgør yngle- eller rastestedet? Hvis denne løsning vælges skal det gøres i overensstemmelse med "Administrationsgrundlag for torsoer" af den 12. dec. 2016 (Findes under intrasiden "Forvalterredskab").

B. Tilpasning af projektet

Hvis ikke, kan træet bevares ved hjælp af hegning, omlægning af stier, stabilisering af træet eller lignende, evt. i kombination med a)?

C. Brug af afværgeforanstaltninger (pt. ikke muligt)

Hvis nej på ovenstående og træet derfor skal fældes, skal det overvejes om skade på områdets økologiske funktionalitet kan afværges ved hjælp af afværgeforanstaltninger. Der foreligger pt. ingen viden om hvorvidt de aktuelle afværgeforanstaltninger virker. Derfor kan mulighed c) ikke anvendes pt.

Hvis A., B. eller C. er muligt, behøver forvaltningen ikke at søge om dispensation.

D. Dispensation og kompenserende foranstaltninger

Hvis træet bør fældes, selvom det ikke kan undgås at risikere at skade områdets økologiske funktionalitet, skal det undersøges om der er mulighed for kompenserende foranstaltninger

6. Der laves en opsamling på punkt A-D, som sendes til BA (natur@tmf.kk.dk).

7. Hvis BA vurderer at den aktuelle beskæring/fældning vil kræve dispensation, sender BA en dispensationsansøgning til Miljøstyrelsen. I ansøgningen skal der søges om tilladelse til at

beskære/fælde træet med udførelse af en eventuel kompenserende foranstaltning.

3. 8. BA sender svar tilbage til BD inden for 2 arbejdsdage. I tilfælde af, at BA har vurderet, at det er nødvendigt at ansøge Miljøstyrelsen om dispensation angives det, hvornår vi kan forvente svar fra Miljøstyrelsen.
4. 9. I akutte tilfælde søger BA om dispensation hos Miljøstyrelsen mundtligt og der skal efterfølgende udarbejdes en skriftelig dispensation.

Att. C: Disse foranstaltninger består typisk i etablering af nye levesteder indenfor den lokale bestands leveområde i form af flytning af stammestykke med den aktuelle hulhed eller etablering af nye hulheder, der potentielt kan fungere som levested for de aktuelle flagermus. Da man endnu ikke ved om disse stammestykker virker som nyt levested for flagermusene, vil denne mulighed pt. ikke være tilgængelig. Vær opmærksom på om, der er gjort nye erfaringer andre steder og i særdeleshed på Bispebjerg Kirkegård.

Afværgeforanstaltninger og metoder til at øge den økologiske funktionalitet:

Bynatur, BD, vil afsøge nye metoder inden for dette felt, både med henblik på afværgeforanstaltninger, og andre metoder til at øge den økologiske funktionalitet i fokusområderne.

Det påhviler det pågældende Center for Indre, Syd eller Nord, BD at afholde udgiften til evt. afværgeforanstaltning, samt at føre tilsyn med denne.

Kommunikation mellem BD og BA:

Kommunikationen mellem BD og BA foregår fra Bynatur, BD til Vand og VVM, BA. Arealudvikling, BD sørger for at informerer/involverer parkforvalteren/byrumsforvalteren fra det pågældende område.

Efteruddannelse af personale:

Der vil foregå en efteruddannelse af beplantningsudviklerne (som fører tilsyn med risikotræer), samt nogle udvalgte gartnere og specialarbejdere (som skal udføre en eventuel fældning). Disse medarbejdere er placeret i Byens Drift.

BD har indkøbt inspektionskameraer til dette formål og der arrangeres en oplæring ved Hans Baagøe, lektor ved KU. De relevante medarbejdere fra BA inviteres med, så det sikres, at vi har et fælles forståelsesgrundlag.

Herefter påtager BD sig ansvaret for identifikation af træer, hvori der lever flagermus eller er egnede strukturer til flagermus.

Udførelse af fældninger/beskæringer, hvis der gives dispensation:

Det tilstræbes så vidt muligt at fælde træerne uden for flagermusenes dvale- og yngleperioder.

Hvis der er mistanke om eller konstateret flagermusaktivitet; skal der lyttes på træet for at undersøge om flagermusene er til stede. Hvis de ikke er til stede afpropes hulheden, så det sikres, at flagermusene ikke kan flyve tilbage til hullet inden træet fældes.

Hvis det ikke er muligt, at komme til træet på et tidspunkt, hvor der ikke er flagermus, skal man, hvis muligt, afproppe træet med flagermusene i. Skære stammestykket af og sætte det ned på jorden og efterfølgende fjerne proppen.

I sidste instans, hvis ingen af de ovenstående fremgangsmetoder virker, kan det blive nødvendigt at fælde træet med flagermusene i.

TILSYNET HAR VÆRET FORBI

Besked:

.....

.....

Kontakt eventuelt:

.....

.....

HÆKKE OG TRÆER SKAL KLIPPES

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

LAYOUT TME GRAFISK DESIGN
TRYKKERI JØNSSON GRAFISK

HÆKKE OG TRÆER SKAL KLIPPES

DU VED DET SIKKERT GODT

Hække og træer skal ikke kun klippes for at se smukke og velholdte ud. De skal klippes og beskæres, så de ikke er til gene eller fare for fodgængere, cyklister og andre trafikanter. På fortovet har især svagtseende, kørestolsbrugere og fodgængere med barnevogne brug for plads. Det handler helt overordnet om at vise hensyn. Denne folder kan hjælpe dig til at overholde reglerne.

SÅDAN ER REGLERNE

Som grundejer skal du klippe og beskære de træer, buske og hække, der grænser op til gang- og vejarealerne udenfor din ejendom eller ligger op til et offentligt grønt område, som fx. en park.

- Ved skellet skal al beplantning klippes eller beskæres, så man frit og uden risiko kan komme forbi.
- På hjørnegrunde skal al beplantning være klippet så oversigtsforholdene for trafikanterne er forsvarlig.
- Hække, træer eller anden beplantning må ikke dække over vejskilte, postkasser, vejbelysning og brandhaner.
- Træer og anden beplantning skal være klippet, så den lodrette afstand fra fortov eller cykelsti er minimum 2,80 m. Fra kørebane skal afstanden mindst være 4,20 m.
- Ukrudt på og langs med fortovet skal fjernes.
- Ydersiden af hækken op til offentlige grønne områder skal klippes.

VI KIGGER FORBI

Med jævne mellemrum efterser vi byens hække, træer og buske. Hvis vi vurderer, at der er hække eller anden beplantning, der bør klippes, kan vi give grundejeren et påbud om at få det gjort. Hvis påbuddet ikke følges, kan vi få arbejdet gjort på grundejerens regning.

Vurderingen sker ud fra: ⁸⁷

- Lov om offentlige veje, § 103
- Lov om private fællesveje, § 47 og 57
- Lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje, § 7 og 13

ER DU I TVIVL

Er du i tvivl, om forholdene er i orden på din grund, eller har du spørgsmål i øvrigt, kan du kontakte Teknik- og Miljøforvaltningen, Center for Veje, tlf.: 3366 3366, e-mail: veje@tmf.kk.dk.

Genplantning af gadetræer

Vejledning til genplantning af træer i eksisterende plantehuller

I foråret og sommeren 2023 diskuteredes det i PKR (Parker, Kirkegårde og Renhold), hvorledes gadetræer skulle genplantes, idet det viste sig at der var forskellig praksis herfor. Som opfølgning på diskussionerne er nedenfor beskrevet en minimumsstandard for genplantning af et gadetræ.

Administrationsgrundlaget omhandler **genplantninger** dvs. hvor der tidligere har stået et træ eller der er et klart defineret plantehul omkranset typisk af faste belægninger. Desuden omhandler administrationsgrundlaget kun **gadetræer**, dvs. ikke park- eller naturtræer, der som udgangspunkt står i en vækstegnet jord.

Ved genplantning af gadetræer udskifter PKR som minimum 1 m³ jord (1 x 1 x 1 m). Det forventes at den omkringliggende jord i det åbne plantebed er vækstegnet og derfor udskiftes denne ikke. Skulle den ikke være vækstegnet ex. stabilgrus, svær lerjord mm, tages der kontakt til byrumsforvalteren. Filosofien bag at udskifte jord, er at vi giver træet en ny madpakke med til at etablere sig på. Desuden graves der i dybden idet det allervigtigste for træets sundhed og størrelse er, at rødderne kommer dybt ned i den gamle råjord.

Udskiftningsjorden kan enten være 60 cm allétræsmuld + 40 cm råjord eller 100 cm FLL1 Substrat. Fra 100-120 cm dybde løsnes råjorden for at sikre at råjordens øverste lag er rodgennemtrængeligt.

- Plantehullet klargøres til plantning, dvs plantehullet er udgravet til 1 x 1 x 1 meter og råjorden er løsnet minimum 20 cm yderligere.
- Opdages der ledninger i forbindelse med udgravningen af plantehullet, stoppes arbejdet og den lokale byrumsforvalter kontaktes.
- Plantehullet opfyldes med vækstsubstrat til over endeligt niveau og jorden trædes let til, således at træet forbliver i endeligt niveau
- I træets rodklump skal rodhalsen (fortykning på stammen) være synlig i rodklumpen. Er den ikke det, åbnes rodklumpen og rodhalsen fritlægges
- Træet plantes med rodhalsen i jordniveau
- Træet opbindes til 2 opbindingsstokke eller 3 opbindingsstokke med overligger. Højde på opbindingsstokke er 120 cm over jordniveau
- Opbinding af gummi, jute mm anvendes til at binde træet til opbindingsstokkene. Opbindingen skal fastholde træet og samtidig skal træet i første vækstsæson kunne gro 20 mm i stammen uden at opbindingen strammer om stammen således at vand og næring har forringede vilkår for transport i træets kambium
- Det er som udgangspunkt ikke nødvendigt at så græs, blomstereng mm på den 1 m² udskiftede jord, idet den omkringliggende beplantning indfinder sig i den udskiftede jord. Det er desuden ønskeligt at træet ikke har konkurrence fra særligt græs i de første etableringsår
- Der kan afsluttes med et top lag. Såfremt det er grus, bør det være et ikke komprimerende materiale ex. leret vejgrus og ikke tykkere end 2-3 cm. Slotsgrus bruges primært, hvor der forventes meget færdsel

Kan et eller flere af de ovenstående punkter ikke overholdes, findes en løsning i samarbejde med den lokale byrumsforvalter.

Gravning ved træer

Træernes rødder når som minimum ud til kronekanten

Rødder

Rødderne er træernes fundament. Det er derfor problematisk, når der graves så tæt på træerne, at rødderne beskadiges eller helt eller delvis fjernes eller at jorden omkring træerne komprimeres. Skader på rødderne giver adgang for svampesporer og dermed på sigt råd, mens manglende rødder mindsker træets stabilitet.

Tilladelse til gravning

Du skal altid ansøge om tilladelse til at grave enten på vejarealet eller i et grønt areal.

Ved gravning i **vejareal** skal der søges en gravetilladelse hos KTFs vejmyndighed og hvis der graves nærmere end 4 meter fra træets stamme, skal der laves en særskilt aftale med KTFs byrumsforvalter.

Ved gravning i **et grønt areal** skal der laves en særskilt aftale med KTFs byrumsforvalter.

I en evt. tilladelse vil der være krav til, hvorledes træets rødder, jord, stamme og krone beskyttes mod gravningen, ex. gennem flytning af ledning, skydning af ledninger, håndgravning, krav til jord til genopfyldning, beskyttelse af eksisterende jord med jernplader, hegning med betontrafikværn (Hoffmann-klodser), hegning af træets stamme m.m.

Beskadigelse af træets rødder, stamme og krone

Skulle uheldet være sket at træet er blevet beskadiget som følge af gravningen, stiller KTF krav til retableringen ex. skal overgravede rødder renskæres, sår på stamme repareres med træplaster, afknækkede kronegrene beskæres, komprimeret jord løsnes eller udskiftes.

Hvis der beskadiges eller overgraves rødder større end \varnothing 5 cm eller mange rødder skal du kontakte byrumsforvalteren.

Erstatning

I tilfælde af skader udregnes træernes værditab og dermed erstatningens størrelse ved brug af normen "VAT19 – Værdisætning af træer"

Billede 1: Eksempel på gravning, hvor der er håndgravet. Dog er der inden håndgravning gravet maskinelt og rod er blevet skadet overfladisk.

Hestekastanjabakteriekræft

Hestekastanjabakteriekræft (HKBK) – en aggressiv bakterie - er en sygdom, der angriber hestekastanjer og i mange tilfælde tager livet af træet. Træet kan dø pludseligt i forbindelse med en tør sommer eller over længere tid. Der er ikke risiko for, at træet vælter, men da grenene kan dø gradvis førend hele træet dør, er det vigtigt, at døde grene bliver beskåret.

Nogle af de mest karakteristiske symptomer på, at træet har fået HKBK er tydeligt slimflåd, krone med ringe vitalitet, som manglende løv og svampelegemer på grene og/eller stamme.

Træerne skal på vanligvis meldes ind af forvaltere, gartnere og andre medarbejder. Indmeldingen sker via fællespostkassen: risikotraer@kk.dk. Gartnere og specialarbejder skal melde ind til byrumsforvalteren i deres bydel.

De ansvarlige beplantningsudviklere, vil herefter vurdere om symptomerne er tegn på HKBK og om det er i så fremskredent et stadie, at træet skal registreres som risikotræ. Hvis træet bliver registreret som et risikotræ vil det blive tilset én gang om året i vinterhalvåret.

På sin vis adskiller hestekastanjerne sig ikke fra de andre træer, som skal meldes ind og vurderes, hvis der er mistanke om, at træet kan udgøre en risiko. Men da vi ved, at mange af hestekastanjerne højst sandsynligt vil blive angrebet af svampe, er der særligt fokus på dette. Derudover er det også noget nyt, at der kommer fast tilsyn om vinteren.

På de næste sider kan du læse administrationsgrundlaget for håndtering af Hestekastanjabakteriekræft.

02-05-2017

Rev.2: 05-01-2018

Sagsnr.

2018-0004043

Dokumentnr.

2018-0004043-1

Administrationsgrundlag for håndtering af Hestekastanjabakteriekræft

Baggrund

I de senere år er Hestekastanjetræerne i København angrebet af Hestekastanje-bakteriekræften. Mere end 50% af hestekastanjerne i Københavns Kommune er i dag angrebet. Mange angrebene træer kan dog tilsyneladende leve længe med sygdommen og bør først skiftes ud, når de går ud.

Dette notat beskriver den nuværende viden om Hestekastanje-bakteriekræft og hvordan angrebne træer skal forvaltes for at sikre borgerne mod fare. Notatet er udarbejdet på baggrund af Iben Thomsens notat: "Hestekastanjer med svampe som følgeskader" af den 7. april 2017, samt Vidensblad nr.5.27 – 2, emne: Pleje, dato Maj 2017, Videnstjenesten, Københavns Universitet.

Symptomer og sygdomsudvikling.

Hestekastanje-bakteriekræft skyldes en bakterie (*Pseudomonas syringae* var. *aesculi*) og blev først konstateret i bl.a. England, Holland og Frankrig. Sygdommen har været i Danmark i ca. 10 år. Både almindelig hestekastanje (*Aesculus hippocastanum*) og rød hestekastanje (*Aesculus x carnea*) angribes.

Symptomerne er død bark, ofte i karakteristiske koncentriske cirkler, men også som lodrette sprækker på yngre bark. Det tydeligste symptom er mørkt slimflåd på stamme og grene.

Angrebet på grene sker primært på oversiden af grenene, og de første faser af et angreb, kan derfor være svære at erkende. Slimflådet er dog oftest iøjefaldende. Derudover er symptomer på angrebene grene manglende beløvning.

Træer med kraftig slimflåd på stammen er stærkt angrebet, men har ikke nødvendigvis nedsat brudstyrke i veddet. Slimflådet begynder normalt inden der er rådudvikling i splintveddet. Når barken og de bagvedliggende vækstlag er døde, ophører træets vækst og væsketransport, det pågældende sted.

Døde grene vil ofte hurtigt blive angrebet af vednedbrydende svampe. Dette sekundære angreb af vednedbrydende svampe kan forårsage et omfattende råd.

De 3 hyppigst observerede svampe er Gul fløjlsfod, Østershat og Purpur-lædersvamp, som alle producerer frugtlegemer, der er fremme i vinterhalvåret.

Arealudvikling

Mange af de angrebne træer vil på sigt gå ud. Dette kan dog tage mange år. Derudover er der eksempler på tilsyneladende resistente individer.

Tilsyn og handling

Opgaven med at monitorere og registrere angrebne træer opdeles i en indledende registrering i vinteren 2017 og et fast tilsyn herefter.

Indledende registrering vinter 2017

På baggrund af den forventede massive udbredelse af Hestekastanjebakteriekræft skal samtlige Hestekastanjer ved veje og langs stier i parker, kirkegårde og i naturområder gennemses for alvorlige sygdomstegn.

Den første opgave består i, at finde de Hestekastanjer der ikke er registreret i GIS systemet. Dernæst skal træerne vurderes i felten. Et træ registreres, i træregistranten, som angrebet af bakteriekræft hvis det har:

- Slimflåd, eller rester af slimflåd, på stamme eller grene.

Desuden undersøges træerne for frugtleger af Østershat, fløjlsfod og/eller purpur-lædersvamp.

Grene med frugtleger af svampe sættes til beskæring. Se retningslinjer for beskæring nedenfor.

Tilbagevendende tilsyn

Sommertilsyn: Første sommer (2017) gennemgås alle hestekastanjer som er registreret i foråret, som havende hestekastanjabakteriekræft af tilsynet. Træer med kraftig slimflåd og tydelige kronesyntomer noteres i risikosystemet. Herefter indmeldes hestekastanjer af driftspersonalet på linie med resten af TMF's træer.

Vintertilsyn: Hver vinter tilses træer registreret som risikotræer med hestekastanjabakteriekræft. Disse træer undersøges for forekomster af vednedbrydende svampe som går på dødt ved – særligt svampene fløjlsfod, østershat og purpurlædersvamp, samt døde grene.

Træ med kraftigt slimflåd

Træ med begrænset slimflåd

Retningslinjer for beskæring og fældning

Det enkelte træ vurderes på baggrund af mængden af slimflåd, områder med dødt ved, svampe og omfanget af kronesyntomer. Kun døde og døende træer skal fældes.

Træerne vurderes efter kriterierne i risikotræssystemet.

Nedenstående skemaer indføres i risikotræsregistranten:

Østershat	På stamme
En eller et knippe	Moderat
Få samme side	Moderat
Mange samme side	Moderat
Få modsat side	Moderat
Mange modsat side	Moderat
Hele vejen rundt	Høj

Fløjsfod	På stamme
En eller et knippe	Moderat
Få samme side	Moderat
Mange samme side	Moderat
Få modsat side	Moderat
Mange modsat side	Moderat
Hele vejen rundt	Høj

Lædersvampe	På stamme
En eller et knippe	Moderat
Få samme side	Moderat
Mange samme side	Moderat
Få modsat side	Moderat
Mange modsat side	Moderat
Hele vejen rundt	Høj

Disse typer af svampe koloniserer oftest dødt blottet ved. Det kan være gamle beskæringssår, frostrevner eller påkørselsskader. I de fleste tilfælde vil svampen, og dermed rådets udbredelse, være størst i de yderste dele af træet. Ved en risikovurdering er det derfor vigtigt, at vurdere udbredelsen af frugtleger i forhold til tykkelsen af grenen/stammen. Tynde grene/stammer skal fjernes hurtigere end de mere massive.

Nedskårne grene og stammer kan flises, men flisen bør ikke bruges som dækflis. Grene, stammer og flis bør køres væk og varmekomposteres eller brændes.

Svampegruppe

Det er vigtigt at opkvalificere relevante medarbejdere om identifikation af sygdomstegn. Særligt fokus på dette sker i svampegruppen. Driftspersonale, byrumsforvaltere m.fl. skal indmelde træer med slimflåd, kronesyntomer og /eller svamp til risikotrægruppen på linje med andre typer af risikotræer.

Fremtid

Det anbefales, at der p.t. kun genplantes med hestekastanje i systemplantninger, men ikke i enkeltbevoksninger på gader eller i parker. Dette ligger i tråd med den eksisterende træpolitik.

Fældning af træer

Inddragelse af Danmarks Naturfredningsforening

Ved fældning af større træer i grupper eller enkeltstående markante træer, der vil ændre et områdes karakter, skal DN orienteres.

Orienteringen har det dobbelte formål at sikre forståelse hos en dedikeret del af vores omverden til vores aktiviteter, samtidig med at en tidlig orientering af DN ofte letter forvaltningens egen sagsbehandling, da DN derved håndterer mange spørgsmål og evt. kritik internt i foreningen.

Det er altid den, som har ansvaret for fældningen, som inddrager DN. Hvis det virker hensigtsmæssigt orienteres lokalpressen, ligesom skiltning på stedet ofte vil være gavnlig.

DN-kontaktinfo:
Ove Løbner

Du kan læse mere i notatet *Procedure for inddragelse af Danmarks Naturfredningsforening i fældning af træer* fra 12. marts 2015.

Markant træ i byrummet

12-03-2015

Procedure for inddragelse af Danmarks Naturfredningsforening i fældninger af træer

Sagsnr.
2015-0068742

Dokumentnr.
2015-0068742-1

Interessen for beskyttelse af træerne i København er betydelig. Inden forvaltningen fælder, er der altid forgået en vurdering af det hensigtsmæssige i at gennemføre fældning. For at inddrage en væsentlig aktør i forvaltningens beslutning orienteres Danmarks Naturfredningsforening (DN) inden fældning gennemføres. Orientering har det dobbelte formål at sikre forståelse hos en dedikeret del af vores omvendt til vores aktiviteter, samtidig med at en tidlig orientering af DN ofte letter forvaltningen egen sagsbehandling, da DN derved håndterer mange spørgsmål og evt. kritik internt i foreningen.

Denne procedure omfatter alene større træer i grupper eller enkeltstående markante træer, der vil ændre et områdes karakter. Mindre fældninger eller tilbageskæringer af opvækst i en mindre del af et område er ikke omfattet af denne procedure. Det kan naturligvis være vanskeligt at tolke, hvornår DN skal orienteres, men er der forventning til at et område vil ændre karakter, må der også være forventning til, at borgerne har et synspunkt på vores aktiviteter, og så vil det være hensigtsmæssigt, at have orienteret DN inden fældningen påbegyndes.

Det er altid den som har ansvaret for fældningen, som inddrager DN. Ofte vil kontakten ikke stå alene, lokalpressen kan orienteres, hvis det virker hensigtsmæssigt, ligesom en samtidig skiltning på stedet ofte vil være gavnlig. Inddragelsen af DN sker ved at kontakte DN-medlem Ove Løbner, som de har udpeget af foreningen til arbejdet.

DN-kontaktinfo ved fældning:
Ove Løbner

Plantning af træer i byrummet

Anlægsstandard for gadetræer, træer på dæk, siderabatter og midterrabatter

Anlægsstandard for gadetræer

Et gadetræ eller pladstræ, herefter benævnt gadetræ, er i modsætning til et parktræ eller et træ i skoven karakteriseret ved, at dets rodudbredelse begrænses af ledninger, belægninger, kantsten, komprimerede jordlag og ofte plantet i konstruerede vækstmedier.

Vores ny anlægsstandard for gadetræer er udarbejdet i 2025. Den tager udgangspunkt i 2004 standarden, og vores åbne standardplante hul er fortsat 10m² og nu tilføjet vækstvolumen på 12 m³.

Formålet med ændringerne i 2025 anlægsstandarden er at sikre gode vækstbetingelser for træerne, større fleksibilitet for udformningen i det åbne plante hul samt bæredygtighed.

For at sikre gode vækstbetingelser graves plantehullerne dybere for at opnå en mere stabil jordfugtighed. Den øgede jordfugtighed giver mere vand til træerne, hvorved vi opnår en større sundhed og større træer.

I 2025 anlægsstandarden kombinerer vi standardplante hullet 10 m² med 12 m³ vækstvolumen i plante hullet. Derved opnås en større fleksibilitet for udformningen af det åbne plante hul og den rodvenlige befæstelse. Det bliver muligt at reducere det åbne standardplante hul på 10 m² mod at udskifte jord dybere eller at supplere med rodvenlige befæstelser. Tilsvarende bliver det også muligt at projektere åbne plante huller større end standardplante hullet på 10 m² og reducere udgravningsdybden af plante hullet.

Vi har tidligere bortskaffet råjord, tilført ny råjord og kun løsnet råjorden i 20 cm's dybde. I den ny 2025 anlægsstandard bortskaffer vi ikke længere råjord, men forøger råjordsløsningen til 50 cm's dybde. Ændringen foretages af bæredygtighedshensyn samtidig med, at vi forventer sundere og større træer.

Revisionen af anlægsstandarden tager udgangspunkt i Københavns kommunes Træpolitik 2018-2025, Princip #4: "Der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København".

For 2025 anlægsstandarden gælder:

Det åbne plantehul uden rodvenlig befæstelse:

- Standardplantehullet er 10 m² åben overflade med 1,2 meter vækstmedie målt fra terrænoverflade svarende til 12 m³ vækstmedie
- Ved afvigelser fra standardplantehullet skal der minimum være 12 m³ vækstmedie i alt for det åbne plantehul, se skema 1
- Jord udskiftes til minimum 1,0 meters dybde og maximum 1,5 meters dybde

Det åbne plantehul suppleret med rodvenlig befæstelse:

- Minimum størrelse af den åbne overflade er 4 m². I særlige tilfælde, hvor andet ikke er muligt, kan der dispenseres ned til 2,5 m².
- Der skal være 12 m³ vækstmedie samlet for det åbne plantehul og den rodvenlige befæstelse, se skema 2
- I den rodvenlige befæstelse beregnes vækstmediets volumen som 50% ved gartnermacadam og 90% ved plastkassetter af det samlede rodvenlige befæstelses volumen, se skema 2

Råjorden under det åbne plantehul:

- Råjorden løsnes til 1,5 meters dybde målt fra terrænoverfladen
- Den eksisterende råjord skal til 2,5 meters dybde under terrænoverflade bestå af vækstegnet mineraljord, der accepteres ikke stabilgrus, bentonit, knust beton eller andre komprimerende materialer, som ikke er vækstegnede
- Den eksisterende råjord skal til 2,5 meters dybde have et ler- og siltindhold på minimum 10%

Yderligere forudsætninger for 2025 anlægsstandarden:

Der er tale om en minimumsstandard og hvis der er plads i projekteringen til at udvide den åbne overflade, så skal dette udføres.

Som udgangspunkt plantes et træ pr. 10 m² plantehul. Større plantebede kan beplantes med flere træer.

Typen af rodvenlige befæstigelser vælges ud fra deres bæreevne af belægningen. Højeste bæreevne har gartnermacadam, som derfor anvendes i parkeringsbånd og cykelsti. Laveste bæreevne har plastkassetter, som anvendes i fortov, på pladser og i cykelstier.

Beregning af vækstmediers volumen til plantehuller

Scenarier for Det åbne plantehul uden rodvenlig befæstelse:

Åben jordoverflade i m ²	30	20	15	12	11	10	9	8
Udgravningsdybde i meter	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2	1,3	1,5
Vækstmedie i det åbne plantebed i m ³	30	20	15	12	12	12	12	12

Skema 1: Beregning af volumen af vækstmediet til det åbne plantehul. Grøn markering viser standardplantehullet.

Scenarier for Det åbne plantehul suppleret med rodvenlig befæstelse:

Åbent plantehul						
Åben jordoverflade i m ²	7	7	6	5	4	4
Udgravningsdybde i meter	1,5	1,0	1,2	1,2	1,5	1,0
Sum af vækstmedie i det åbne plantebed i m ³	10,5	7,0	7,2	6,2	6,0	4,0
Vækstmedie i den rodvenlige befæstelse i m ³	1,5	5,0	4,8	5,8	6,0	8,0
Sum af vækstmedie i m ³	12	12	12	12	12	12
Gartnermacadam						
Vækstmedie (50%) i den rodvenlig befæstelse omregnet til gartnermacadam i m ³	3,0	10,0	9,6	11,6	12,0	16,0
Gartnermacadam i 0,6 m lag i m ² til projektering	5,0	16,7	16,0	19,3	20,0	26,7
Plastkassetter						
Vækstmedie (90%) i den rodvenlig befæstelse omregnet til plastkassetter i m ³	1,7	5,6	5,3	6,4	6,7	8,0
Plastkassetter i 0,5 m lag i m ² til projektering	3,4	11,2	10,6	12,8	13,4	16,0

Skema 2: Beregning af åbne plantehuller suppleret med rodvenlig befæstelse i m³ samt til projektering omregnet til m². De orange kolonner viser yderpunkterne for det åbne plantehul suppleret med rodvenlige befæstelser.

Om råjorden

Råjorden skal bestå af vækstegnet mineraljord (ler, silt, sand, grus og sten) indtil 2,5 meters dybde.

Hvis der ikke er vækstegnet råjord i de øverste 1,5 meters dybde fra terrænoverflade, skal det undersøges om den ikke vækstegnede råjord fortsætter under 1,5 meters dybde og til 2,5 meters dybde eller hvis der i øvrigt er mistanke om at råjorden under 1,5 meters dybde ikke er vækstegnet råjord.

Råjorden skal have et samlet ler- og siltindhold på mindst 10%. Dette konstateres ved en vurdering af den eksisterende råjord. Vurderingen foretages af KTFs byggeledelse eller fagtilsyn.

Vurderingen foretages ved en opfugtning af råjorden, medmindre den er fugtig, og kan man rulle en pølse i hånden har den et ler- og siltindhold langt over 10%. Smuldrer pølsen men hænger rimeligt sammen er ler- og siltindholdet omkring 10% og dermed godkendt. Kan der ikke ruller en pølse er kravet om ler- og siltindhold på 10% ikke overholdt og den eksisterende jord skal opblandes med en leret råjord – typisk i forholdet 1:1.

I tvivlstilfælde kan råjorden sendes til laboratorieprøvning.

Særligt for træer på dæk

I de senere år er der bygget underjordiske p-kældre, metro og tage, hvor der anlægges træer og anden beplantning ovenpå. Karakteristisk for plantning på dæk er, at der ikke er adgang til råjord for træerne.

For at sikre sunde træer på dæk har vi indført følgende minimums vækstlagstykkelser for træer:

Træer lavere end 6 meter endelig højde kræver mindst 80 cm vækstmedie

Træer mellem 6 og 10 meter endelig højde kræver mindst 100 cm vækstmedie

Træer mellem 10-15 meter endelig højde kræver mindst 130 cm vækstmedie

Træer højere end 15 meter endelig højde kræver 150 cm vækstmedie

Der kan dispenseres for vækstlagstykkelse med minus 20 cm, såfremt der anlægges vandingsanlæg, som udelukkende anvender sekundavand.

Særligt for træer i siderabatter

En siderabat er karakteriseret ved at være et element i vejarealet, som følger vejens udformning i længderetningen. Det er en forudsætning for siderabatternes dimensionering at vækstvolumet er større end 12 m³ ellers anvendes 'Beregning af vækstmediers volumen til plantehuller'. Siderabatten er typisk placeret mellem fortov og cykelsti eller mellem cykelsti og vej. KTF ønsker at siderabatter er beplantede med træer, dog med følgende minimumsbreder på siderabatten:

- Bredere end 2 meter:
 - Siderabatten udgraves til 1 meters dybde.
 - Råjorden løsnes til 1,5 meters dybde målt fra terrænoverfladen.
 - Plantebedene opbygges af konstruerede vækstmedier egnet til formålet som bytræjord (dvs. ingen naturlige muldjorder).
 - Der etableres en kant med 5-10 cm lysning omkring siderabatten.
 - Træerne placeres minimum 1 meter fra kørebanen.

- Mellem 1,25-2,00 meter:
 - Siderabatten udgraves til 1 meters dybde.
 - Råjorden løsnes til 1,5 meters dybde målt fra terrænoverfladen.
 - Plantebedene opbygges af konstruerede vækstmedier egnet til formålet som bytræjord (dvs. ingen naturlige muldjorder).
 - Siderabatten suppleres med rodvenlige befæstelser af plast under fortov og/eller cykelsti udfør træets stamme.
 - Volumen af den rodvenlige befæstelse er 6 m³.
 - Der etableres en kant med 5-10 cm lysning omkring siderabatten.
 - Træerne placeres minimum 1 meter fra kørebanen.

- Smallere end 1,25 meter må ikke beplantes med træer.

Særligt for træer i midterrabatter

En midterrabat er karakteriseret ved at være et element i vejarealet som følger vejens udformning i længderetningen. Det er en forudsætning for midterrabatternes dimensionering at vækstvolumet er større end 12 m³ ellers anvendes 'Beregning af vækstmediers volumen til plantehuller'. Midterrabatter er placeret mellem vejbanerne. KTF ønsker midterrabatter beplantet med træer når midterrabatten er bredere end 2 meter og med følgende krav:

- Midterrabatten udgraves til 1 meters dybde.
- Råjorden løsnes til 1,5 meters dybde målt fra terrænoverfladen.
- Plantebedene opbygges af konstruerede vækstmedier egnet til formålet som bytræjord (dvs. ingen naturlige muldjorder)
- Der anvendes ikke rodvenlige befæstigelses.
- Der etableres en kant med 10 cm lysning omkring midterrabatten.
- Opstammede træer og stambuske skal plantes mindst 1 meter fra kantsten.
- Flerstammede træer skal plantes mindst 2 meter fra kantsten.

Krav til træartsvalget:

- Bredere end 4 meter: Træslægter med gode væksterfaringer jf. "Træartsvalget for gadetræer".
- Mellem 2-4 meter: Quercus sp., Malus sp., Ulmus 'Columella', Ulmus 'Lobel', Ulmus 'New Horizon' og Ulmus 'Rebona', Acer campestre, Acer saccharinum, Alnus spaethii.
- Smallere end 2 meter: Ingen træer.

Senest revideret 25. februar 2026

[Bygherre / entreprenørnavn]

[Adresse]

[Adresse]

Att.: [Kontaktperson]

22-02-2010

Sagsnr.

2010-12402

Dokumentnr.

2010-50047

Retningslinier for gravning tæt ved byens træer

[Projektnavn]

[Stedsangivelse f.eks. vejnavn]

Gravningen ligger ved berørte træer inden for 4 m fra stammen og kan kun udføres ved gravning, der er ingen mulighed for styret underboring ifølge bygherre/entreprenøren. Som udgangspunkt søges det at bevare træerne. Der skal tages hensyn til træernes rødder, stamme og krone.

Træernes rødder

Hvis der ved gravningen overgraves rødder og disse er flossede, skal rødderne renskæres inden gravningen lukkes. Ved overgravning af meget store rødder Ø 10 cm og derover eller mange rødder skal parkforvalter [Navn] kontaktes på tlf.: [nummer] for nærmere tilsyn. Hvis bygherre/entreprenøren ikke overholder sin tilsyns- og meldepligt og træet senere vælter og det kan henføres til manglende rødder overskåret ved gravningen, stilles bygherre/entreprenøren ansvarlig.

Træernes stamme

For at beskytte træernes stammer, skal der opstilles byggepladshegn i betonklodser rundt om træerne, når der arbejdes inden for 4 m af træernes stamme. Hegnet skal placeres så langt væk fra stammen som muligt. Hegnet skal foruden at sikre mod påkørsel også beskytte mod komprimering af jorden rundt om stammerne samt mod opmagasinerings af materialer op ad stammerne og på træernes rødder. Hegnet kan udføres som trådhegn eller plader som vist på nedenstående billede.

Træernes kroner

Sker der skader på grene i trækronerne, som kan henvises til arbejder i forbindelse med gravningen, skal parkforvalteren kontaktes og skaderne vil blive udbedret af Center for Park og Natur for bygherre/entreprenørens regning.

Opstart og aflevering

Før arbejdet påbegyndes skal bygherre/entreprenøren indkalde til et opstartsmøde, hvor eventuelle eksisterende skader på træerne registreres. Når gravningen er afsluttet, skal bygherre/entreprenøren indkalde til et møde, hvor træerne gennemgås for eventuelle nye skader. Der laves en afleveringsrapport over synlige skader.

Skader

Knækkede grene i kronerne kan kræves beskåret af Center for Park og Natur for bygherre/entreprenørens regning.

Ved mindre skader på stammerne eller grene i kronerne noteres skaderne i afleveringsrapporten. Hvis træerne inden for 5 år fra arbejdets afslutning viser tegn på svækkelse, hvor symptomerne kan henvises til arbejder i forbindelse med gravningen, vil træerne kræves erstattet. Herunder gælder også skader på rodnettet.

Ved store skader på stammerne eller knækkede grene i kronerne, som vurderes at svække træerne betydeligt eller ødelægge træernes kroneopbygning, kan træerne kræves udskiftet på bygherre/entreprenørens regning.

Ved udskiftning af træer skal udgifter til følgende påregnes:

- Fældning og bortskaffelse af eksisterende træ
- Levering og plantning af nyt træ med opbindingsstokke
- Træart: [navn]
- Størrelse: [angivelse] mTk, dog maksimalt som eksisterende

- Drift i etableringsperioden på 5 år (nødvendig vanding og beskæring mm., som er ud over det, der ville være på det eksisterende træ).

Arbejdet vil blive udført af CPN for bygherre/entreprenørens regning.
Et træ kan højst skiftes én gang for bygherre/entreprenørens regning.

Med venlig hilsen

[Navn]
Landskabsarkitekt
Parkforvalter for [Bydele]

RETNINGSLINJER FOR ARBEJDER VED TRÆER

Gravning - plantning

Arbøgetræer / vallegene træer

Indhold

Gravning ved træer	3
Rødder	3
Beskyttelse	3
Erstatning	3
Plantning af træer	4
Træer i midterrabatter	4
Seks vejledende princip tværsnitfor plantehuller	5
Det brede træartsvalg	9
Fordeling af træarter	9
Væksterfaringer med gadetræer	9
Fordeling af træslægter i København	9
Allergene træer	10
Københavns Kommune arbejder	10
Undtagelsesvis kan der plantes allergene træer	10
Træernes allergene påvirkning	10
Bilag	
Fordeling af træslægter i København	

GRAVNING VED TRÆER

-Træernes rødder når som minimum ud til kronekanten.

Rødder

Rødderne er træernes fundament. Det er derfor problematisk, når der graves så tæt på træerne, at rødderne beskadiges eller helt fjernes. Skader på rødderne giver adgang for svampesporer og dermed på sigtråd, mens manglende rødder mindsker træets stabilitet.

Du skal altid ansøge om en gravetilladelse

Ved gravning i vejareal skal der søges en gravetilladelse, og hvis der graves tættere end 4 meter fra træets stamme, skal der laves en særskilt aftale.

Ved gravning i et grønt areal og ved gadetræer skal der også laves en særskilt aftale og søges en gravetilladelse.

Hvis der overgraves rødder og disse erflossede, skal rødderne renskæres inden hullet lukkes.

Hvis der beskadiges eller overgraves meget store rødder Ø 10 cm og derover eller mange rødder, skal du kontakte Byens Drift

Kontaktinfo
Teknik- og miljøforvaltningen
Byens Drift

Beskyttelse

Når du arbejder tæt på kommunens træer, skal du beskytte dem.

For at beskytte rødder, stamme og krone, når der arbejdes tæt på træer, skal træerne beskyttes med hegn. Hegnet skal sikre mod påkørsel, afrivning af grene i trækronen samt komprimering af jorden og dermed beskadigelse af rødderne.

Erstatning

I tilfælde af skader udregnes træernes værditab og dermed erstatningens størrelse ved brug af normen "VAT03 Værdisætning af træer i byrum, have, park og landskab".

Beskadiget rod.

PLANTNING AF TRÆER

-Træet kræver plads for at gro

Et gadetræ er i modsætning til et parktræ eller et træ i skoven karakteriseret ved, at dets rodudbredelse begrænses af ledninger, belægninger, kantsten og komprimerede jordlag.

Plantehullets størrelse, mængden af jord og dermed muligheden for, at der kommer vand til træet, er en afgørende faktor for træets sundhed og vækst.

Der er i 2004 indført en minimumsstandard for anlæg af gadetræer, som kræver:

- 10 m² åben jordoverflade eller
- 2,5 m² åben jordoverflade + 15 m² rodvenligt bærelag.

Eksempel på plantehul 10 m² med muld, hvor man kan se bagstøbning inden muldudlægning.

Træer i midterrabbatter

Ved plantning af træer i en midterrabbat skal følgende kriterier overholdes for at sikre træerne mulighed for god vækst.

Midterrabbatbredde og træartsvalg

- Under 2 meter: Ingen træer.
- 2-4 meter: Robuste træarter som el, platan og robinie.
- Over 4 meter: Træarter med gode væksterfaringer som avnbøg, eg, el, kirsebær, lind, pil, platan, robinie, røn og æble.

Plantning

- Træerne skal stå i åbne muldbede, hvor ovenstående bredder er minimumsbredde for muldbedet.
- Bedets kantafrænsning med kantsten skal være tæt mod indløbende saltvand.
- Opstammede træer skal plantes mindst 1 meter fra kantsten.
- Uopstammede træer skal plantes mindst 2 meter fra kantsten.

Du kan læse mere i vores SAB Særlige Arbejdsbeskrivelser i forbindelse med udbudsparadigmer til entrepriser.

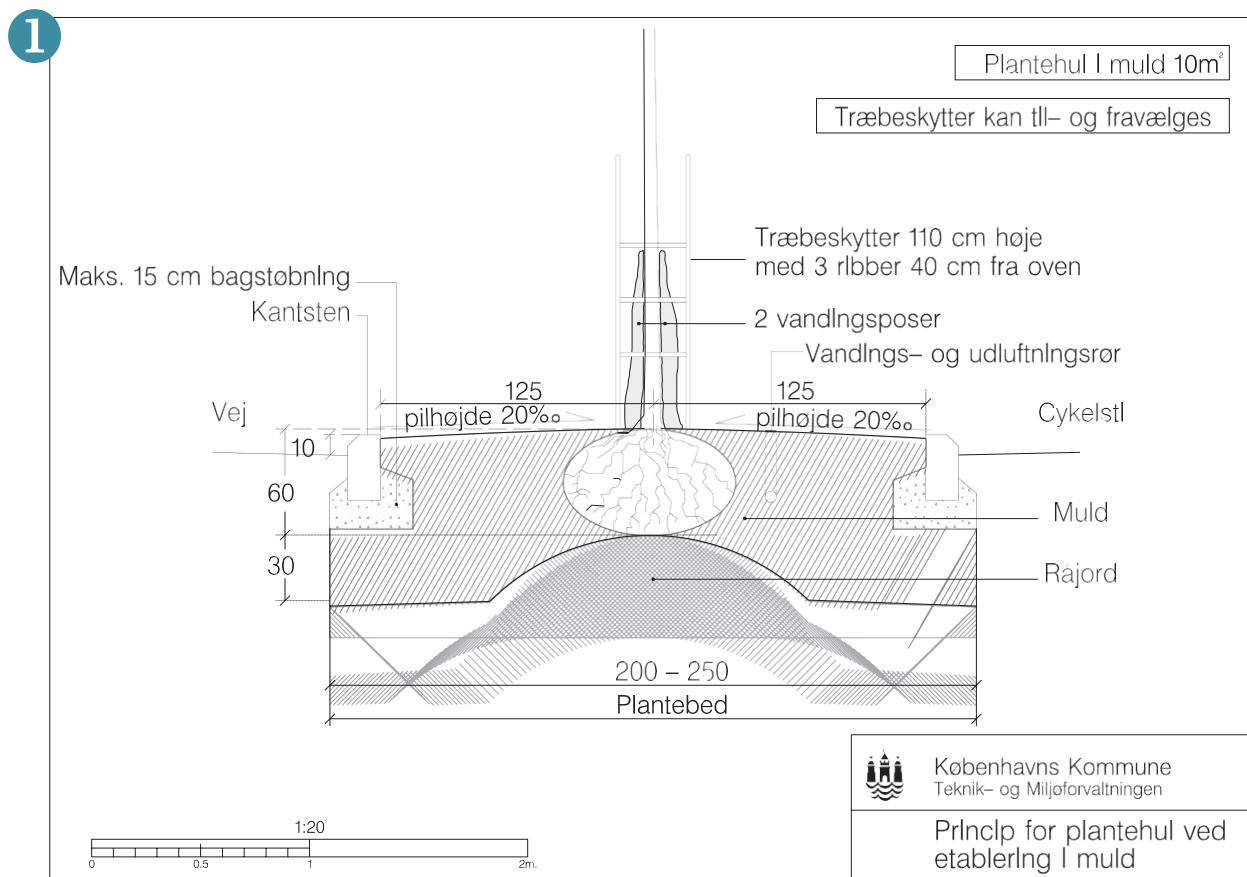

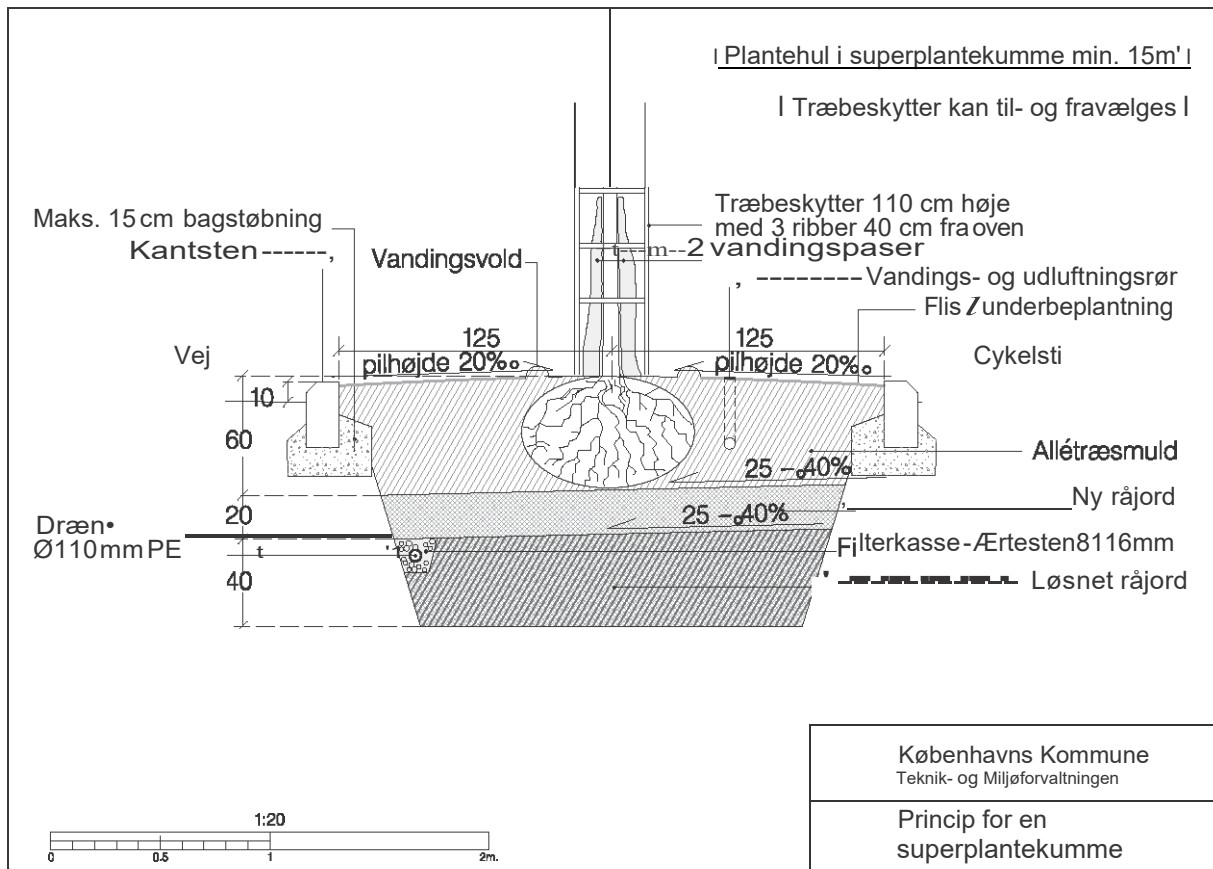
Eksempel på plantehul 10 m² med muld.

Seks vejledende princip tværsnit for plantehuller

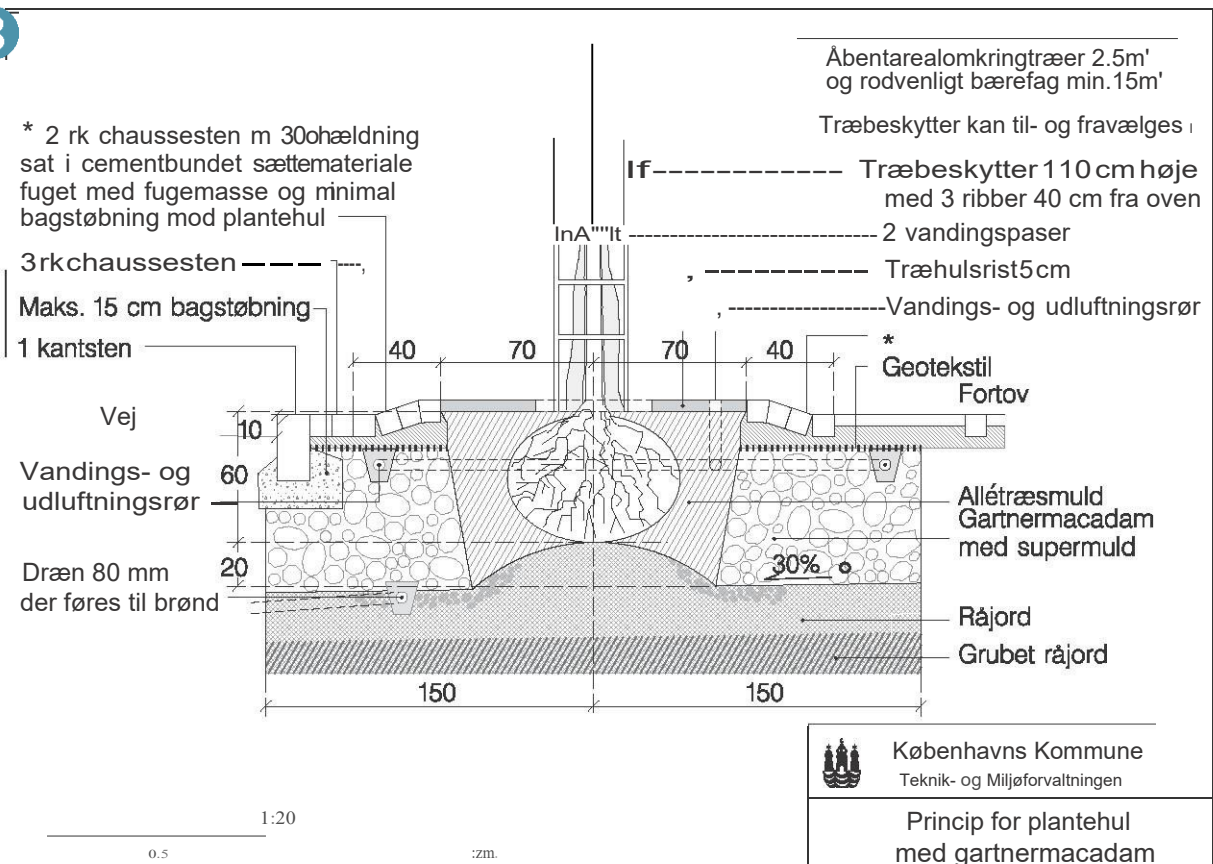
Hvert sted hvor der plantes træer er en ny situation, og der skal tages stilling til de enkelte steder og eksisterende forhold ved planlægning af træer:

- 1 Princip for plantehul ved etablering i muld
- 2 Princip for superplantekumme
- 3 Princip for plantehul ved etablering med gartnermakadam
- 4 Princip for plantehul med gartnermakadam og rodkassetter
- 5 Princip for plantehul ved etablering med rodgrus
- 6 Detalje og tværsnit tegning af plantehul med muld og kassetter.

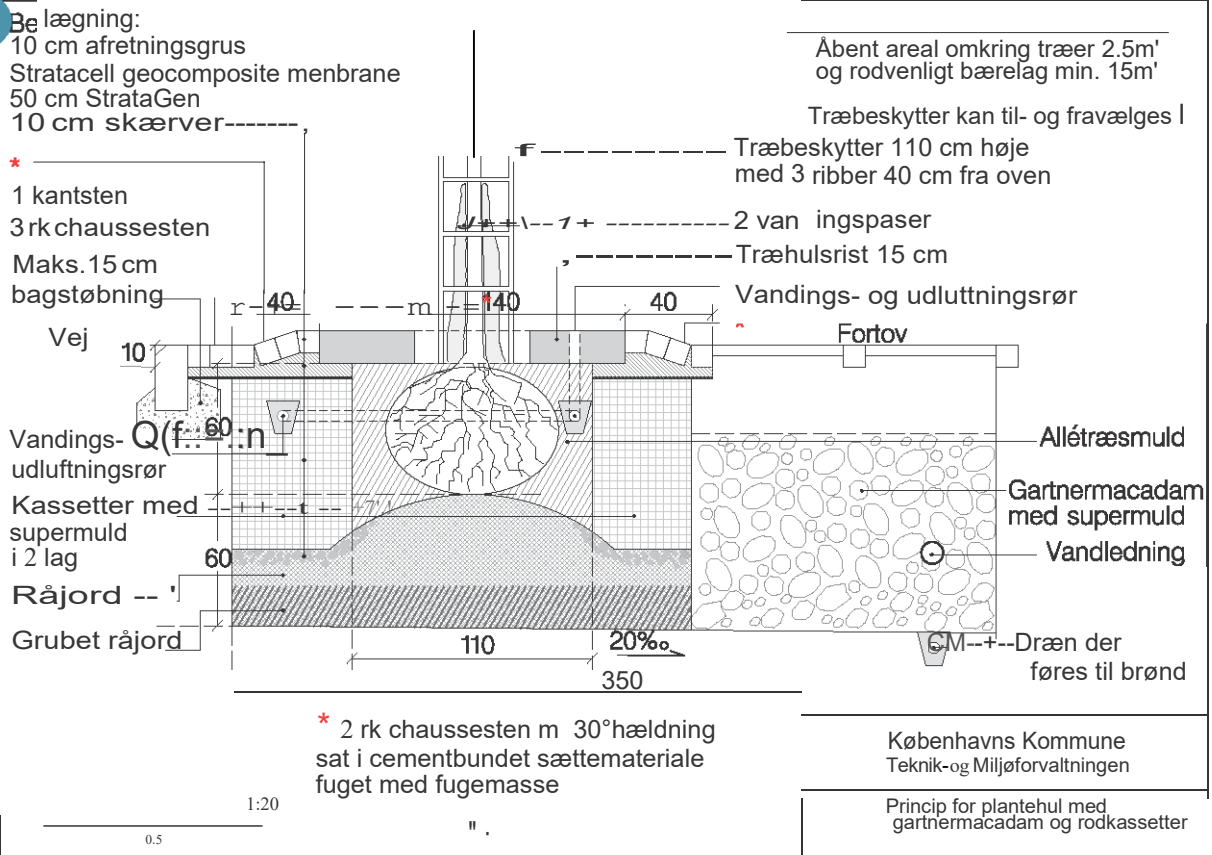

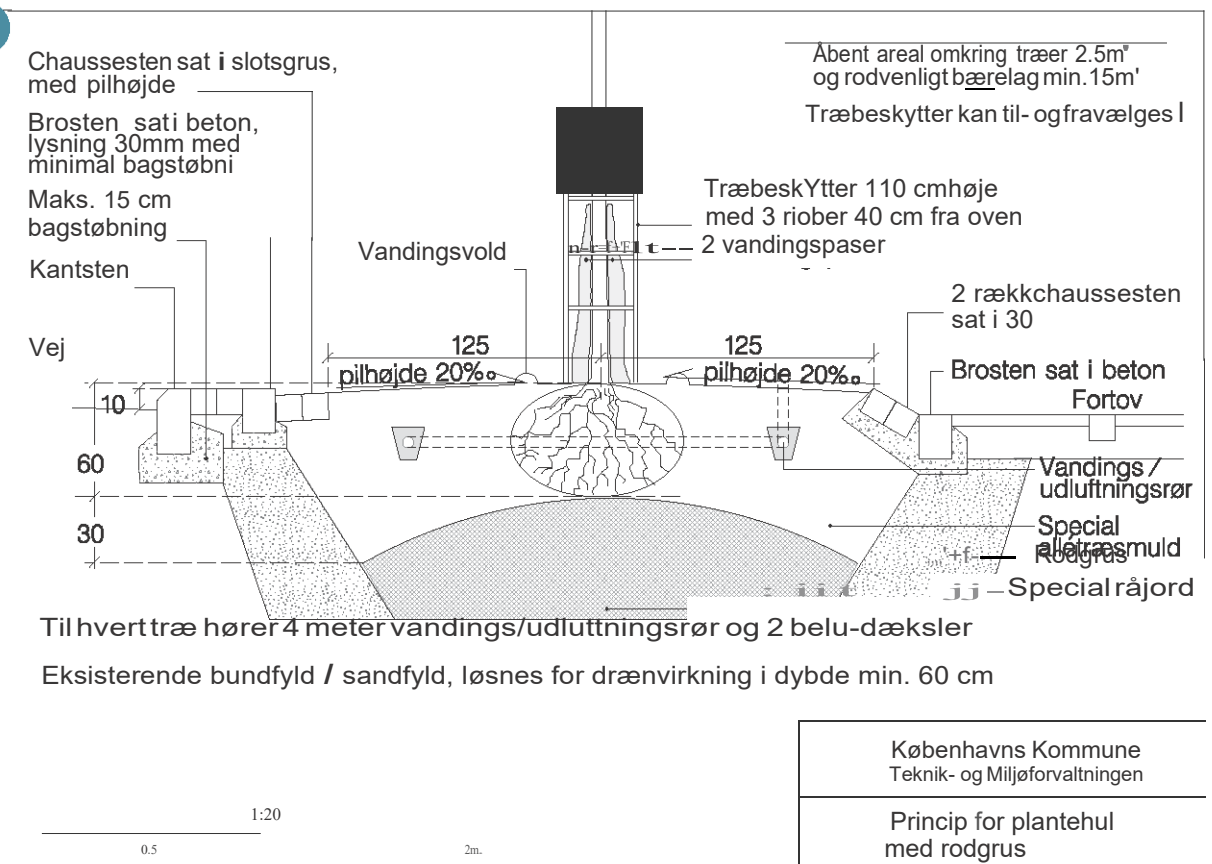
3

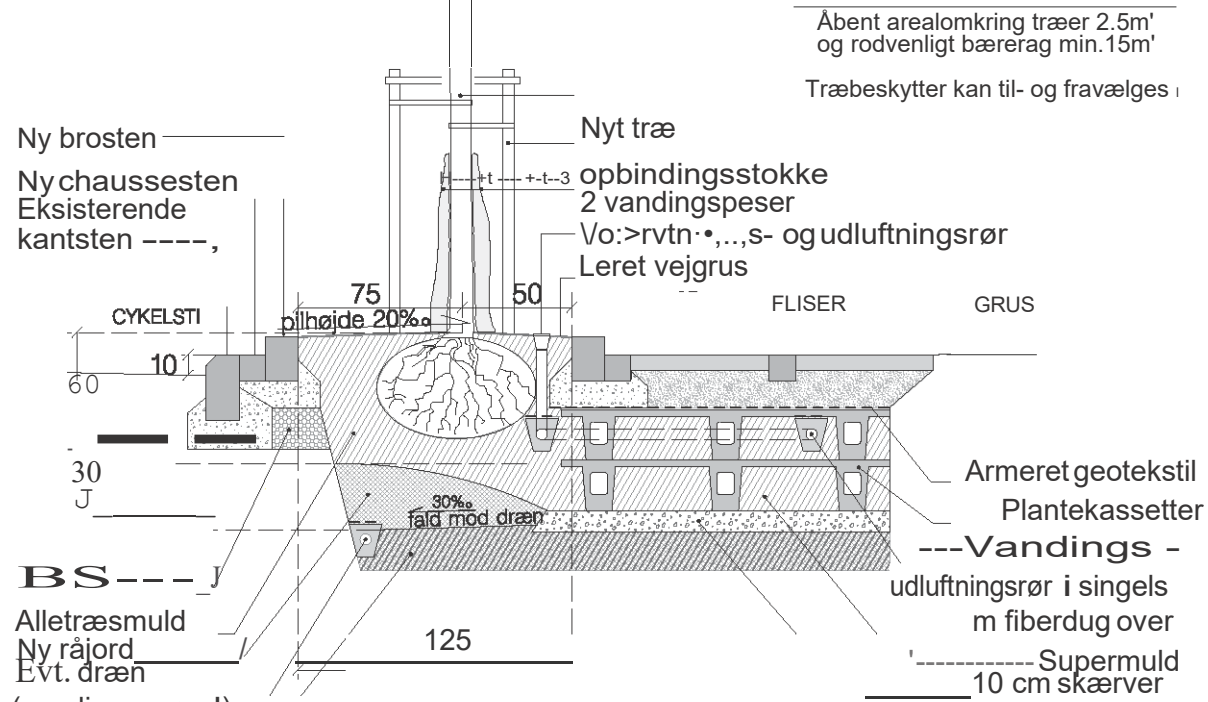

4

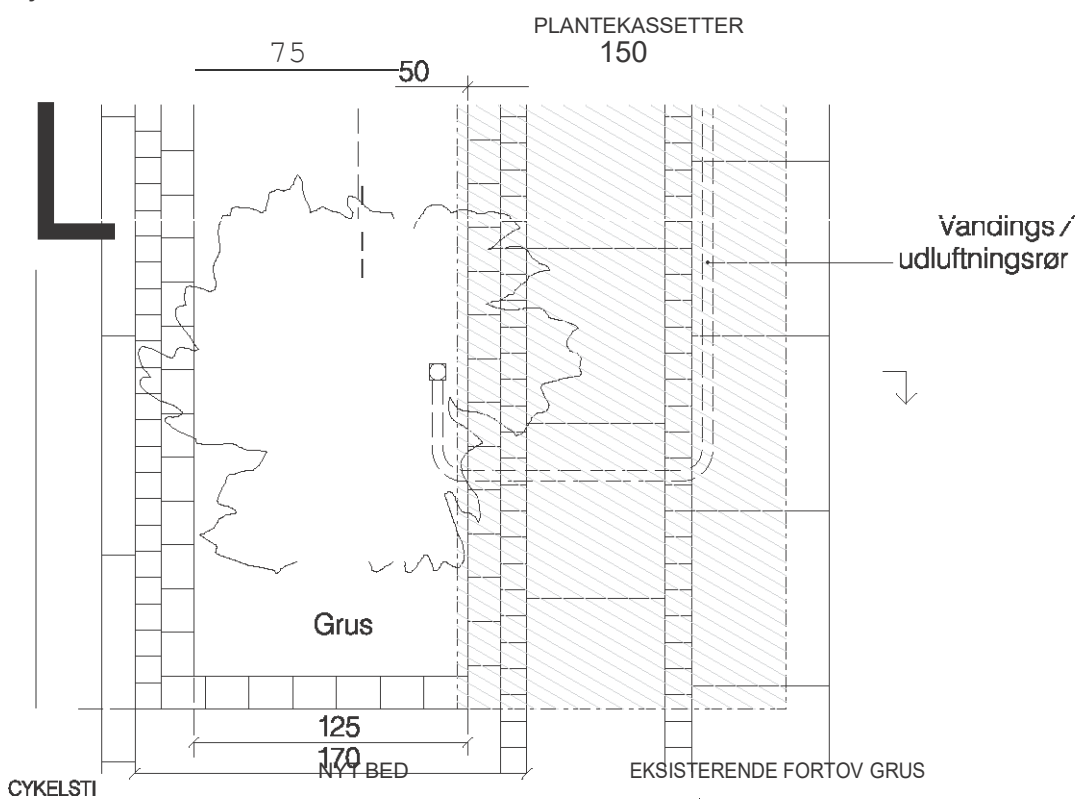

5

SNIT

PLAN

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen

Detalje og tværsnit af plantehul med muld

1:20

0.6

DET BREDETRÆARTSVALG

-Flere forskellige træarter gør træbestanden mere robust overfor sygdomme og giver mere varierede naturoplevelser

For at sikre et godt og sundt udvalg af træer i byen er herretningslinjer for valg af træslægter. Det kaldes vi 'det brede træartsvalg'.

Den øgede forekomst af sygdomme og den store koncentration af få træslægter især i de enkelte bydele har gjort, at Københavns Kommune har lavet retningslinjer for valg af træslægter.

Retningslinjerne gælder for genplantning af gadetræer i større antal, nyplantning af gadetræer og ved nyanlæg generelt.

Med retningslinjerne vil vi nedbringe den store koncentration af enkelte træslægter i byen og i bydelene, ved at anvende flere træslægter og dermed blive mindre sårbare overfor sygdomme.

En større bredde i træartsvalget giver ydermere en mere varieret oplevelse af gaderummene, en større diversitet i dyre- og plantelivet, som fremmer naturoplevelsen for københavnere.

Gadetræplantning med tulipantræ og avnbøg.

Fordeling af træarter

I København

- Entræslægt må max. udgøre 10 % svarende til ca. 2.000 gadetræer

I bydelene

- Entræslægt må max. udgøre 10 % svarende til 200-300 gadetræer
- Entræslægt vi har gode væksterfaringer med skal udgøre min. 3 % svarende til 60-90 gadetræer
- Entræslægt vi har få væksterfaringer med må max. udgøre 0,5 % svarende til 10-15 gadetræer

Væksterfaringer med gadetræer

Gode væksterfaringer:

Avnbøg, eg, el, kirsebær, lind, pil, platan, robinie, røn og æble.

Få væksterfaringer: Ambratræ, bærmispel, elm, guldrøn, hassel, kejsertræ, kornel, kristtorn, magnolia, agodetræ, skyrækker, tempeltræ, tretorn, trompetkrone, tulipantræ, valnød og vandgran.

Dårlige væksterfaringer: Birk, bøg, løn, pære og tjørn.

Sygdom/aggressiv rodvækst: Ask, hestekastanje og poppel.

Fordeling af træslægter i København

Se Bilag 1

ALLERGENE TRÆER

-Undgå så vidt muligt, at plante såkaldte 'allergenetræer', da de kan give allergener.

Op mod en million danskere lider af pollenallergi. Statens Institut for Folkesundhed regner med, at der i år 2020 vil være 800.000 flere borgere, som er ramt af allergi.

Dette betyder, at flere og flere oplever, at pollen fra byens træer er en gene for dem. Ophold i byens parker, naturområder og i byen generelt bliver derfor problematisk for denne gruppe af borgere og medfører, at deres livskvalitet svækkes.

De træarter, der skaber særlige problemer er birke-træer og plataner, som er stærkt allergene. Træerne er samtidig relativt udbredte i København, både pga. deres gode egenskaber i henholdsvis natur- og vådområder og som gadetræer pga. deres særlige egenskab for at modstå stress forårsaget af saltning, trafikos, begrænset vækstvilkår og varme.

Pollen vil aldrig helt kunne undgås, da pollen også spredes med vinden fra omegnskommunerne, samt helt fra Sverige, de baltiske lande, England med flere.

Retningslinjerne herunder er udarbejdet i samarbejde og dialog med Astma-Allergi Danmark.

Københavns Kommune arbejder:

- På at undgå at plante birke-træer og plataner i kommunens parker, pladser og gaderum.
- For at der i lokalplaner og i projektkonkurrencer ikke benyttes træer, som kan udløse pollenallergi.

Undtagelsesvis kan der plantes allergene træer:

- Hvor fysiske forhold på stedet eksempelvis våd- og tørområder samt specielle udfordringer ved vejanlæg, gaderum og pladser gør, at kun stærkt allergene træer med succes kan vokse.
- Hvor historiske eller kulturhistoriske forhold gør, at der ikke kan findes alternative træarter.

Træernes allergene påvirkning

De mest anvendte træer og træernes allergene påvirkning i forhold til pollen opdeles i stærkt, mindre og lavt allergene.

Stærkt allergene: Birk, eg (konstateret i Sverige, men ikke i Danmark), el, elm, hassel og platan.

Mindre allergene: Ask, avnbøg, bøg, pil, poppel, sky-rækker, sydbøg, tretorn og trompetkrone.

Lavt allergene: Frugttræer, hestekastanje, lind, løn, magnolia, nåletræer, kirsebær, robinie, røn, tempeltræ og tjørn.

Område for Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold

Foto og illustrationer Københavns Kommune

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold

Juli 2020

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Opgørelse over træslægtsfordelingen for gadetræer i København og bydele, september 2024

Opgjort pr. 1. september 2024

Slægt	Dansk slægtsnavn	København og bydele																					
		København		Indre By		Østerbro		Nørrebro		Vesterbro/Kgs. Enghave		Valby		Vanløse		Brønshøj-Husum		Bispebjerg		Amager Øst		Amager Vest	
		Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%
Acer sp.	Løn	1427	7	76	3	201	5	114	5	383	16	77	4	138	14	30	3	47	5	96	8	265	8
Aesculus sp.	Hestekastanie	384	2	104	4	42	1	45	2	1	0	17	1	21	2	110	11	34	3	8	1	2	1
Ailanthus sp.(A2)	Skyrækker	59	0	2	0	8	0	17	1	16	1	16	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alnus sp. (A1)	El	357	2	5	0	57	1	6	0	95	4	45	2	30	3	8	1	9	1	40	3	62	3
Amelanchier sp. (A1)	Bærmispel	91	0	3	0	14	0	13	1	37	2	8	0	0	0	0	0	1	0	15	1	0	1
Betula sp. (A2)	Birk	270	1	1	0	5	0	99	4	0	0	6	0	5	1	114	11	18	2	17	1	5	1
Carpinus sp.	Avnbøg	199	1	57	2	22	1	40	2	23	1	34	2	6	1	0	0	3	0	11	1	3	1
Castanea sp.	Kastanie	10	0	0	0	1	0	0	0	8	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Catalpa sp.	Trompetkrone	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Cedrus sp.	Ceder	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cercidiphyllum sp.	Hjertetræ	12	0	0	0	0	0	8	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Corylus sp. (A1)	Hassel	66	0	3	0	6	0	11	0	6	0	0	0	6	1	2	0	1	0	16	1	15	1
Crataegus sp.	Tjørn	462	2	41	1	153	4	23	1	26	1	9	0	2	0	61	6	58	6	21	2	68	2
Eleagnus sp.	Sølvblad	24	0	0	0	9	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4	0
Fagus sp. (A2)	Bøg	4	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fraxinus sp. (A2)	Ask	1487	7	74	3	209	5	141	6	52	2	390	21	116	12	169	17	9	1	91	8	236	8
Ginkgo sp.	Ginkgo	72	0	4	0	3	0	11	0	3	0	3	0	2	0	0	0	32	3	12	1	2	1
Gleditsia sp. (A2)	Tretorn	221	1	35	1	37	1	27	1	44	2	12	1	11	1	1	0	14	1	8	1	32	1
Ilex sp.	Kristtorn	18	0	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Juglans sp.	Valnød	8	0	0	0	0	0	2	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Koelreuteria sp.	Kinesertræ	7	0	0	0	5	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Laburnum sp.	Guldregn	7	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Larix sp.	Lærk	15	0	0	0	0	0	1	0	12	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liquidambar sp.	Ambratræ	35	0	2	0	8	0	2	0	19	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Liriodendron sp.	Tulipantræ	61	0	2	0	11	0	2	0	2	0	23	1	2	0	3	0	0	0	12	1	4	1
Malus sp.	Æble	401	2	54	2	42	1	58	3	104	4	48	3	3	0	14	1	12	1	35	3	31	3
Metasequoia sp.	Vandgran	81	0	14	0	0	0	2	0	62	3	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Paulownia sp.	Paulównia	23	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	5	1	0	0	1	0	2	0	10	0
Picea sp.	Gran	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pinus sp.	Fyr	95	0	7	0	31	1	6	0	21	1	0	0	2	0	3	0	1	0	22	2	2	2
Platanus sp. (A1)	Platan	2234	11	297	10	493	13	133	6	123	5	147	8	172	17	35	3	341	33	193	16	300	16
Populus sp. (A2)	Poppel	253	1	11	0	2	0	5	0	97	4	72	4	35	4	0	0	4	0	20	2	7	2
Prunus sp.	Kirsebær/Blomme	1061	5	203	7	103	3	106	5	127	5	142	8	29	3	175	17	24	2	92	8	60	8
Pterocarya sp.	Vingevalnød	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pyrus sp.	Pære	174	1	45	2	21	1	7	0	41	2	23	1	0	0	0	0	27	3	4	0	6	0
Quercus sp. (A1)	Eg	1421	7	66	2	355	9	150	7	243	10	148	8	85	9	67	7	27	3	151	13	129	13
Robinia sp.	Robinie	1328	7	237	8	155	4	229	10	159	7	52	3	101	10	87	9	98	10	34	3	176	3
Salix sp. (A2)	Pil	140	1	35	1	27	1	16	1	5	0	0	0	29	3	0	0	0	0	28	2	0	2
Sorbus sp.	Røn	1892	9	14	0	384	10	120	5	119	5	157	8	65	7	25	2	4	0	146	12	858	12
Styphnolobium sp.	Sophora	17	0	10	0	0	0	0	0	2	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Taxodium sp.	Sumpcypres	5	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Thuja sp.	Thuja	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilia sp.	Lind	5337	26	1465	50	1347	35	809	35	509	21	278	15	117	12	88	9	193	19	87	7	444	7
Ulmus sp. (A1)	Elm	594	3	43	1	76	2	72	3	66	3	130	7	0	0	13	1	67	7	46	4	81	4
Sum		20364	100	2913	100	3858	100	2280	100	2427	100	1854	100	983	100	1006	100	1030	100	1208	100	2805	100

Farveforklaring i slægtskolonnen:

Træslægt med gode væksterfaringer (10% og 3% reglen)
Træslægt med få væksterfaringer (0,5 % reglen)
Træslægt, som sjældent plantes grundet dårlige væksterfaringer
Træslægt, som pt. ikke anvendes som gadetræ grundet sygdom, aggressiv rodvækst eller forbud
(AX): Træslægt, som er allergen. (A1): stærkt allergent, (A2): mindre allergent
Træer som ikke er mærket (A1) / (A2) er lavallergene træer

Træarter, som må plantes usæst, at slægten ikke plantes:

Acer campestre, Acer saccharinum
Alnus spaethii
Fraxinus ornus, Fraxinus americana og Fraxinus pennsylvanica
Ulmus 'Columella', Ulmus 'New Horizon', Ulmus 'Rebona', Ulmus 'Lobel', Ulmus 'Fiorente'

Procenttal på farvet baggrund = træ må ikke plantes idet 10% reglen er overskredet

Risikotræer

Træer med svamp, skader, kronesyntoner eller strukturproblemer

Træerne i de københavnske parker og på enkelte vejstrækninger er ved at have en alder, hvor de begynder at få stabilitetsproblemer pga. svampeangreb, skader, kronesyntomer og/eller strukturelle problemer.

Nogle af træerne viser blot aldringstegn som døde grene, der kan fjernes ved beskæring. Andre træer viser tegn på kronesyntomer ved at blive tyndløvet og toptørre, hvilket kan være tegn på, at de er angrebet af svamp. Andre træer er synligt angrebet af svamp og svampenes frugtlegermer kan ses på stamme, grene eller ved rodudløb.

Er træerne først angrebet af svamp, er det kun et spørgsmål om tid, før de må fældes. Afhængig af hvilken svamp træet har, samt angrebets udbredelse kan træerne bevares i en årrække, men det kræver, at der føres tilsyn med udviklingen.

Nogle svampe er synlige hele året, mens andre begynder at komme frem i maj og den største koncentration findes i september.

Ved vurdering af risikotræer registreres problemer med strukturen, kronesyntomer, skader og svampe i en formular ved hjælp af en iPad. Træernes placering indsættes på kort i GIS og de registrerede data lagres i en database. Der tages billeder af træerne, dels som dokumentation for vurderingen og dels som hjælp ved en senere vurdering f.eks. for at se om kronesyntomerne er blevet værre.

Der er i kommunen udpeget nogle fokusområder, hvor der allerede er konstateret risikotræer f.eks. Fælledparken, hvor især bøgetræerne er angrebet af svampe. Fokusområderne gennemgås systematisk 1-2 gange om året. I andre områder er tilsynet ad hoc og der meldes ind, hvis der observeres mulige risikotræer.

Du kan læse mere i *Indstilling om strategi for forvaltning af risikotræer*

Pil med svovlporesvamp

Der er særligt otte svampe, som vi holder særligt øje med

- Honningsvamp
- Krumskællet skælhat
- Kulsvamp
- Kæmpeporesvamp
- Lakporesvamp
- Skællet stilkporesvamp
- Svovlporesvamp
- Tøndersvamp

Ser du svampe på træerne, må du meget gerne give os et praj. *Benyt linket i menuen til højre.*

Status for 2011-2012

- Vi har tilset 5.118 træer
- Registreret 180 træer med svamp
- Registreret 20 træer med væsentlige strukturproblemer
- Fældet 102 træer
- Beskåret 22 træer
- Tilsyn med 84 træer

20-01-2012

Sagsnr.
2011-65509

Dokumentnr.
2011-898471

Strategi for Forvaltning af Risikotræer

Chefgruppen skal tage stilling til en strategi for risikotræer således, at disse forvaltes på en systematisk, ensartet og objektiv måde for at undgå risici for borgere og brugere. Forvaltningsopgaven løftes af beplantningsudviklere, parkforvaltere og gartnere i Center for Park & Natur.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Det indstilles overfor chefgruppen i CPN at vedtage nedenstående strategi herunder:

- at gartnere og parkforvaltere observerer og udpeger træer i egne- og udliciterede områder
- at Produktionen udpeger en eller flere medarbejdere pr. område/ team til at indgå i en central 'Svampegruppe'
- at parkforvalterne indmelder træer for risikovurdering
- at Produktionen rettidigt udfører fældning og sikkerhedsbeskæring
- at parkforvalterne indmelder fældede træer og træer væltet i storm for registrering
- at beplantningsudviklerne foretager systematiske tilsyn i enkeltsager samt i fokusområder på enkelttræs- og på fladeniveau
- at beplantningsudviklerne registrerer og opdaterer data for dokumentation
- at beplantningsudviklerne afholder lektion for 'Svampegruppen' efterfulgt af gennemgange i Områderne
- at medarbejdere afhængig af funktion er kompetente til at udpege og vurdere samt beskære og fælde risikotræer

STRATEGI

Ad hoc tilsyn

Året igennem observeres sundhedstilstanden af relevante træer i Områderne. Træer med stabilitetsproblemer og/ eller vednedbrydende svampe udpeges. Gartnerne observerer og udpeger i egne områder, og parkforvalterne observerer og udpeger i egne - og udliciterede områder. Specielt i september (og månederne deromkring), hvor koncentrationen af vednedbrydende svampe er størst og kronesyntomer er tydeligst, skærpes opmærksomheden i forhold til udpegning af risikotræer!

Parkforvalterne melder egne og gartneres udpegede træer ind til beplantningsudviklerne for risikovurdering. Dette er træer, som ønskes bevaret og afviklet over tid.

Systematiske tilsyn

Beplantningsudviklerne foretager tilsyn på enkelttræsniveau af de udpegede risikotræer. 'Systematisk tilsyn' betyder dels, at beplantningsudviklerne systematisk gennemgår træet for symptomer men også, at der, hvis træet skal afvikles over tid, føres tilsyn efter en tilsynsfrekvens.

Tilsyn foretages dels i enkeltsager og dels af større ensartede plantninger i fokusområder – dvs. en (vej)strækning eller et areal som Fælledparken, hvor alder eller andet gør, at antallet af risikotræer kan forventes at ekspandere.

Registrering

Tilsynsdata for risikotræer i enkeltsager og i fokusområder registreres af beplantningsudviklerne. I fokusområder registreres risikotræerne på enkelttræsniveau. De træer, som ikke udpeges som risikotræer registreres på fladeniveau udelukkende med en tilsynsdato.

Området fælder på eget initiativ og efter egen vurdering de træer, der er for syge, for beskadigede eller døde – dvs. i tilfælde, hvor bevarelse ikke giver mening af æstetiske og/ eller sikkerhedsmæssige årsager. Disse træer samt væltede træer efter stormfald indmeldes til beplantningsudviklerne for registrering/ opbevaring af viden om ændrede vind- og lysforhold for træer omkring stedet. Denne viden kan også bruges som indikator for et kommende fokusområde.

Vurdering og handling

Systematiske tilsyn indledes med en registrering af grund- og tilstandsdata af de udpegede træer. Herefter foretages en risikovurdering ud fra vitalitet og stabilitet, placering og værdi. I særlige tilfælde foretages en udvidet undersøgelse med lift af interne/ eksterne gartnere, eller der foretages en rådmåling med elektronisk udstyr af eksterne konsulenter.

Risikovurderingen medfører handlinger som fældning, beskæring eller fastlæggelse af tilsynsfrekvens til brug ved opfølgende/ systematisk tilsyn, hvor eventuelt nye tilstandsdata registreres osv.

Beplantningsudviklerne anbefaler omfang og tidshorisont for fældning og beskæring af risikotræer. Parkforvalteren bestiller beskæring og fældning, og arbejdet udføres af interne eller eksterne gartnere. Det er vigtigt, at arbejdet udføres rettidigt af sikkerhedsmæssige og juridiske årsager. Når fældningen er udført meddeler parkforvalteren dette til beplantningsudviklerne, som opdaterer data.

Dokumentation

Data for risikotræer opbevares i en database med et digitalt kort af park- og gadetræer. Oplysningerne bruges som dokumentation for tilsyn, vurdering og handling.

Kompetenceudvikling / vidensdeling

Medarbejdere, der forvalter risikotræer skal, afhængig af deres funktion, være kompetente til at udpege og vurdere - samt beskære og fælde risikotræer. Kompetenceudvikling kan foregå gennem undervisning eksternt som internt og gennem sidemandsoplæring.

På eksterne kurser og af eksterne konsulenter undervises der teoretisk og praktisk i risikotræer. Der findes ydermere anbefalelsesværdig litteratur inden for emnet.

Bepplantningsudviklerne afholder en årlig lektion i marts på ca. 2 timer for introduktion og læring om risikotræer. Lektionen fungerer samtidig som et opstartsmøde for 'Svampegruppen'. En gruppe, der består af nogle få udpegede medarbejdere fra hvert Område med interesse og lyst til at påtage sig forvaltningsopgaven mht. observation og udpegning af risikotræer.

I Områderne gennemgår beplantningsudviklerne sammen med Svampegruppen i april og igen i august eksempler på træer med dårlig træstruktur, kronesyntomer og vednedbrydende svampe. Praktiseringen heraf sker umiddelbart inden maj, hvor kulsvampen er synlig og inden september, hvor koncentration af svampefrugtlegemer er størst på hele året.

Sidemandsoplæring foregår som vidensdeling mellem Svampegruppen og de øvrige medarbejdere i Området. – Dvs. flere kvalificerede øjne til udpegning af risikotræer.

Formidling af risikotræer foretages efter behov både internt og eksternt. Formidlingen er vigtig for den brede vidensdeling samt for udbredelsen af det arbejde, der gøres for at sikre byen herunder borgere og brugere mod faldne træer.

Bilag

- Forvaltning – roller og ansvar
- Kommunikation – roller og ansvar
- Årshjul for tilsyn
- Dokumentation
- Dataregistrering for systematisk tilsyn
- Kompetenceudvikling

Torsoer - stående dødt ved

Hensyn til sikkerhed og natur

Administrationsgrundlaget for torsoer skal sikre, at dødt ved kan bevares så længe som muligt i parker og naturområder samtidig med, at sikkerheden for parkernes brugere er høj. Torsoer eller stående døde stammer er essentielle levesteder for en lang række dyr, planter og svampe. Samtidig har retningslinjerne til formål at mindske ressourceforbruget ved tilsyn og beskæring af torsoer.

Definition

Torsoer er defineret som stående stammer uden nævneværdige sidegrene og med en stammeomkreds på minimum 1,5 m i brysthøjde. Torsoer med en mindre stammeomkreds, kan bevares hvis der er særlige biologiske værdier tilknyttet.

Torsoer ved opholdsarealer og i busketter i parker

Torsoer ved opholdsarealer og i busketter i parker skæres til 3 meters højde og **udgår** af risikosystemet.

Torsoer som er levested for flagermus, kan bevares højere end 3m. Såfremt det er muligt i forhold til flagermusene, skæres torsoen til en højde der er lavere end afstanden til nærmeste opholdsareal. Torsoer der er højere end 3m **bibeholdes** i risikosystemet.

Torsoer accepteres som udgangspunkt ikke på legepladser.

Torsoer i krat i naturområder

Torsoer skæres til en højde, så de er lavere end afstanden til nærmeste opholdsareal.

Torsoer der **ikke** er højere end afstanden til nærmeste opholdsareal, **udgår** af risikosystemet.

Torsoer som er levested for flagermus kan bevares med en højde der er højere end afstanden til nærmeste opholdsareal. Disse torsoer **bibeholdes** i risikosystemet.

Torsoer der er udgået af risikotræssystemet kan henfalde naturligt til gavn for biodiversiteten.

Torso i Fælledparken

Til

15-12-2016

Sagsnr.
2016-0435184

Administrationsgrundlag for torsoer

Dokumentnr.
2016-0435184-2

Baggrund

Administrationsgrundlaget for torsoer skal sikre at dødt ved kan bevares så længe som muligt i parker og naturområder samtidig med, at sikkerheden for parkernes brugere er høj. Torsoer eller stående døde stammer er essentielle levesteder for en lang række dyr, planter og svampe. I bynaturstrategien er et af hovedformålene at ”øge antallet af tiltag, der primært har til formål at styrke biodiversiteten”. Samtidig har retningslinjerne til formål at mindske ressourceforbruget ved tilsyn og beskæring af torsoer.

Definition

Torsoer er defineret som stående stammer uden nævneværdige sidegrene og med en stammeomkreds på minimum 1,5 m i brysthøjde. Torsoer med en mindre stammeomkreds, kan bevares hvis der er særlige biologiske værdier tilknyttet.

Torsoer i krat i naturområder

Ryvangens Naturpark, Amager Fælled, Utterslev Mose og Kagsmosen:

- Torsoer skæres normalt til en højde, så de er lavere end afstanden til nærmeste opholdsareal.
- Torsoer der **ikke** er højere end afstanden til nærmeste opholdsareal, **udgår** af risikosystemet. Det accepteres at torsoen på et tidspunkt vil kollapse i buskadset. Her kan det døde ved bidrage til den biologiske mangfoldighed.
- Torsoer som er levested for flagermus kan bevares med en højde der er højere end afstanden til nærmeste opholdsareal. Sådanne torsoer **bibeholdes** i risikosystemet. Torsoen beskæres eller fældes når og hvis dette vurderes nødvendigt af ”risikotrægruppen”.

Arealudvikling

Torsoer i busketter i parker.

- Torsoer i busketter skæres normalt til 3 meter og **udgår** af risikosystemet.
- Torsoer som er levested for flagermus, kan bevares højere end 3m. Såfremt det er muligt i forhold til flagermusene, skæres torsoen til en højde der er lavere end afstanden til nærmeste opholdsareal. Torsoer der er højere end 3m **bibeholdes** i

risikosystemet og beskæres eller fældes når og hvis dette vurderes nødvendigt af ”risikotrægruppen”.

Torsoer ved og på opholdsarealer

- Torsoer på opholdsarealer skæres normalt til 3 meter og **udgår** af risikosystemet.
- Torsoer som er levested for flagermus, kan bevares højere end 3m. Disse torsoer **bibeholdes** i risikosystemet og beskæres eller fældes når og hvis dette vurderes nødvendigt af ”risikotrægruppen”.
- Torsoer accepteres som udgangspunkt ikke på legepladser.

Risikovurdering og tilsyn

Torsoer der jf. ovenstående er bibeholdt i risikotræsystemet og angrebet af vednedbrydende svampe¹ fældes eller beskæres efter 10 år. Torsoer uden disse svampe kan bevares 20 år.

Tilsynsfrekvens

Tilsynsfrekvensen tilpasses i forhold til typen af svamp på torsoen. Ved tilsyn registreres primært forekomst og udbredelse af svampens frugtlegermer. Derudover registreres indfalden/indsunken bark og rådudvikling hvis dette er synligt.

Svamp	Kulsvamp, Tøndersvamp og Kæmpeporesvamp	Lakporesvamp, Svovlporesvamp, Honningsvamp, Krumskælet skælhat, Skællet stilkporesvamp	Ingen af de nævnte svampe
Tilsynsfrekvens	3 år	5 år	5 år
Fældes/beskæres	Frugtlegermer hele vejen rundt om torsoen.	Mange frugtlegermer hele vejen rundt om torsoen.	Udpræget rådudvikling i torsoens nedre dele.

Retningslinjerne bygger på anbefalinger fra Iben Thomsen der er seniorrådgiver ved Institut for geovidenskab og naturforvaltning, Københavns universitet.

¹ stor kulsvamp, kæmpeporesvamp, lakporsvamp, svovlporesvamp og tøndersvamp.

Byens træer

Bevar

Træerne er vigtige for borgerne og de vil helst beholde dem. Hvis der er mulighed for at bevare træet, er det derfor, i borgernes øjne, ønskværdigt. Borgerne vil gerne vide, at vi gør hvad vi kan for at understøtte træets liv frem for at fjerne det. Det er derfor vigtigt at vi også fortæller borgerne alle de gode historier, såsom de gange træer får lov at blive stående eller de gange, vi har reddet et træ fra at dø. Det gør det nemmere at forklare de gange, hvor vi ikke kan bevare træerne.

Udsæt

Hvis det er muligt at udsætte fældningen af et træ, kan det give os mere tid til at fortælle borgerne, hvad der vil ske og hvorfor, samt at inddrage dem i at skabe en god erstatning for træet, når det ikke længere kan blive stående. At udsætte en fældning er derfor ikke bare at udskyde en beslutning; det er at skabe tid til at finde den bedst mulige løsning for

Fæld

Nogle gange må et træ fældes. Men det kan let udvikle sig til en konflikt med de lokale borgere, hvis de for eksempel ikke føler sig hørt eller bliver kede af at miste træet. Borgerne føler sig som medejere af byens træer og vil derfor gerne forstå, hvorfor træet skal fældes. De føler, at de afgiver en del af deres nabolag og forventer at få noget i stedet for det, de har mistet. Det er derfor vigtigt at vi giver borgerne mulighed for at blive hørt og inddrager dem i at finde en god erstatning.

Konflikt

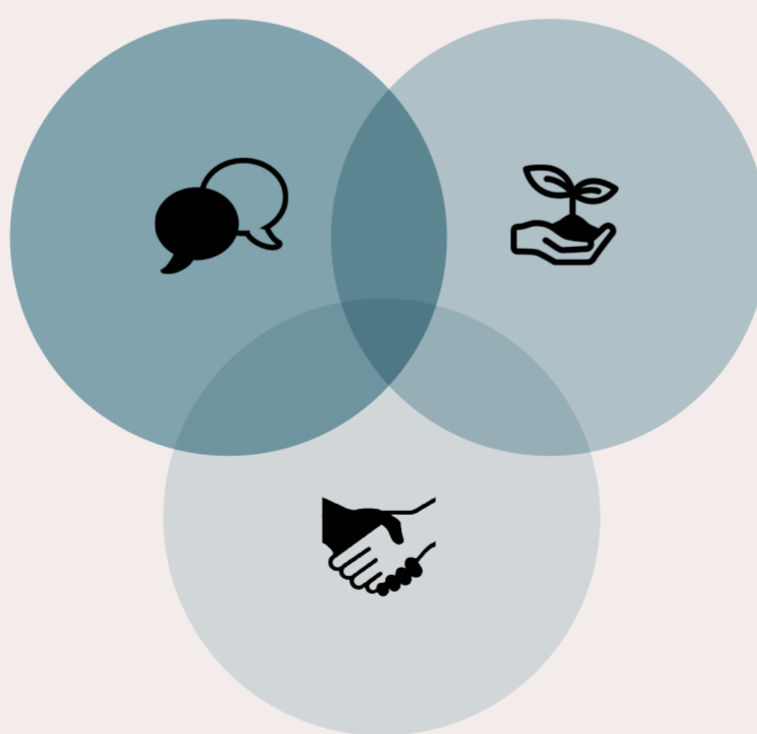
Selvom vi har gjort hvad vi kunne, kan det ske at der alligevel opstår en konflikt med en gruppe borgere. Det kan være at træet var vigtigere for lokalområdet end vi havde regnet med, eller at borgerne ikke føler sig hørt. I så fald er det vigtigt at vi starter en god dialog med dem vi er i konflikt med for at sikre at borgernes ønsker tilgodeses,

3 indsatsområder

Kommunikation

Fordi borgerne opfatter træerne som deres, forventer de også at blive informeret, hvis der skal ske noget med træerne. Derfor er det vigtigt at kommunikere med borgerne, når der eksempelvis skal fældes et træ eller et anlægsprojekt sættes i gang. Det skal ikke være borgerens ansvar at finde oplysninger om noget de ikke ved finder sted.

Derudover er det væsentligt, at TMF arbejder på at kommunikere mere aktivt om alle de gode ting, der gøres for at sikre et grønnere København. Dette vil styrke borgernes tiltro til jer, når I er nødt til at fælde.

Erstatning

Mange borgere har opbygget stærke relationer til byens træer og ser træerne som deres. Derfor føler borgerne, at de bliver frarøvet deres ejendom, når et kært træ bliver fældet. Træet skal derfor erstattes. Men der er mange vigtige faktorer, der skaber værdi i et træ, og hvert træ har en unik værdi, der ikke kan genskabes. Man kan derfor ikke bare erstatte et træ med et andet. I stedet skal træet erstattes med noget af tilsvarende eller større værdi. Tænk på det som et kært arvestykke som nu skal smeltes om til noget andet. En erstatning kan også være noget der midlertidigt skaber værdi, indtil et andet træ er vokset stort og flot.

Alliancer

Borgerne hører kun om de situationer hvor træer skal fjernes. Derfor fremstår TMF let som en aktør, der modarbejder borgernes ønsker om by-natur fremfor som en samarbejdspartner til at sikre et grønt København. En del konflikter kan undgås ved i højere grad at gå i dialog med borgere og særlige nøglepersoner i lokalområderne tidligere. Herved kan TMF arbejde aktivt for at skabe alliancer med borgerne. Arbejd derfor for at styrke samarbejdet med nøglepersoner og fortæl dem når I gør, hvad I gør og især hvorfor I gør. Ved at inddrage lokalområdet i løsninger sikrer I desuden et større ejerskab over området, og løsninger der tilgodeser borgernes ønsker.

Spiselige planter og frugtbærende buske og træer

Ved at plante flere spiselige planter samt frugtbærende buske og træer får borgerne mulighed for at plukke bær og spise frugter fra naturen på offentlige arealer

Med det øgede fokus på bynatur og dyrkning af frugt og grønt vil Københavns Kommune gerne bidrage til at borgerne også på de offentlige arealer kan plukke bær og frugter. I alle kommunens planteprojekter skal det derfor overvejes, hvordan der kan plantes flest mulige spiselige planter og frugtbærende buske og træer. Kommunens arealer har forskellige karakteristika og valget af planter skal derfor også understøtte den overordnede ramme for det enkelte areal.

Naturområder

I byens naturområder, Amager Fælled, Kagsmosen, Ryvangens Naturpark og Upperslev Mose plantes der kun hjemmehørende arter, som understøtter biodiversiteten. Det kan f.eks. være vildæble, fuglekirsebær, hyld og ribs. Typisk vil det være plantning i skov eller krat.

Parker og kirkegårde

I byens parker og på kirkegårde kan der udover hjemmehørende arter, der understøtter biodiversiteten, også plantes eksotiske og kultiverede planter, der tilgodeser funktionelle og æstetiske krav. Der kan f.eks. plantes kultiverede buske og træer som æble, pære, kirsebær, solbær og stikkelsbær. Disse kan etableres solitært, som grupper eller som små frugthaver.

Legepladser, daginstitutioner, skoler og plejehjem

På legepladserne mv. kan der plantes både hjemmehørende og kultiverede arter af buske og træer. Der er endvidere mulighed for at plante spiselige planter som f.eks. krydderurter og jordbær. Disse kan med fordel plantes i højbede, så planterne er beskyttet mod nedtrampning og nemmere tilgængelig i børnehøjde og siddehøjde for ældre.

Andre arealer i tilknytning til kommunens bygninger eller faciliteter f.eks. idrætsanlæg

På disse arealer kan der plantes både hjemmehørende og kultiverede arter af buske og træer, alt efter hvilken type areal det er. Hvis det f.eks. er en randplantningen rundt om en boldbane, ville de hjemmehørende arter passe godt.

Hjemmehørende buske og træer

Hassel, *Corylus avellana*
Havtorn, *Hippophae rhamnoides*
Hindbær, Vild, *Rubus idaeus*
Hyld, *Sambucus nigra*
Kirsebær, Fugle-, *Prunus avium*
Ribs, *Ribes rubrum*
Rose, Blågrøn, *Rosa dumalis*
Rose, Hunde-, *Rosa canina*
Rose, Æble-, *Rosa rubiginosa*
Røn, Almindelig, *sorbus aucuparia*
Slåen, *Prunus spinosa*
Solbær, *Ribes nigrum*
Æble, Vild, *Malus sylvestris*
Kilde: 40 danske træer og buske, Miljøministeriet 1989

Kultiverede buske og træer

Blåbær
Brombær
Hassel
Hindbær
Hyld
Kirsebær
Mirabel
Pære
Ribs
Solbær
Stikkelsbær
Æble

Til brugere af midlertidig belysning i kommunale træer

19-11-2013

Sagsnr.
2013-0253014

Retningslinjer for valg af belysning, opsætning og nedtagelse

Dokumentnr.
2013-0253014-1

Generelt:

- ✓ Der må kun opsættes belysning i kommunale træer efter tilladelse fra lokale parkforvaltere i Teknik- og Miljøforvaltningen.
- ✓ Der må ikke opsættes belysning i træer i etableringspleje (0 til 5 år efter plantning).
- ✓ Opsætning i formklippede træer kan kun ske i perioder hvor klipping eller beskæring ikke er planlagt. Nedtagning skal ske senest 1. februar, så træerne kan beskæres i vinterperioden.
- ✓ Træerne må ikke beskadiges under opsætning, brug eller nedtagning af belysning.
- ✓ Elforbrug betales af lampeejer.
- ✓ Belysning i træer må max sidde i 3 år for at skabe mulighed for beskæring mellem nedtagelse og genopsætning. Skal herefter nedtages. Genopsætning kan ske efter ny godkendelse.

Valg af belysning:

Projektører, halogenlamper og andre varmeafgivende lamper må ikke opsættes i kommunale træer. De ødelægger bark og vækstlag i grene og stammer.

Ved brug af "kolde" lyskilder, f.eks. LED-belysning er der ingen afstandskrav til afstand mellem træ og lamper.

Opsætning:

Træer, inkl. grene, rødder, stamme og kviste må ikke beskadiges under opsætningen. Der må ikke skæres grene eller kviste af for at placere eller fastgøre lamper.

Belysningen skal mærkes entydigt, så ejer let kan findes og kontaktes. Fastgørelsesudstyr må ikke kunne gnave i barken og skal derfor have en vis bredde for at undgå barkskader. Bløde materialer bør anvendes mellem bark og fastgørelsen og på fastgørelsen.

Kabler mellem lamper må ikke hænge under 2,7 m og skal være fastgjorte så gnaveskader på bark undgås.

Konstaterer kommunen at belysningen, samlebokse, kabler eller fastgørelse beskadiger træerne vil kommunen kræve at opsætningen justeres så skader undgås.

Nedtagelse:

Træer, inkl. grene, rødder, stamme og kviste må ikke beskadiges under nedtagelsen. Alle plaststrips og andre fastgørelsesbånd skal fjernes når lamperne nedtages.

**Center for Park og
Natur**

Når tilladelsen er udløbet skal belysningen nedtages af ejer og i tilfælde af dette ikke sker, nedtager kommunen belysningen for ejers regning.

Ansvar:

Kommunen har intet ansvar for belysningen. Opsætteren har det fulde ansvar for, at belysningen følger retningslinjer for udendørs elanlæg. I tilfælde hvor ejer af belysningen ikke følger disse retningslinjer, kan kommunen fjerne belysningen uden hensyntagen til belysningens brugbarhed efter nedtagelse.

Ved beskadigelser af træer vil kommunen rejse et erstatningskrav overfor opsætteren af belysning.

Træartsvalg for gadetræer

Flere forskellige træarter gør træbestanden mere robust overfor sygdomme og giver mere varierede naturoplevelser.

Der er både i hele København og i de enkelte bydele store koncentrationer af enkelte træslægter som lind, platan, røn, ask, løn og hestekastanje. De store koncentrationer kan være med til at give en bydel en særlig karakter, men samtidig bliver bydelen også meget sårbar overfor skadevoldere.

København havde indtil 1990'erne mange elmetræer som gadetræer. De døde alle sammen pga. elmesygen. Det var 20% af gadetræerne, som blev fældet og det kunne ses i gadebilledet. I dag får vi kendskab til flere og flere sygdomme, som allerede er meget udbredte og andre der er på vej. Ex. planter vi ikke ask pga. asketoptørre og kastanjetræerne dør af kastanjabakteriekræft. Så vi følger udviklingen for at se hvilke træarter vi fortsat skal plante.

Den øgede forekomst af sygdomme og den store koncentration af træslægter især på bydelsniveau har gjort, at vi har lavet retningslinjer for valg af træslægter. Retningslinjerne gælder for genplantning af gadetræer i større antal, nyplantning af gadetræer og ved nyanlæg generelt. Med retningslinjerne vil vi nedbringe de store koncentrationer ved at anvende flere slægter og dermed blive mindre sårbare overfor sygdomme.

En større bredde i træartsvalget kan give en mere varieret oplevelse af gaderummene og en større diversitet i dyre- og plantelivet, som fremmer naturoplevelserne for københavnere.

Vi har derfor vedtaget reglerne for træartsvalget:

Fordeling af træslægter i København

- En træslægt må max. udgøre 10 % svarende til ca.2.000 gadetræer

Fordeling af træslægter i bydelene

- En træslægt må max. udgøre 10 % svarende til 200-300 gadetræer
- En træslægt vi har gode væksterfaringer med skal udgøre min. 3 % svarende til 60-90 gadetræer
- En træslægt vi har få væksterfaringer med må max. udgøre 0,5 % svarende til 10-15 gadetræer.

Nedenfor har vi oplistet vores væksterfaringer med træslægterne

- **Gode væksterfaringer**
Eg, kirsebær, lind, platan, pære, røn, tretorn og æble.
- **Få væksterfaringer**
Ambratræ, bærmispel, ceder, fyr, guldregn, kinesertræ, kristtorn, pagodetræ, sølvblad, thuja, trompetkrone, tulipantræ, vandgran, valnød og ægte kastanje.
- **Dårlige væksterfaringer**
Avnbøg, birk, bøg, el, ginkgo, gran, hassel, hjertettræ, kornel, lærk, løn og sumpcypres.
- **Sygdom/aggressiv rodvækst eller forbud**
Ask, elm, hestekastanje, pil, poppel, skyrækker, tjørn, robinie, kejsrertræ og vingevalnød.

Udover slægterne har vi også gode væksterfaringer med følgende arter og underarter:

Acer campestre, Acer saccharinum, Alnus spaethii, Fraxinus ornus, Fraxinus americana, Fraxinus pennsylvanica, Ulmus 'Columella', Ulmus 'New Horizon', Ulmus 'Rebona', Ulmus 'Lobel' og Ulmus 'Fiorente'

Som en del af baggrunden for det brede træartsvalg har vi beskrevet sygdomme og deres konsekvenser mm. Skemaet kan findes i edoc:

Link til oversigt over sygdomme i træer:

2022-0179298-1 Excelark over sygdomme i træer, maj 2022.xls

<https://prod.edoc5.kk.dk:9090/locator.aspx?name=Common.Details.Navigate&module=Document&subtype=2&recno=30598749>

Du kan desuden læses den oprindelige indstilling om det brede træartsvalg sidst i administrationsgrundlaget.

På næste side kan du se den aktuelle opgørelse over træslægtsfordeling for gadetræer i København og bydele.

Senest revideret 25. februar 2026

Opgørelse over træslægtsfordelingen for gadetræer i København og bydele

Opgjort pr. 1. december 2025

Slægt	Dansk slægtsnavn	København og bydele																					
		København		Indre By		Østerbro		Nørrebro		Vesterbro/Kgs. Enghave		Valby		Vanløse		Brønshøj-Husum		Bispebjerg		Amager Øst		Amager Vest	
		Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%	Antal træer	%
Acer sp.	Løn	1.439	7	76	3	201	5	118	5	380	16	83	4	138	14	32	3	49	5	96	8	266	9
Aesculus sp.	Hestekastanie	385	2	103	4	42	1	45	2	1	0	19	1	21	2	110	11	34	3	8	1	2	0
Ailanthus sp. (A2)	Skyrækket	70	0	11	0	8	0	15	1	15	1	21	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alnus sp. (A1)	El	361	2	6	0	35	1	6	0	105	4	40	2	30	3	8	1	11	1	53	4	67	2
Amelanchier sp. (A1)	Bærnispejl	101	0	3	0	14	0	27	1	18	1	11	1	-	-	-	-	1	0	27	2	-	-
Betula sp. (A2)	Birk	269	1	1	0	5	0	99	4	-	-	6	0	5	0	114	12	17	2	17	1	5	0
Carpinus sp.	Avnbøg	194	1	57	2	22	1	40	2	19	1	34	2	6	1	-	-	2	0	11	1	3	0
Castanea sp.	Kastanie	11	0	0	-	1	0	-	-	8	0	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-
Catalpa sp.	Trømpetkrone	4	0	2	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	-	-	-	-
Cedrus sp.	Ceder	1	0	0	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cercidiphyllum sp.	Hjertetræ	15	0	0	-	-	-	11	0	-	-	4	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Corylus sp. (A1)	Hassel	66	0	3	0	6	0	11	0	6	0	-	-	6	1	2	0	1	0	16	1	15	1
Crataegus sp.	Tjern	466	2	41	1	151	4	36	2	20	1	9	0	2	0	61	6	58	6	21	2	67	2
Eleagnus sp.	Selvblad	22	0	0	-	9	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1	-	-	4	0
Fagus sp. (A2)	Bøg	3	0	0	-	-	-	2	0	-	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Fraxinus sp. (A2)	Aak	1.509	7	75	3	209	5	142	6	58	2	397	21	115	11	169	17	11	1	91	7	242	9
Ginkgo sp.	Ginkgo	76	0	4	0	3	0	11	0	3	0	3	0	2	0	-	-	33	3	15	1	2	0
Gleditsia sp. (A2)	Tretorn	237	1	35	1	37	1	32	1	49	2	12	1	14	1	1	0	14	1	8	1	35	1
Ilex sp.	Kristtorn	18	0	0	-	18	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Juglans sp.	Valnød	8	0	0	-	-	-	2	0	4	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-
Koelreuteria sp.	Kinesertræ	7	0	0	-	5	0	2	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laburnum sp.	Guldregn	7	0	0	-	6	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Larix sp.	Lærk	17	0	0	-	2	0	1	0	12	0	2	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liquidambar sp.	Ambratræ	38	0	2	0	8	0	2	0	19	1	3	0	3	0	-	-	-	-	-	-	1	0
Liriodendron sp.	Tulipantræ	69	0	2	0	11	0	2	0	2	0	23	1	2	0	3	0	-	-	20	2	4	0
Malus sp.	Æble	442	2	55	2	44	1	67	3	96	4	49	3	8	1	14	1	13	1	52	4	44	2
Metasequoia sp.	Vandgran	85	0	14	0	-	-	2	0	66	3	1	0	-	-	-	-	2	0	-	-	-	-
Paulownia sp.	Paulownia	23	0	0	-	5	0	-	-	-	-	-	-	5	0	-	-	1	0	2	0	10	0
Picea sp.	Gran	4	0	0	-	-	-	-	-	2	0	2	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pinus sp.	Fyr	106	1	6	0	36	1	6	0	21	1	-	-	2	0	3	0	8	1	22	2	2	0
Platanus sp. (A1)	Platan	2.199	11	293	10	492	13	133	6	125	5	247	8	173	17	35	4	306	30	103	15	302	11
Populus sp. (A2)	Poppel	253	1	11	0	2	0	5	0	97	4	72	4	35	3	-	-	4	0	20	2	7	0
Prunus sp.	Kirsebær/Blomme	1.086	5	207	7	103	3	113	5	136	6	142	8	30	3	175	18	25	2	92	7	63	2
Pterocarya sp.	Vingevalnød	2	0	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyrus sp.	Pære	169	1	46	2	21	1	7	0	42	2	22	1	-	-	-	-	27	3	4	0	-	-
Quercus sp. (A1)	Eg	1.445	7	66	2	374	10	150	6	244	10	149	8	85	8	67	7	28	3	150	12	132	5
Robinia sp.	Robinie	1.292	6	213	7	151	4	229	10	174	7	53	3	98	10	65	7	98	10	34	3	177	6
Salix sp. (A2)	Pil	136	1	35	1	26	1	16	1	5	0	-	-	29	3	-	-	-	-	25	2	-	-
Sorbus sp.	Røn	1.867	9	17	1	387	10	116	5	114	5	159	8	65	6	25	3	4	0	132	11	848	30
Styphnolobium sp.	Sophora	17	0	10	0	-	-	-	-	2	0	4	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Taxodium sp.	Sumpcypres	8	0	0	-	-	-	-	-	8	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Thuja sp.	Thuja	1	0	0	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilia sp.	Lind	5.325	26	1.460	50	1.358	35	803	35	501	21	278	15	116	11	86	9	193	19	87	7	443	16
Ulmus sp. (A1)	Elm	631	3	44	2	77	2	75	3	66	3	132	7	25	2	13	1	67	7	50	4	82	3
Sum		20.484	100	2.899	100	3.871	100	2.327	100	2.418	100	1.879	100	1.016	100	984	100	1.018	100	1.247	100	2.825	100

Farveforklaring i slægtskolonnen:

Træslægt med gode væksterfaringer (10% og 3% reglen)

Træslægt med få væksterfaringer (0,5 % reglen)

Træslægt, som sjældent plantes grundet dårlige væksterfaringer

Træslægt, som pt. ikke anvendes som gadetræ grundet sygdom, aggressiv rodvækst eller forbud

(AX): Træslægt, som er allergen. (A1): stærkt allergent, (A2): mindre allergent

Træer som ikke er mærket (A1) / (A2) er lavallergene træer

Træarter, som må plantes uanset, at slægten ikke plantes:

Acer campestre, Acer saccharinum

Alnus spaethii

Fraxinus ornus, Fraxinus americana og Fraxinus pennsylvanica

Ulmus 'Columella', Ulmus 'New Horizon', Ulmus 'Rebona', Ulmus 'Lobel', Ulmus 'Fiorente'

Procenttal på farvet baggrund = træ må ikke

plantes idet 10% reglen er overskredet

Til chefgruppen i Center for Park og Natur

14-02-2012

Indstilling om at anvende et bredt trævalg indenfor slægter og arter for Københavns gadetræer

Sagsnr.
2012-25230

Dokumentnr.
2012-135159

Beslutningen gælder for *genplantning af gadetræer i større antal, nyplantning af gadetræer og ved nyanlæg generelt.*

Det indstilles til chefgruppen at vedtage:

- At en træslægt i København max. må udgøre 10 % (svarende for gadetræer i bydelen.
- At en træslægt på bydelsniveau max. må udgøre 10 % (svarende til 200-300 gadetræer) af træslægtsfordelingen for gadetræer i bydelen
- At træslægter, som vi har få væksterfaringer med, på bydelsniveau max. må udgøre 0.5 % (svarende til 10-15 gadetræer) af træslægtsfordelingen for gadetræer i bydelen
- At træslægter, som vi har gode væksterfaringer med, på bydelsniveau skal udgøre min. 3 % (svarende til 60-90 gadetræer) af træslægtsfordelingen for gadetræer i bydelen
- At enkelte træarter ikke er omfattet af 10 % reglen for byen
- At træslægtsfordelingen for gadetræer genberegnes hvert år i juni for at danne ramme for træslægtsvalget for gadetræer

Dispensation fra forslagene om gadetræer gives af områdechefen for Kvalitetsområdet.

**Center for Park og
Natur**

Baggrund for indstillingen om et bredt trævalg:

I 1990'erne erfarede vi med elmesygen, at dét, at en enkelt slægt udgjorde en stor del af træslægtsfordeling i byen, førte til en meget stor reduktion af Københavns gade- og parktræer. Under elmesygen mistede vi ca. 4.000 gadetræer i byen svarende til 20 % af gadetræerne.

I de senere år er vi blevet opmærksomme på, at alvorlige sygdomme såvel insekter som svampesygdomme i træer, er begyndt at brede sig fra Centraleuropa mod Danmark. Insekterne og sygdommene kan være dræbende for træet/-erne, være et æstetisk problem, et arbejdsmiljømæssigt problem og/eller et allergisk eller astmatisk problem for medarbejdere og borgerne.

Vi har pt. konstateret pragtbiller, asketoptørre, kastanieminermøl og kæmpeskjoldlus. Det er sandsynligt, at vi indenfor en 10-årig periode vil se svampesygdommen Masaria i platan og egeprocessionsspinner.

Konstaterede sygdomme og sygdomme vi kan forvente, vil kunne påvirke vores træbestand. Vi bør derfor arbejde frem mod et bredere trævalg for at opnå en risikospredning for den samlede træbestand af gadetræer i København.

Denne indstilling arbejder med et bredt trævalg for byens og bydelenes gadetræer. Der er igangsat en tilsvarende proces omkring et bredt trævalg for træerne i byens parker.

Registrering af Københavns gadetræer:

Træslægtsfordelingen for København blev sidst opgjort i 2009 (bilag 1).

For hele byen viste opgørelsen, at Tilia udgjorde 32 %, Platanus 11.7 %, Acer 10.8 % og Sorbus 8.8 % af den samlede gadetræsbestand.

I bydelene viste det sig, at enkelte slægter, var endnu højere repræsenteret end for hele byen, idet træbestanden i City udgøres af 55.1 % Tilia, Valby af 29.9 % Fraxinus og Bispebjerg af 27.5 % Platanus.

Denne indstillings fokus vil på baggrund af ovenstående være:

- At undlade plantning af slægter, som vi antalsmæssigt har mange af, i hele byen og i bydelene
- At plante træslægter, som vi har gode væksterfaringer med og som vi kun har plantet i mindre omfang

- At opnå erfaringer med træslægter, som vi har få væksterfaringer med, ved at plante et mindre antal træer af disse træslægter

Erfaringer med og anbefalinger om et bredt trævalg

Malmø kommune valgte i starten af 1990'erne at registrere byens gadetræer og arbejde frem mod en bredere træslægtsfordeling for byens gadetræer. 20 år efter viser det sig, at det har været muligt at ændre træslægtsfordelingen i byen, således at ingen træslægter er repræsenteret med mere end 10 %.

Santamour (1996) anbefaler, at et bredt trævalg må bestå af max. 30 % af én familie, 20 % af én slægt eller 10 % af én art. Kravene svarer til, at CPN kan have ex. 20 % Platanus svarende til 4.000 træer i byen. At miste 4.000 gadetræer igen vil være uacceptabelt, derfor vil vi skærpe kravene til max. 10 % for en slægt for hele byen (svarende til ca. 2.000 gadetræer). Vi udelader fokus på familie og art indtil videre.

Forslag til et bredt trævalg for Center for Park og Natur

Kvalitetsområdet har på baggrund af ovenstående følgende forslag til at fremme en bredere træbestand for kommunens gadetræer:

- *En træslægt i København må max. udgøre 10 % (svarende til ca. 2.000 gadetræer) af den samlede træslægtsfordeling i byen.*
- *En træslægt på bydelsniveau må max. udgøre 10 % (svarende til 200-300 gadetræer) af træslægtsfordelingen for gadetræer i bydelen.*

10 % reglerne anvendes både for hele byen og for de enkelte bydele.

Hvis der kun er en bydelsregel, vil der kunne blive plantet slægter i bydele med mindre end 10 % af en slægt, selvom slægten for hele byen er repræsenteret med over 10 %.

Dermed kommer 10 % reglen for hele byen til at udligne forskelle mellem bydelene.

- *At træslægter, som vi har få væksterfaringer med, på bydelsniveau max. må udgøre 0.5 % (svarende til 10-15 gadetræer) af træslægtsfordelingen for gadetræer i bydelen.*

Det er fornuftigt at være forsigtig med at plante slægter, som vi har få væksterfaringer med, idet vi ikke ved, hvordan disse slægter vil vokse i København eller de enkelte bydele.

Da disse træslægter i visse tilfælde kræver bedre vækstvilkår end de træslægter vi har gode erfaringer med, må disse slægter kun anvendes, hvor de har de gode vækstforhold, dvs. langs mindre trafikerede veje og offentlig boligveje, bag fortovs bagkant eller hvor de står beskyttet eller i en passende afstand fra kørebanen til biler.

- *At træslægter, som vi har gode væksterfaringer med, på bydelsniveau skal udgøre min. 3 % (svarende til 60-90 gadetræer) af træslægtsfordelingen for gadetræer i bydelen*

En bred træslægtsfordeling ses tilnærmelsesvis i bydelen Amager Øst. Hvor der hovedsageligt er anvendt 9 slægter, som tilsammen udgør 90.6 % af den samlede træslægtsfordeling og varierer mellem 7 og 12 % af den samlede træslægtsfordeling for bydelen. Alle 9 anvendte slægter har vi gode væksterfaringer med.

På baggrund af erfaringerne fra Amager Øst foreslår vi, at alle bydele skal have min. 3 % af slægter, som vi har gode væksterfaringer med. Ved plantning af nye gadetræer skal slægter, som er repræsenteret med under 3 % i bydelen, anvendes.

Områdechefen for Kvalitetsområdet kan godkende, at træstatus ændres fra kategorien ”træart, som vi har dårlige væksterfaringer med” til ”træart vi har gode væksterfaringer med”. Bilag 1 opdateres løbende.

- *At enkelte træarter ikke er omfattet af 10 % reglen for byen*

En svaghed ved, at det brede træartsvalg fokuserer på træslægter er, at hele træslægter udelukkes fra plantning. Da der indenfor den enkelte slægt, kan være træarter, som er egnede som gadetræer og som kun er anvendt i begrænset antal i bydelene. Vi ønsker, at undtage disse træarter fra 10 % reglen for hele byen.

Disse træarter er beskrevet i en særlig tabel i bilag 1 og arterne kan, ved antal under 10 %, anvendes i plantninger uden dispensation. Arterne er Acer campestre, Acer rubrum, Acer x freemanii, Acer saccharinum og Tilia tomentosa. Bilag 1 opdateres løbende.

- *At træslægtsfordelingen for gadetræer opdateres hvert år i juni*

For at danne grundlag for trævalg i det efterfølgende år og for at dokumentere om indsatsen for et bredere træslægtsvalg lykkes, opdateres træslægtsfordelingen hvert år i juni.

Resultatet og anbefalinger til forskellige træslægter vil blive offentligt tilgængelige på CPN's hjemmeside i august.

Dispensation

Områdechefen for Kvalitetsområdet kan give dispensation til forslagene vedr. valg af gadetræer, hvis det ikke er muligt at overholde de angivne ovenstående beslutninger i et konkret projekt.

Dispensation sker ved en kort skriftlig ansøgning, som indeholder oplysninger om påtænkt træslægt, -art og -sort, procentvis træslægtsfordeling for hele byen og bydelen. Desuden skal angives placering i byrummet, beskrivelse af vækst- og rodrummet, mulige alternative træslægter, som er indeholdt i bilag 1 og beslutningen om et bredt trævalg og begrundelse for valget af den træart, som der ønskes dispensation til.

Træartsvalg i parker og naturområder

Flere forskellige træarter gør træbestanden mere robust overfor sygdomme og giver mere varierede naturoplevelser.

Hjemmehørende arter

I byens naturområder arbejdes der kun med hjemmehørende arter, som skal understøtte biodiversiteten. I byens parker og kirkegårde kan der udover hjemmehørende arter også arbejdes med eksotiske arter og kultiverede planter, der tilgodeser funktionelle og æstetiske krav.

Hjemmehørende arter er arter, der naturligt er indvandrede til landet efter sidste istid. De hjemmehørende arter har en lang tilpasningsperiode, som gør arterne robuste og modstandsdygtige overfor ydre påvirkninger, klimahændelser mv. Arterne har mange insekter og svampe tilknyttet, som medfører et rigt fødeudbud for fugle og andre dyr og er dermed fremmende for biodiversiteten.

Driftsformen i naturområderne skal være med fokus på biodiversiteten. Der skal som udgangspunkt ikke indplantes i naturområderne, men hvis det kan understøtte biodiversiteten, plantes der hjemmehørende arter. Vildhed, kontinuitet og autenticitet skal være i fokus.

Naturområder

- Amager Fælled
- Amager Strand
- Damhusengen og -søen
- Kagsmosen
- Kalvebod Fælled
- Ryvangens Naturpark
- Tippen
- Utterslev mose

Kilde: Kommuneplan 24

Invasive arter

Nogle ikke-hjemmehørende arter optræder så aggressivt og konkurrencedygtigt, at de fortrænger den danske flora og fauna. Der plantes derfor ikke:

- Glansbladet hæg, *Prunus serotina* (DK)
- Kejsert træ, *Paulownia tomentosa* (København)
- Robinie, *Robinia pseudoacacia* (København)
- Skyrækker, *Ailanthus altissima* (EU)

Ahorn, *Acer pseudoplatanus* har potentiale til at blive invasiv og plantes derfor heller ikke.

Hjemmehørende træarter

Ask, *Fraxinus excelsior*
Asp, Bævre-, *Populus tremula*
Avnbøg, *Carpinus betulus*
Birk, Dun-, *Betula pubescens*
Birk, Vorte-, *Betula pendula*
Bøg, *Fagus sylvatica*
Eg, Stilk-, *Quercus robur*
Eg, Vinter-, *Quercus petraea*
El, Rød-, *Alnus glutinosa*
Elm, Skærm-, *Ulmus laevis*
Elm, Småbladet-, *Ulmus carpiniifolia*
Elm, Storbladet, *Ulmus glabra*
Fyr, Skov-, *Pinus sylvestris*
Hvidtjørn, Alm., *Crataegus laevigata*
Hvidtjørn, Engriflet, *Crataegus monogyna*
Hæg, Alm., *Prunus padus*
Kirsebær, Fugle-, *Prunus avium*
Lind, Småbladet, *Tilia cordata*
Lind, Storbladet, *Tilia platyphyllos*
Løn, Spids-, *Acer platanoides*
Navr, *Acer campestre*
Pil, Femhannet, *Salix pentandra*
Pil, Grå-, *Salix cinerea*
Pil, Sejle-, *Salix caprea*
Røn, Alm., *Sorbus aucuparia*
Røn, Finsk-, *Sorbus x hybrida*
Røn, Klippe-, *Sorbus rupicola*
Røn, Selje-, *Sorbus intermedia*
Røn, Tarmvrid-, *Sorbus torminalis*
Æble, Vild, *Malus sylvestris*
Kilde: Miljøministeriet 1989

Vanding af træer, hække buske, stauder og såninger

Et nyplantet træ får 1.950 liter vand

Siden 2011 har vi optimeret vores vanding af nyplantede træer. Tidligere vandede vi i vandingsvold og kun otte gange det første år. Nu vander vi i vandingsposer, der er nemme at fylde og, hvor vandet langsomt kan sive ned i jorden.

Vi vander i 7 eller 14 dages intervaller.

Posevanding af standard træer str. 14-30 cm

I den første vækstsæson vandes fra midt i april til 1. september i alt 13 gange. Der skal vandes i ugerne 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33 og 35.

I anden og tredje vækstsæson vander vi 7 gange pr. år. Der skal vandes i ugerne 21, 23, 25, 27, 29, 31 og 33.

Der monteres to vandingsposer/træ.

Posevanding af større træer str. 30 cm og større

I den første vækstsæson vandes ugentlig fra 1. april til 31. september. I alt 27 gange.

I træets anden og tredje vækstsæson vander vi 13 gange pr. vækstsæson og i træets fjerde og femte vækstsæson vandes 7 gange pr. vækstsæson. De 13 gange og de 7 gange følger vandingsugerne for træer str. 14-30.

Der monteres fire vandingsposer/træ.

Ved vanding af større træer etableres desuden en 20 cm høj vandingsvold 30 cm udenfor træets rodklump. Vandingsvolden fyldes kun i 1. vækstsæson samtidig med posevanding.

Fladevanding af små træer mindre end str. 14 cm, hække, buske, stauder og såninger

I første vækstsæson vandes ugentligt fra uge 14 til uge 27, i alt 14 gange.

I anden vækstsæson vurderes om planterne har brug for vand.

Små træer, hække, buske, stauder og såninger fladevandes med 10 liter vand/m², svarende til 10 mm nedbør.

Foto 1: Tulipantræ med fyldte vandingsposer

Generelt

Det er driftens opgave gennem sin ruteplanlægning at sikre, at det enkelte træ m. m. vandes med det krævede 7 eller 14 dages interval. Dette omsættes normalt ved at samme vandingsrute køres hver gang.

Vandingsposerne opsættes i perioden 1. til 7. april og nedtages i perioden 7. september til 15. september. Tilsynet oplyser, hvor poserne kan afhentes. Uden for vandingssæsonen opbevares vandingsposerne hos entreprenøren.

Vandingsposerne skal fyldes helt svarende til 75-90 liter vand pr. vandingspose. I løbet af vandingssæsonen beskadiges nogle vandingsposer og andre vandingsposer lækker vandet for hurtigt. Disse vandingsposer udskiftes løbende.

Vandingsposer som ikke lækker vandet, skal punkteres ind mod træets stamme således, at vandet løber ud i løbet af 2 timer eller mere.

Resultatet af den systematiske vandingsindsats og brugen af vandingsposer er, at træerne meget hurtigt kommer i en god og ensartet vækst. Dermed er der færre træer, som dør og skal udskiftes.

Vandingsvandet

Tidligere blev der vandet med drikkevand, nu skal der bruges vand fra de københavnske søer eller regnvand opsamlet i tanke. TMF anviser vandtappedsteder fra søer og regnvandstanke, der er pt. 10 vandtappedsteder i Københavns Kommune. I 2023 anvendte vi knap 5.000.000 liter vand fordelt på 51% søvand og 49% vand fra tanke.

Vandløbsmyndigheden har givet lov til, at vi må anvende søvand, derfor skal der i hver vandingsvogn forefindes tilladelse fra Vandløbsmyndigheden.

Vandløbsmyndigheden kræver, at vi hvert år opgør vores vandforbrug pr. sø/tank/drikkevand, derfor skal den enkelte fører af vandingsvognen notere sit vandforbrug på standardskema.

Princip for opstilling af vandingsposer

Udgangspunktet er, at vandet skal løbe ned i træets rodklump, derfor skal vandingsposerne monteres på træets stamme.

Der anvendes ikke strips til opsætning af vandingsposerne.

Opdateret: juli 2025

Notat

Til Teknik- og Miljøudvalget

Opgørelse over træer pr. 1. januar 2025

Som opfølgning på Københavns Kommunes Træpolitik 2018- 2025 og den politisk besluttede målsætning om at plante 100.000 træer i København fra 2015 til 2025 udarbejdes der hvert år pr. 1. januar en opgørelse over antal træer, nyplantede træer, beskyttede træer og trækronedække. Dette års opgørelse viser, at antallet af træer i Københavns Kommune er stigende og at der for at nå målet om at plante 100.000 træer inden udgangen af 2025 mangler at blive plantet ca. 23.742 træer. Opgørelsen forelægges hvert år til Teknik- og Miljøudvalgets orientering. Denne opgørelse er efter planen den næstsidste.

Sagsfremstilling

De politiske beslutninger, der ligger til grund for nærværende opgørelser, er særligt:

- Teknik- og Miljøudvalgets beslutning den 24. august 2015 om en målsætning om at plante 100.000 nye træer.
- Træprioriteringsplanen (BR den 20. august 2020), som understøtter målsætningen om 100.000 træer.
- Københavns Kommunes Træpolitik 2018-2025 (BR den 1. november 2018). Indeholder bl.a. en beskrivelse af fire kategorier af beskyttede træer og en målsætning om 20% trækronedække.

Antal træer i København pr. 1. januar 2025

Teknik- og Miljøforvaltningen har kortlagt træerne på forvaltningens arealer, herunder gadetræer og træer i kommunale parker, naturområder og kirkegårde. Der findes ikke en kortlægning af alle typer træer på de øvrige forvaltningers arealer, regionale og statslige arealer eller på ikke-offentlige arealer, som fx private haver, almene boliger og baggårde.

30-06-2025

Sagsnummer I F2
2025 - 10570

Dokumentnummer i F2
198751

Sagsnummer eDoc
2025-0153639

Tabel 1: Antal registrerede træer på Teknik- og Miljøforvaltningens arealer pr. 1. januar 2025

Træer på Teknik- og Miljø forvaltningens arealer	Antal træer pr. 1. januar 2024	Antal træer pr. 1. januar 2025	Udviklingen i antal fra 2024 til 2025
Gadetræer	19.990	20.647	+ 657
Parktræer* på kirkegårde	12.444	14.737	+ 2.293
Parktræer* i parker og mindre grønne områder	29.955	30.578	+ 623
Samlet areal af parkbevoksning i m ²	480.285 m ²	481.576 m ²	+ 1.291 m ²

*Noter nederst i dokumentet

Antal beskyttede træer pr. 1. januar 2025

Københavns Kommunes træpolitik indeholder en beskrivelse af fire kategorier af beskyttede træer, som findes både på kommunale, statslige og private arealer:

1. Fredede træer: Træer fredet gennem lovgivning. Træer kan fredes efter Naturbeskyttelsesloven eller Bygningsfredningsloven.
2. Bevaringsværdige træer: Træer som udpeges i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner. Bevaringsværdige træer udpeges på både offentlige og private arealer.
3. Ikoniske træer: Træer med en særlig betydning eller karakteristisk og identitetsskabende værdi for en gade, en plads, en park eller et kvarter. Ikoniske træer foreslås bl.a. af borgere på kommunale arealer efter syv kriterier.
4. Evighedstræer: Gamle, store træer, der skal blive stående "for evigt". Det er træer med høj biologisk, historisk og æstetisk værdi. Evighedstræer udpeges af Teknik- og Miljøforvaltningen på kommunale naturområder.

Tabel 2: Antal beskyttede træer i Københavns Kommune pr. 1. januar 2025 på kommunale, statslige og private arealer

Beskyttelseskategori	Antal 1.1. 2024	Antal 1.1. 2025	Bemærkninger
Fredede træer	487	487	Heraf 297 fredede- og 190 bygningsfredede træer
Bevaringsværdige træer	4.202	4.790	
Ikoniske træer/trægrupper	3.524	3.787	De 3.787 er fordelt som 173 enkeltstående træer og 3.614 træer som del af 70 ikoniske trægrupper.
Evigheds-træer	1	1	Træ udpeget i Utterslev Mose

Status på målsætning om at plante 100.000 nye træer

Målsætningen om at plante 100.000 nye træer i København omfatter træplantninger på både kommunale og ikke-kommunale arealer, men ikke genplantninger af eksisterende træer*. I perioden 2017-2024 er der plantet eller finansieret ca. 76.258 træer. I 2025 vil der således i alt skulle plantes ca. 23.742 træer, for at nå målsætningen om 100.000 træer. De manglende træer vil have behov for et bedareal på tilsammen ca. 0,46 km², hvis der er tale om forholdsvis små eller unge træer, med en trækronediameter på 5 meter.

Der har hidtil været en tilvækst på ca. 3.500 træer årligt. Der foreligger desuden planer om ca. 21.000 tætplantede små skovtræer i vejrabatter langs Ørestads Boulevard. Plantningen er beskrevet i et projektforslag fra 2020 fra By og Havn. Vejrabatterne etableres i takt med gennemførelsen af byggeprojekterne langs Ørestads Boulevard og vejrabatterne og træplantningerne overdrages derefter til TMF. Der er indtil videre plantet 1.400 af træerne i 2023. Teknik- og Miljøforvaltningen har ikke viden om, hvornår den resterende plantning gennemføres.

Tabel 3: Antal nye plantede træer i København

Kategori	Antal plantninger 2017-2022	Antal plantninger i 2023	Antal plantninger i 2024
Træer i kommunale grønne områder			
Parktræ* - Træer i parker, naturområder og kirkegårde	3.256	429	753
Byskov, Selinevej	47.025	-	-
CO2 Byskov** (flykompensation)	504	645	-
Træer i byudviklingen			
Træer i lokalplaner***	12.332	433	1229
Træer på øvrige kommunale arealer			
Gadetræer	2.656	268	757
Siderabatter på Ørestads Boulevard****	-	1.400	-
Skovtræer i plantebede	-	95	666
Træer i skoler og institutioner*****	615	-	-
Træer på ikke-kommunale arealer			
Partnerskabstræer (puljen udløb i 2021)	2.489 (513 plantet i 2016)	-	-
Kommunalt finansierede træer i grønne gårde	591	60	20

Nyplantede træer uden registreret trækategori.	35	0	0
Totale antal træplantninger	69.503	3.330	3.425
Totale antal træplantninger i perioden 2017-2023	76.258		

*Noter nederst i dokumentet

Bevillinger til plantning af træer

Der er siden 2015 givet en række bevillinger til træplantninger.

Tabel 4: Bevillinger til træplantninger i perioden 2015 -2023

Træplantninger	Budgetaftale	Mio. kr.
Partnerskabstræer og flere træer i København, herunder 1. etape af byskoven)	Budgetaftale 2016	3,7
Træer i skoler og institutioner	Overførelsessag 2016-2017	1,8
Partnerskabstræer og flere træer i byen	Budgetaftale 2017	4
2. etape af Byskov ved Selinevej	Budgetaftale 2018	4,2
Partnerskabstræer	Budgetaftale 2018	2
TM27 flere træer til København	Budgetaftale 2019*	10,6
TM4 Grønne byrum med gade træer og lommegrønt	Budgetaftaler 2019	1,5
TM41 Træpulje - Fra gråt til grønt	Budgetaftale 2021	2
TM100 Flere frugttræer, buske og spiselige planter i byen	Budgetaftale 2021	1,7
TM184 Øget biodiversitet (delvist træer)	Budgetaftale 2021	0,6
TM207/TM208 Tiltag til at bevare, forbedre og skabe ny biodiversitet i byen (bl.a. træer)	Budgetaftale 2023	1,0
I alt		33,1

Hvis udvalget ønsker det, kan der udarbejdes budgetnotater vedrørende plantning af flere træer til kommende budgetforhandlinger, jf. forvaltningens anbefalinger i den seneste Træprioriteringsplan 2020-2025 (BR den 20. august 2020).

Københavns Kommunes trækronedække

Målsætningen for trækronedække er som anført 20%. Trækronedækket blev senest målt i 2024 til 14,2%.

Forrige måling blev foretaget i 2019 og viste en dækningsgrad på 17,5%. Den tilsyneladende nedgang fra 2019 og 2024 vurderes at være en effekt af mere præcise kort og forbedrede data og ikke, at trækrone-dækket i København er faldet.

Analysen af trækronedække omfatter alle træer i byen og ligger ud over årets træopgørelse. Københavns Kommune har som nævnt ovenfor ikke en komplet kortlægning af alle byens træer. Der findes fx ikke en opgørelse over træer på private arealer eller på øvrige forvaltningers arealer. Derfor er der ca. hvert fjerde år gennemført en trækronedækkeanalyse, der viser hvor stor en andel af Københavns Kommunes areal, der er dækket af trækroneer.

Trækroleanalysen baserer sig på højdemodeller og overflyvninger, hvor der registreres levende planter (klorofyl/fotosyntese) fra 1,5 m højde og opefter. Analysen udføres kun ca. hvert fjerde år, da den afhænger af statens højdemodel, som udkommer i samme interval. Analysen fra 2024 er baseret på en midlertidig, statslig højdemodel, der indeholder fejl, fx kraner i bybilledet. En opdateret højdemodel for 2024 forventes at udkomme fra staten i efteråret 2025, hvorefter en mere præcis trækronedækkeanalyse vil være mulig at udføre. Teknik- og Miljøforvaltningen forventer, at der kun vil blive tale om mindre justeringer, men hvis der mod forventning forekommer større ændringer, vil Teknik- og Miljøudvalget få forelagt en opdateret opgørelse.

For at opnå målsætningen om 20% trækronedække mangler der ca. 5,8%, hvilket svarer til ca. 5,2 km². Til sammenligning er Fælledparken ca. 0,6 km² og Amager Fælled nord for Vejlands Allé ca. 3,1 km². Et kronedække på 20% ser således vanskeligt ud at opnå med de grønne trædækkede arealer og potentielt trædækkede arealer, der er udlagt i dag.

Rikke Skovbølling Brandt
Vicedirektør

Noter

*Det er ved plantning af parktræer i fx parker og kirkegårde svært at skelne mellem, om et træ er plantet i stedet for et andet træ, eller om det er et nyt træ, der forøger mængden af træer. Årsagen er, at en stor del af parktræerne står som skov, hvor der ikke ses isoleret på de enkelte træer. Der er således også områder med parktræer i skov/krat, der ikke er talt med i opgørelsen. I tidligere statusopgørelser har antallet for CO² byskov indgået i det totale antal af parktræer.

** CO²-byskov er dels plantet langs Artillerivej mellem BMX-banen og fodboldbanerne samt ved Lerknuden mellem Vigerslev Allé og Vigerslevvej. I 2024 kom beløbet til træplantninger som compensation for

flyvninger fra 2023 for sent på året til, at der kunne plantes. Træerne plantes derfor i 2025 og vil fremgå af næste års statusopgørelse.

*** Optællingen er lavet ved en gennemgang af vedtagne lokalplaner i 2024. Træerne, der fremgår i opgørelsen, er træer, der er stillet krav om i lokalplaner ved ny bebyggelse. Det er derfor usikkert, præcist hvornår de plantes.

**** I gennem enheden Tilladelse til Vejændringer modtager forvaltningen siderabatter på Ørestads Boulevard. Der plantes 3 træer/m². Der plantes stedsegrønt, løvtræer og mindre træer. Plantestørrelsen er mellem 40-80 cm højde. Der sås en urteblanding i bunden bestående af hjemmehørende urter m.m. Beplantning i siderabatterne indgår også i kategorien 'samlet areal af parkbevoksning i m²' i tabel 1.

***** I 2018 blev der lavet en fysisk optælling af eksisterende træer i skoler og institutioner. Der er ikke planlagt opdaterede tællinger eller registrering af nyplantninger for denne indikator.

Note vedrørende ændring af opgørelsesmetode for målsætningen om plantning af 100.000 træer i København

Opgørelsesmetoden for årlig plantning af nye træer blev ændret af Borgerrepræsentationen i august 2020.

Før ændringen blev små byskovstræer opgjort som halve træer i de årlige statusopgørelser for målsætningen om 100.000 træer. I forbindelse med vedtagelse af 'Træprioriteringsplan 2020-2025 (BR 20. august 2020) blev det besluttet at ændre opgørelsesmetoden, så hvert træ tæller for ét træ uanset størrelse. Den nye metode er i overensstemmelse med metoden i Danmarks Naturfredningsforenings skovplantningskampagne "Danmark planter træer".

Ændringen i opgørelsesmetode betød, at udeståendet for opnåelsen af målsætningen om 100.000 træer, blev reduceret fra 62.000 træer i 2020 til 38.400 træer.

Alle tal i nærværende statusredegørelse følger opgørelsesmetoden hvor hvert træ, uanset størrelse, tæller for ét træ.